

การจัดกิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐาน
คณิตศาสตร์ และทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2

การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของ
นิตยา จันทร์ส่องแสง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

พฤษภาคม 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การจัดกิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐาน
คณิตศาสตร์ และทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2

การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของ
นิตยา จันทร์ส่องแสง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
พฤษภาคม 2556
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

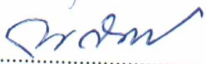

คณะกรรมการสอบการศึกษาชั้นคว่ำอิสระ ได้พิจารณาการศึกษาชั้นคว่ำอิสระ
ของนางนิตยา จันทร์ส่องแสง แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการศึกษาชั้นคว่ำอิสระ

.....
(อาจารย์ ดร.ชัยรัตน์ ชูสกุล)

ประธานกรรมการ
(อาจารย์บัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

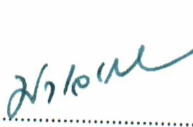

.....
(ผศ.ดร.กฤษณา สมะวรรณ)

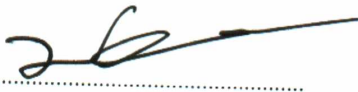
กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาชั้นคว่ำอิสระ)

.....
(อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล)

กรรมการ
(อาจารย์บัณฑิตศึกษาภายนอกภาควิชา)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับการศึกษาชั้นคว่ำอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

.....
(รศ.ดร.ประวิต เอราวรณ์)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

.....
(ศ.ดร.ปรีชา ประเทพา)
ผู้รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่ 14 เดือน พ.ค. พ.ศ. 2556

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณา และความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่ง จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา สมะวรรณนะ อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.ชัยรัตน์ ชูสกุล ประธานกรรมการสอบ และอาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล กรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ได้ให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สายพิณ อัครปัทมานนท์ อาจารย์ประจำ โปรแกรมการศึกษาปฐมวัยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา อาจารย์โสภิตา โคตรโนนกอนนท์ อาจารย์ประจำโปรแกรมการศึกษาปฐมวัยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา และอาจารย์พนมพร จิตเงิน ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลท่าช้างเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา ที่กรุณาให้ คำแนะนำและข้อเสนอแนะต่างๆ เกี่ยวกับเครื่องมือ

ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน ครู โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และ อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบใจนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือ อย่างดียิ่งในการทำแบบทดสอบ

ขอขอบคุณ เพื่อนนิสิตปริญญาโทสาขาหลักสูตรและการสอน รุ่น พ.14 ศูนย์นครราชสีมา ทุกท่าน ที่มีส่วนช่วยเหลือและให้กำลังใจจนการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ- คุณแม่และญาติพี่น้องทุกคน ที่ให้การสนับสนุนและ เป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

คุณประโยชน์และคุณค่าจากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอมอบเป็นเครื่อง บูชากตัญญูกตเวทิตาแด่ บิดา มารดา ตลอดจนบูรพาจารย์ ผู้อบรมสั่งสอนประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้ให้แก่ผู้ศึกษาค้นคว้าตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน

นิตยา จันทร์ส่องแสง

ชื่อเรื่อง	การจัดกิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐาน คณิตศาสตร์ และทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2
ผู้ศึกษาค้นคว้า	นางนิตยา จันทร์ส่องแสง
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา สมะวรรณนะ
ปริญญา	กศ.ม. สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2556

บทคัดย่อ

คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่มีลักษณะเป็นนามธรรม การจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ให้แก่เด็กปฐมวัยนั้น ควรให้เด็กได้มีโอกาสทำกิจกรรมด้วยตัวเอง และจำเป็นต้องมีสื่อเพื่อเชื่อมโยงความเข้าใจของเด็กในสิ่งที่ป็นรูปธรรมทางคณิตศาสตร์ นิทานเป็นสื่อหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ และทักษะทางสังคมได้ดี การศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ

- 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคม ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
- 2) เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 และ
- 3) เพื่อศึกษาทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 หลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/3 โรงเรียนเทศบาล 1 (บูรพาวิทยากร) สังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลนครนครราชสีมา จำนวน 31 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มี 3 ชนิดคือ 1) แผนการจัดประสบการณ์ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคม จำนวน 18 แผน 2) แบบทดสอบวัดทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ เรื่องจำนวนและการดำเนินการ ได้แก่ ทักษะจำนวน การเรียงลำดับจำนวน การรวมกลุ่มและการแยกกลุ่ม ชนิดรูปภาพแบบเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 1 ฉบับ จำนวน 20 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ตั้งแต่ 0.31 ถึง 0.81 ค่าความยากตั้งแต่ 0.43 ถึง 0.68 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.90 3) แบบสังเกตทักษะทางสังคม 4 ด้าน ได้แก่ การมีน้ำใจ ความซื่อสัตย์ การมีความรับผิดชอบ และความสามัคคี สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏ ดังนี้

1. แผนการจัดประสบการณ์ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคม มีประสิทธิภาพ 89.68/87.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้
2. ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรมเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาล 2 มีค่าเท่ากับ 0.6538 หมายความว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 65.38

3. ทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 หลังการจัดกิจกรรมการเล่นิทาน
คุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ ด้านความซื่อสัตย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ
มีค่าเฉลี่ย 9.87 คิดเป็นร้อยละ 98.71 และด้านความมีน้ำใจน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 7.86 คิดเป็นร้อยละ
78.60

โดยสรุป ผลการศึกษาค้นคว้าอิสระได้แผนการจัดประสบการณ์ การจัดกิจกรรมการเล่นิทาน
คุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ และทักษะทางสังคมของนักเรียน ชั้นอนุบาล
ปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเหมาะสม สามารถนำไปพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ และ
ทักษะทางสังคม ได้เป็นอย่างดี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1	บทนำ 1
	ภูมิหลัง 1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า 4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า 4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า 4
	นิยามศัพท์เฉพาะ 5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 7
	หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 7
	เอกสารเกี่ยวกับนิทาน 30
	เอกสารเกี่ยวกับคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย 39
	เอกสารเกี่ยวกับทักษะทางสังคม 51
	การหาคุณภาพของแผนการจัดประสบการณ์ 56
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 62
	งานวิจัยในประเทศ 62
	งานวิจัยต่างประเทศ 64
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า 66
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 66
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 66
	การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ 67
	การเก็บรวบรวมข้อมูล 73
	การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล 74
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 74
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 78
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 78
	ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 78
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 79

บทที่	หน้า
5	
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	85
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	85
สรุปผล	85
อภิปรายผล	86
ข้อเสนอแนะ	87
บรรณานุกรม	88
ภาคผนวก	92
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	93
ภาคผนวก ข การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	115
ภาคผนวก ค แบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรม	
การเล่านิทานคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์	
และทักษะสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2	122
ภาคผนวก ง ผลการทดสอบวัดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคม	125
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์	130
ภาคผนวก ฉ ตัวอย่างภาพกิจกรรมการเล่านิทาน	136
ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า	139

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 โครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546	14
2 รูปแบบการจัดกิจกรรมประจำวันที่สอดคล้องกับหน่วยงานและสภาพชุมชน	20
3 กิจกรรมประจำวัน	20
4 กำหนดการจัดกิจกรรมการเล่นิทานเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์	67
5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และจำนวนข้อสอบ	70
6 แบบแผนการทดลอง	73
7 คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ ของคะแนนจากการทดสอบระหว่างเรียน และคะแนนการสังเกตทักษะสังคม	80
8 คะแนนเฉลี่ยและร้อยละของคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบ	82
9 ประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์ โดยใช้การจัดกิจกรรม การเล่นิทานคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ และทักษะทางสังคมของนักเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 2/3 ปีการศึกษา 2555	82
10 ผลการหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรม การเล่นิทานคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ และทักษะทางสังคม ของนักเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 2/3	83
11 ผลการสังเกตทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/3 ปีการศึกษา 2555.....	84
12 ผลการประเมินแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่นิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และทักษะสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2	116
13 ผลการประเมินความสอดคล้องแบบทดสอบวัดทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์กับ จุดประสงค์การเรียนรู้	118
14 ผลการวิเคราะห์ความยากง่าย และอำนาจจำแนกแบบทดสอบวัดทักษะพื้นฐาน คณิตศาสตร์	119
15 การประเมินแบบสังเกตทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2	120
16 คะแนนการทดสอบก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ของ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/3 โรงเรียนเทศบาล 1 (บูรพาวิทยากร) สำนักการศึกษาเทศบาลนครนครราชสีมา	126
17 ผลการสังเกตทักษะทางสังคมหลังการจัดประสบการณ์	128

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 6 กำหนดให้การจัดการศึกษามีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและ มาตรา 7 กำหนดว่า กระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ของส่วนร่วมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 3) การจัดการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3 – 5 ปี เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้ การศึกษา เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา เพื่อให้เด็ก สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ มีความสุข และมีการพัฒนาให้เจริญเติบโตถึงขีดสูงสุด ของศักยภาพตามวัย และเตรียมความพร้อมของเด็กเพื่อเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา ตลอดจนให้เด็ก มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 31) ในการเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นสิ่งจำเป็นมากเพราะเด็กในวัยนี้พร้อมที่จะรับการพัฒนาประสบการณ์อย่างหลากหลาย ตามแต่ผู้ใหญ่จะจัดให้ การเลือกประสบการณ์เพื่อจัดให้กับเด็กในวัยนี้จึงจำเป็นอย่างยิ่ง การให้เรียนรู้ ที่เหมาะสมและถูกต้องแก่วัยเด็กนี้จึงเท่ากับว่าเราได้สร้างพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของการเรียนรู้ (วรรณิ โสมประยูร และประภาพรรณ เอี่ยมสุภชาติ. 2538 : 42)

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังที่ความมุ่งหวังของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล และหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย 2546 (กรมวิชาการ. 2546 ก : 35) กล่าวสนับสนุนว่า เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุก ด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่จำเป็นต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์ ทั้งนี้สาระประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการและคุณลักษณะ หรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ความรู้สำหรับเด็กอายุ 3 – 5 ปี จะเป็นเรื่องราวเกี่ยวข้องกับตัวเด็ก บุคคลและ สถานที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัว และสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็กที่เด็กมีโอกาสใกล้ชิดหรือมีปฏิสัมพันธ์ ในชีวิตประจำวันและเป็นสิ่งที่เด็กสนใจ จะไม่เน้นเนื้อหา การท่องจำ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทักษะหรือ กระบวนการจำเป็นต้องบูรณาการทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับเด็ก เช่นทักษะการเคลื่อนไหว ทักษะทางสังคม ทักษะทางการคิดการใช้ภาษาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เป็นต้น ในการพัฒนา ตนเองตามเป้าหมายและวิธีการที่วางไว้ให้มีความพึงพอใจในความสุขของสถานะที่ตนดำรงอยู่

โดยมุ่งปลูกฝัง เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจตนเอง เข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ตลอดจนสามารถแก้ไขความขัดแย้งทางอารมณ์อันจะนำไปสู่การยกระดับจิตใจมีความสุขอย่างที่ควรจะเป็นและสามารถที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้ โดยเฉพาะเด็กที่กำลังเรียน ระดับปฐมวัยนั้นการที่จะพัฒนาหรือส่งเสริมทางด้านอารมณ์และสังคมของเด็กจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ การทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักแก้ปัญหา ร่วมกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เด็กเกิดค่านิยมที่ดีได้แก่ การมีความยุติธรรม การมีความรับผิดชอบ การรู้จักเคารพบุคคลอื่น การรู้จักช่วยเหลือผู้อื่น ตลอดจนสามารถยอมรับในความแตกต่างของบุคคลอื่น และปฏิบัติตามกฎระเบียบได้

คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิดของมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คือคิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ ระเบียบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วนรอบคอบ ทำให้สามารถคาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ และแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (กรมวิชาการ. 2545 : 1) คณิตศาสตร์ยังช่วยพัฒนามนุษย์ให้สมบูรณ์ มีความสมดุลทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (จรรยา อาจหาญ. 2549 : 2) นอกจากนี้ คณิตศาสตร์ยังมีความสำคัญในเกือบทุกวงการ กล่าวคือ ในชีวิตประจำวันสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นล้วนแต่อยู่ในรูปความสำคัญในชีวิตประจำวัน กล่าวคือ มนุษย์ควรได้รับการเตรียมทักษะและความพร้อมที่จะเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่เหมาะสมกับวัย เนื่องจากเด็กปฐมวัยมีความกระตือรือร้น อยากรู้อยากทดลอง ดังนั้นควรจัดประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์ที่เหมาะสมซึ่งจะช่วยให้เด็กปฐมวัยได้สร้างความคิดรวบยอด และทักษะคณิตศาสตร์ด้วยตัวเองโดยใช้ประสบการณ์จริงในชีวิตประจำวันหรือกิจกรรมที่ครูจัดเตรียมให้ อย่างสนุกสนาน ประกอบด้วยสถานการณ์ปัญหาที่น่าสนใจและท้าทายให้คิดค้นหาคำตอบ และความรู้อันทางคณิตศาสตร์จะเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาที่สูงขึ้น และยังสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (กฤษณา สมะวรรณนะ. 2548 : 6 -7)

การสอนคณิตศาสตร์โดยใช้เกณฑ์แบบดั้งเดิมที่ยึดการจำและการฝึกหัด โดยครูเป็นผู้อธิบายความหมายและจำกัดความ ยกตัวอย่าง ให้ทำแบบฝึกหัดไม่สามารถช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนคณิตศาสตร์ได้ ดังนั้นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูจัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนเกิดความพร้อมด้านคณิตศาสตร์ นักเรียนจะต้องได้รับความสนุกสนาน ตื่นเต้นควบคู่ไปกับการเรียนเนื้อหา ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนชอบเรียนคณิตศาสตร์และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนคณิตศาสตร์มากขึ้น (น้อมศรี เคท. 2539 : 20) และนอกจากนี้ เพียเจต์ ยังได้กล่าวอีกว่าการพัฒนาทางสติปัญญาที่เกิดขึ้นในช่วงปฐมวัยนี้จะเป็นรากฐานในการพัฒนาทางสติปัญญาในระดับต่อไป การเรียนการสอนคณิตศาสตร์ให้แก่เด็กปฐมวัยนั้นควรให้เด็กได้มีโอกาสทำกิจกรรมด้วยตัวเอง เน้นหนักในด้านการพัฒนาประสาทสัมผัสให้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นที่กล่าวว่า คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่มีลักษณะเป็นนามธรรม การจัดการเรียนการสอนจำเป็นต้องมีสื่อเพื่อเชื่อมโยงความเข้าใจของเด็กในสิ่งที่เป็นรูปธรรมทางคณิตศาสตร์ จึงจำเป็นต้องนำเทคนิควิธีการสอน มาใช้เพื่อจูงใจให้เด็กสนใจ การเรียนการสอนด้วยความสนุกสนาน ไม่เบื่อหน่ายทำ ก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจได้ง่าย ทั้งยังเป็นการสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียน

นิทานเป็นศิลปะการถ่ายทอดการเล่าเรื่องจากผู้เล่าสู่ผู้ฟัง นิทานมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อเด็ก ทำให้เด็กสนุกสนาน เพลิดเพลิน เกิดความหวัง สบายใจ ให้ความอบอุ่นทางใจ ช่วยเสริมสร้างอุปนิสัยที่ดี เป็นคนมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เมตตากรุณา มีน้ำใจกว้างขวางขึ้น นิทานบางเรื่องอาจช่วยให้เด็กเป็นคนมองโลกในแง่ดี ช่วยให้เด็กพูดจาไพเราะและใช้เหตุผลมากขึ้น รู้จักอดทน รอคอยใน

สิ่งที่ยังมาไม่ถึง (พรทิพย์ วินโกมินทร์. 2542 : 5-6) จะเห็นได้ว่าการเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นกิจกรรมสำคัญที่ครูควรจัดให้เด็กทุกวัน เป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนเป็นอย่างดี เด็กได้เรียนรู้พฤติกรรมทางสังคม จะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข อีกทั้งยังเป็นการวางรากฐาน การเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมต่อไปในอนาคต (ทิตนา แคมมณี. 2536 : 63) ดังนั้นครูจึงควรนำนิทานมาใช้ในการเรียนการสอนเด็กเล็กให้มากๆ (พรทิพย์ วินโกมินทร์. 2542 : 4) การเล่านิทานนับเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาความฉลาดทางสติปัญญา และความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กให้สูงขึ้น ดังคำกล่าวของ (ณททัย ทิวไผ่งาม. 2547 : 1) ที่ได้ กล่าวถึงนิทานว่า นิทานนอกจากจะช่วยพัฒนาทักษะการฟัง การพูด ให้ความรู้ ความสนุกสนาน จินตนาการแก่เด็กแล้ว นิทานยังช่วยฝึกสมาธิให้เด็กรู้จักสำรวมใจให้จดจ่ออยู่กับเรื่องที่ฟัง ซึ่งเป็น พื้นฐานการเตรียมความพร้อมด้านการอ่านหนังสือ และปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้เด็กไปพร้อมกัน ส่งผล ให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านสติปัญญาและอารมณ์ที่ดีตามมา และที่ผ่านมามีพบว่านิทานทำให้ เด็กฉลาด ได้ นอกจากนี้ (นภเนตร ธรรมบวร. 2544 : 49) ยังกล่าวว่า การใช้นิทานที่เกี่ยวกับคณิตหรือ นิทาน เชิงคณิตช่วยให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวนได้ ถ้ามีการวาดภาพประกอบตามมา หลังจากฟัง เรื่องราวในนิทานแล้ว การเปิดโอกาสให้เด็กได้คิดแก้ปัญหาโดยผ่านนิทานจึงนับว่าเป็น กิจกรรมที่มีคุณค่า เพราะนิทานช่วยให้เด็กเรียนรู้อย่างมีความหมาย คิดอย่างลึกซึ้ง และนำความคิด รวบรวมที่ได้ ไปใช้ในการสร้างสรรค์ และแก้ปัญหา และการใช้ภาพวาดทำให้เด็กได้ใช้ทักษะทางภาษา ในการอธิบาย กระบวนการคิดหาคำตอบ ของตน

สำหรับการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะทางคณิตศาสตร์แก่เด็กปฐมวัยนั้น พบว่า ยังมีปัญหา มาก เนื่องจากเด็กอายุน้อย มีความสนใจในช่วงสั้น และครูผู้สอนมีการใช้สื่อที่ไม่เหมาะสม กับวัยของเด็ก ไม่น่าสนใจ และยังมีราคาแพง ผู้วิจัยจึงได้คิดหาวิธีแก้ปัญหาโดยการใช้นิทาน เพื่อศึกษา ว่าวิธีดังกล่าวสามารถส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ด้วยเหตุผลดังกล่าวและผล จากงานวิจัยหลายชิ้นพบว่า นิทานสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินให้แก่ผู้ฟัง เพราะมีภาษาและเสียงที่มี คำสัมผัสคล้องจอง ทำให้เด็กเพลิดเพลิน ง่ายต่อการจดจำ ฝึกผู้ฟังให้มีจินตนาการไปตามเรื่องที่ฟัง การสอดแทรกข้อคิด คติธรรมรวมถึงทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ แฝงเข้าไปในเรื่อง จะทำให้ผู้ฟังซึม ซับไปโดยไม่รู้ตัว ผู้ศึกษาค้นคว้า ในฐานะครูผู้สอนระดับชั้นปฐมวัย จึงมีความสนใจในการจัดทำแผนการ จัดประสบการณ์ โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน คุณธรรม จริยธรรม พัฒนาทักษะพื้นฐานทาง คณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยการ จัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน ส่งเสริมการเรียนรู้พฤติกรรมที่เหมาะสมให้แก่เด็กปฐมวัย สามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนๆ ได้เป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความรู้สึที่ดีได้เรียนอย่างมีความสุข เป็นคนดีของสังคมต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคม ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาล ปีที่ 2
3. เพื่อศึกษาทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 หลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ได้จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ การจัดกิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคม ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เป็นข้อมูลสารสนเทศและแนวทางสำหรับครูผู้สอน ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
3. นักเรียนได้เรียนรู้และได้พัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ และทักษะทางสังคม โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรม

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนเทศบาล 1 (บูรพาวิทยากร) สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนคร นครราชสีมา จำนวน 4 ห้องเรียน รวมทั้งหมด 124 คน ซึ่งแต่ละห้องมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้านใกล้เคียงกัน ความสามารถในทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์จึงไม่แตกต่างกันโดยดูจากแบบบันทึกผลการประเมินพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนเทศบาล 1 (บูรพาวิทยากร) สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาล นครราชสีมา จำนวน 31 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม
2. เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เนื้อหาสาระที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นทักษะจำเป็น ของเด็กปฐมวัย ที่กำหนดไว้ในกรอบมาตรฐานการเรียนรู้คณิตศาสตร์ระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 รายละเอียดของแผนการจัดประสบการณ์ได้แก่ สาระที่ 1 จำนวน และ การดำเนินการซึ่งครอบคลุม

ทักษะ การนับจำนวน การเปรียบเทียบ การเรียงลำดับ การรวมและการแยกกลุ่ม โดยจัดในกิจกรรม เสริมประสบการณ์ จำนวน 18 แผน แผนละ 40 นาที

3. ระยะเวลาในการศึกษาค้นคว้า ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กิจกรรมการเล่านิทาน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเล่าเรื่องราวหรืออ่านนิทานจาก หนังสือนิทานให้เด็กฟัง ด้วยการเล่าที่ใช้เทคนิคต่างๆ เช่น น้ำเสียง สื่อ อุปกรณ์ วิธีการต่างๆ ประกอบการเล่า เพื่อให้เด็กเกิดความสนุกสนาน โดยมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทาง คณิตศาสตร์ และทักษะสังคม

2. นิทานคุณธรรม จริยธรรม หมายถึง เรื่องเล่าที่มีเนื้อหาสอดแทรก แนวคิด คติสอนใจ ในเรื่องความดีสูงสุด ที่ปลูกฝังอยู่ในอุปนิสัยอันดีงามอยู่ในจิตสำนึก อยู่ในความรู้สึกผิดชอบชั่วดี เช่น ความซื่อสัตย์ ความเอื้อเฟื้อ ความมีวินัย

3. ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ หมายถึง ทักษะเบื้องต้นที่เป็นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัย ที่จะนำไปสู่การเรียนรู้คณิตศาสตร์ในเรื่องของ จำนวน และการดำเนินการ ได้แก่ การนับจำนวน การเปรียบเทียบ การเรียงลำดับ การรวมและการแยกกลุ่ม

4. ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถในการอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รู้จัก รับผิดชอบ รู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง รู้จักปฏิบัติต่อผู้อื่น ได้รับการยอมรับจากสมาชิกในสังคม ซึ่งเป็นทักษะทางด้านคุณธรรม 4 ด้าน ได้แก่

4.1 ความซื่อสัตย์ คือ การมีความซื่อตรง มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความสุจริต ทางกาย ทางวาจา และทางใจ

4.2 ความรับผิดชอบ คือ สามารถบังคับตนเองให้ประพฤติปฏิบัติถูกกาลเทศะ และปฏิบัติตาม กฎเกณฑ์ของสังคมโดยไม่ต้องมีเครื่องล่อ หรือสิ่งภายนอกมาควบคุมหรือลงโทษ

4.3 ความสามัคคี คือ ความพร้อมเพรียงกัน ความกลมเกลียวเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักให้อภัย และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

4.4 การมีน้ำใจ คือ การมีจิตใจดี มองโลกในแง่ดี ไม่เห็นแก่ตัว รู้จักแบ่งปันให้ผู้อื่น มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

5. ประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์การเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรมเพื่อพัฒนา ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ หมายถึง เกณฑ์คุณภาพด้านกระบวนการและผลผลิตของการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรม การเล่านิทาน ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก (E_1) หมายถึง ร้อยละ 80 ของคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทำแบบทดสอบย่อย ท้ายแผนในระหว่างเรียน และแบบสังเกตทักษะทางสังคม ซึ่งจะต้องได้คะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80

80 ตัวหลัง (E_2) หมายถึง ร้อยละ 80 ของคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดทักษะ พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนทั้งหมด ซึ่งจะต้องได้คะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

6. ดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน หมายถึง ค่าที่แสดงความก้าวหน้าของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรม พัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ชั้นอนุบาลปีที่ 2

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546
2. เอกสารเกี่ยวกับนิทาน
3. เอกสารเกี่ยวกับคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย
4. เอกสารเกี่ยวกับทักษะทางสังคม
5. การหาคุณภาพของแผนการจัดประสบการณ์
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 วิจัยในประเทศ
 - 6.2 วิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

1. แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 พัฒนาขึ้นมาโดยอาศัยแนวคิด ต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2548 : 3-4)

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก พัฒนาการของมนุษย์เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวมนุษย์ เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต ซึ่งครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาจะมีความสัมพันธ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอนไปพร้อมกันทุกด้าน พัฒนาการ เด็กปฐมวัยจะบ่งบอกถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวเด็กอย่างต่อเนื่องในแต่ละวัย พัฒนาการเด็กแต่ละด้านมีทฤษฎีเฉพาะ อธิบายไว้และสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาเด็ก เช่น ทฤษฎีพัฒนาการทางร่างกายที่อธิบายการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กว่ามีลักษณะต่อเนื่องเป็นลำดับขั้น เด็กจะพัฒนาการถึงขั้นใดจะต้องเกิดวุฒิภาวะของความสามารถขั้นนั้นก่อน หรือ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาที่อธิบายว่าเด็กเกิดมาพร้อมวุฒิภาวะ ซึ่งจะพัฒนาขึ้นตามอายุ ประสบการณ์ ค่านิยมทางสังคม และสิ่งแวดล้อม หรือทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพ อธิบายว่าเด็กจะพัฒนาได้ดีถ้าในแต่ละช่วงอายุเด็กได้รับการตอบสนองในสิ่งที่ตนพอใจ ได้รับความรัก ความอบอุ่นอย่างเพียงพอจากผู้ใกล้ชิด มีโอกาสช่วยเหลือตนเอง ทำงานที่เหมาะสมกับวัยและมีอิสระที่จะเรียนรู้ ในสิ่งที่ตนอยากรู้อบรอบๆ ตนเอง แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก จึงเป็นเสมือนหนึ่งแนวทางให้ครู ผู้สอน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับเด็ก ได้ เข้าใจ และสามารถจัดประสบการณ์ ที่เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างของแต่ละบุคคล ที่จะส่งเสริมให้เด็กพัฒนาจนบรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการ ได้ชัดเจนขึ้น

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ การเรียนรู้ของมนุษย์มีผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้นจากกระบวนการที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยเด็กจะต้องเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้นด้วยตนเอง และการเรียนรู้จะเป็นไปได้ดีถ้าเด็กใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว มีโอกาสคิดริเริ่มตามความต้องการและความสนใจของตนเอง รวมทั้งอยู่ในบรรยากาศที่เป็น อิสระ อบอุ่น และปลอดภัยการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นของเด็ก การเล่นถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญในชีวิต ของเด็กทุกคน เด็กจะรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลิน ได้สังเกต ได้มีโอกาสทำการทดลอง สร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา และค้นพบด้วยตนเอง การเล่นจะมีอิทธิพลและมีผลดีต่อการเจริญเติบโต ช่วยพัฒนาร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา จากการเล่นเด็กมีโอกาสเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกาย ได้ใช้ประสาทสัมผัสและการรับรู้ ผ่อนคลายอารมณ์และแสดงออกถึงตนเอง เรียนรู้ความรู้สึกของผู้อื่น การเล่น จึงเป็นทางที่เด็กจะสร้างประสบการณ์เรียนรู้สิ่งแวดล้อม เรียนรู้ความเป็นอยู่ของผู้อื่น สร้างความสัมพันธ์อยู่ร่วมกับผู้อื่นกับธรรมชาติรอบตัว การเล่นอย่างมีจุดหมายเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก

1.4 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคม บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่หรือแวดล้อมตัวเด็ก ทำให้เด็กแต่ละคนแตกต่างกันไป ครูผู้สอนจำเป็นต้องเข้าใจและยอมรับว่าวัฒนธรรม และสังคมที่แวดล้อมรอบตัวเด็กมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพและ พัฒนาการของเด็กแต่ละคน ผู้สอนควรต้องเรียนรู้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเด็กที่ตนรับผิดชอบ เพื่อช่วยให้เด็กได้พัฒนา เกิดการเรียนรู้ และอยู่ในกลุ่มคนที่มาจากพื้นฐานเหมือนหรือต่างจากตนได้อย่างราบรื่นมีความสุข

2. ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิด-5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม-วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2548 : 5)

3. หลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 มีสาระสำคัญดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2548 : 6-8)

- 3.1 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
- 3.2 ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ
- 3.3 พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
- 3.4 จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข
- 3.5 ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

4. จุดมุ่งหมายของการศึกษาปฐมวัยมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย

ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ และสติปัญญา เมื่อเด็กจบการศึกษาปฐมวัย เด็กจะบรรลุมาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมาย 12 ข้อ แต่ละช่วงวัยต้องคำนึงถึงคุณลักษณะตามวัยของเด็กด้วย ซึ่งจะครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

- 4.1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี
- 4.2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วประสานสัมพันธ์กัน
- 4.3 มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข
- 4.4 มีคุณธรรมและจิตใจที่ดีงาม
- 4.5 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรีการเคลื่อนไหวและรักการออกกำลังกาย
- 4.6 ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
- 4.7 รักธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและความเป็นไทย
- 4.8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

- 4.9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
- 4.10 มีความสามารถในการคิดและแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
- 4.11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
- 4.12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

5. คุณลักษณะตามวัยเป็นความสามารถหรือพัฒนาการตามธรรมชาติ เมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้นๆ พัฒนาการตามวัยอาจจะเกิดขึ้นตามวัยมากน้อยแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม การอบรมเลี้ยงดูและประสบการณ์ที่เด็กได้รับ ครูผู้สอนจำเป็นต้องทำความเข้าใจคุณลักษณะตามวัยของเด็กอายุ 3 – 5 ปี เพื่อนำไปพิจารณาจัดประสบการณ์ให้เด็กแต่ละวัยได้ถูกต้อง ขณะเดียวกันจะต้องสังเกตเด็กแต่ละคน ซึ่งมีความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อนำข้อมูลไปช่วยพัฒนาเด็กให้เต็มตามความสามารถและศักยภาพ หรือช่วยเหลือเด็กได้ทันทั่วถึง กรณีที่เด็กมีพัฒนาการไม่เป็นไปตามวัย ครูผู้สอนจำเป็นต้องหาจุดบกพร่อง และรีบแก้ไขโดยการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก ถ้าหากเด็กมีพัฒนาการสูงกว่าวัย ครูผู้สอนควรส่งเสริมโดยการ จัดกิจกรรมให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ คุณลักษณะตามวัยของเด็ก 3-5 ปี ที่ครูควรทำความเข้าใจมีดังนี้

5.1 พัฒนาการเด็กอายุ 3 ปี ได้แก่

- 5.1.1 พัฒนาการด้านร่างกาย ประกอบด้วย
 - 5.1.1.1 รับลูกบอลที่กระดอนจากพื้นด้วยแขนทั้งสอง
 - 5.1.1.2 เดินขึ้นลงบันไดได้ด้วยตนเอง
 - 5.1.1.3 กระโดดขึ้นลงอยู่กับที่
 - 5.1.1.4 วิ่งตามลำพังได้
 - 5.1.1.5 ใช้กรรไกรตัดกระดาษให้ขาดได้
 - 5.1.1.6 เขียนรูปวงกลมตามแบบได้
 - 5.1.1.7 ร้อยลูกปัดขนาดใหญ่ได้

ตามเกณฑ์

- 5.1.1.8 มีร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีเส้นรอบศีรษะ
- 5.1.2 พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ ประกอบด้วย
- 5.1.2.1 ชอบที่จะทำให้ผู้ใหญ่พอใจและได้คำชม
- 5.1.2.2 แสดงอารมณ์ตามความรู้สึก
- 5.1.2.3 เริ่มรู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง
- 5.1.2.4 เริ่มรู้จักเลือกเล่นสิ่งที่ตนชอบ สนใจ
- 5.1.2.5 เริ่มแสดงความรักเพื่อนและสัตว์เลี้ยง
- 5.1.2.6 ไม่ทำร้ายผู้อื่นเมื่อไม่พอใจ
- 5.1.2.7 เริ่มรู้ว่าสิ่งใดเป็นของตนและสิ่งใดเป็นของผู้อื่น
- 5.1.2.8 เริ่มรู้จักเก็บของเล่น
- 5.1.2.9 เริ่มรู้จักการรอคอย
- 5.1.2.10 เริ่มตัดสินใจในเรื่องง่ายๆ ได้
- 5.1.3 พัฒนาการด้านสังคม ประกอบด้วย
- 5.1.3.1 ล้างมือได้
- 5.1.3.2 รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง
- 5.1.3.3 เริ่มรู้จักใช้ห้องน้ำ ห้องส้วม
- 5.1.3.4 ชอบเล่นแบบคู่ขนาน (เล่นของเล่นชนิดเดียวกันแต่ต่างคนต่างเล่น)
- 5.1.3.5 ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง
- 5.1.3.6 เริ่มปฏิบัติตามกฎกติกาต่างๆ
- 5.1.3.7 รู้จักทำงานที่ได้รับมอบหมาย
- 5.1.3.8 เริ่มรู้จักแสดงความเคารพ
- 5.1.3.9 ทิ้งขยะได้ถูกที่
- 5.1.3.10 ไม่ทำลายสิ่งของเครื่องใช้
- 5.1.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย
- 5.1.4.1 ฟังและปฏิบัติตามคำสั่งง่ายๆ ได้
- 5.1.4.2 บอกชื่อของตนเองได้
- 5.1.4.3 รู้จักใช้คำถาม “อะไร”
- 5.1.4.4 ชีตเขียนเส้นอย่างอิสระ
- 5.1.4.5 จับคู่สีต่างๆ ได้ประมาณ 3-4 สี
- 5.1.4.6 ยังคิดสิ่งที่เป็นนามธรรมไม่ได้
- 5.1.4.7 จำแนกสิ่งต่างๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า
- 5.1.4.8 อยากรู้อยากเห็นทุกอย่างรอบตัว
- 5.1.4.9 วาดภาพตามความพอใจของตน
- 5.1.4.10 สนทนาโต้ตอบ / เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้นๆ ได้
- 5.1.4.11 เลียนแบบท่าทางการเคลื่อนไหวต่างๆ
- 5.1.4.12 เรียนรู้จากการสังเกตและเลียนแบบผู้อื่น

- 5.2 พัฒนาการเด็กอายุ 4 ปี ได้แก่
- 5.2.1 พัฒนาการด้านร่างกาย ประกอบด้วย
- 5.2.1.1 รับลูกบอลได้ด้วยมือทั้งสอง
 - 5.2.1.2 เดินขึ้นลงบันไดสลับเท้าได้
 - 5.2.1.3 กระโดดขาเดียวอยู่กับที่
 - 5.2.1.4 วิ่งและหยุดได้คล่อง
 - 5.2.1.5 ใช้กรรไกรตัดกระดาษให้อยู่ในแนวเส้นตรงตามที่กำหนดได้
 - 5.2.1.6 เขียนรูปลี่เหลี่ยมตามแบบได้
 - 5.2.1.7 ร้อยลูกปัดขนาดเล็กได้
 - 5.2.1.8 มีร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์
- 5.2.2 พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ ประกอบด้วย
- 5.2.2.1 ชอบทำทนายผู้ใหญ่
 - 5.2.2.2 เริ่มควบคุมอารมณ์ได้บางขณะ
 - 5.2.2.3 รู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง
 - 5.2.2.4 รู้จักเลือกเล่นสิ่งที่ตนชอบ สนใจ
 - 5.2.2.5 รู้จักชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น
 - 5.2.2.6 แสดงความรักเพื่อนและสัตว์เลี้ยง
 - 5.2.2.7 ไม่ทำร้ายผู้อื่นและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน
 - 5.2.2.8 ไม่แย่งหรือหยิบของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง
 - 5.2.2.9 รู้จักเก็บของเข้าที่
 - 5.2.2.10 รู้จักการรอคอยอย่างเหมาะสมกับวัย
 - 5.2.2.11 รู้จักการตัดสินใจในเรื่องง่ายๆ และเริ่มเรียนรู้ผลที่เกิดขึ้น
- 5.2.3 พัฒนาการด้านสังคม ประกอบด้วย
- 5.2.3.1 แต่งตัวได้
 - 5.2.3.2 รับประทานอาหารได้ด้วยตนเองโดยไม่หกเลอะเทอะ
 - 5.2.3.3 รู้จักทำความสะอาดหลังจากเข้าห้องน้ำห้องส้วม
 - 5.2.3.4 เล่นร่วมกับผู้อื่นได้
 - 5.2.3.5 เริ่มช่วยเหลือผู้อื่น
 - 5.2.3.6 ปฏิบัติตามกฎกติกาที่ตกลงร่วมกัน
 - 5.2.3.7 มีความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย
 - 5.2.3.8 รู้จักแสดงความเคารพ
 - 5.2.3.9 ทิ้งขยะได้ถูกที่
 - 5.2.3.10 รักษาสิ่งของที่ใช้ร่วมกัน
- 5.2.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย
- 5.2.4.1 ฟังแล้วปฏิบัติตามคำสั่งที่ต่อเนื่องได้
 - 5.2.4.2 บอกชื่อนามสกุลของตนเองได้
 - 5.2.4.3 ชอบถาม “ทำไม”

ตนเองได้

- 5.2.4.4 เขียนภาพและสัญลักษณ์ตามความต้องการของตนเองได้
 - 5.2.4.5 ซึ่และบอกสีได้ประมาณ 4-6 สี
 - 5.2.4.6 พูดเกี่ยวกับ “เมื่อวานนี้” “วันนี้” “พรุ่งนี้”
 - 5.2.4.7 จำแนกสิ่งต่างๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้าได้
 - 5.2.4.8 สืบหาและทดลองเล่นกับของเล่นหรือสิ่งของต่างๆ ตามความคิดของตนเองได้
 - 5.2.4.9 วาดภาพตามความคิดสร้างสรรค์ของตนเองได้
 - 5.2.4.10 เล่านิทานหรือเรื่องราวตามจินตนาการได้
 - 5.2.4.11 เคลื่อนไหวท่าทางตามความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการได้
 - 5.2.4.12 เรียนรู้จากการสังเกต ฟังด้วยตนเอง
- 5.3 พัฒนาการเด็กอายุ 5 ปี ได้แก่
- 5.3.1 พัฒนาการด้านร่างกาย ประกอบด้วย
 - 5.3.1.1 รับลูกบอลที่กระดอนจากพื้นได้ด้วยมือทั้งสอง
 - 5.3.1.2 เดินขึ้นลงบันไดสลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว
 - 5.3.1.3 กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง
 - 5.3.1.4 วิ่งได้รวดเร็วและหยุดได้ทันที
 - 5.3.1.5 ใช้กรรไกรตัดกระดาษให้อยู่ในแนวเส้นโค้งตามที่กำหนดได้
 - 5.3.1.6 เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้
 - 5.3.1.7 ใช้เชือกร้อยวัสดุตามแบบได้
 - 5.3.1.8 ใช้ก้ำมเนื้อเล็กได้ดี เช่น ตัดกระดาษเย็บ ผูกเชือกกรองเท้า ฯลฯ
 - 5.3.1.9 มีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์
 - 5.3.2 พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ ประกอบด้วย
 - 5.3.2.1 รักครู / ผู้สอน
 - 5.3.2.2 ควบคุมอารมณ์ได้ดีขึ้นมีเหตุผล
 - 5.3.2.3 รู้บทบาทหน้าที่ของตนเองและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
 - 5.3.2.4 รู้จักเลือกเล่น ทำงานตามที่ตนชอบ สนใจและทำได้
 - 5.3.2.5 รู้จักชื่นชมในความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น
 - 5.3.2.6 แสดงความรักเด็กที่เล็กกว่าและสัตว์ต่างๆ
 - 5.3.2.7 ไม่ทำร้ายผู้อื่นและไม่ทำให้ผู้อื่นเสียใจ
 - 5.3.2.8 ไม่หยิบของของผู้อื่นมาเป็นของตน
 - 5.3.2.9 รู้จักจัดเก็บของเล่นเข้าที่
 - 5.3.2.10 รู้จักการรอคอยและเข้าแถวตามลำดับก่อนหลัง
 - 5.3.2.11 รู้จักการตัดสินใจเรื่องง่ายๆ และยอมรับผลที่เกิดขึ้น
 - 5.3.3 พัฒนาการด้านสังคม ประกอบด้วย
 - 5.3.3.1 เลือกเครื่องแต่งกายของตนเองได้ และแต่งตัวได้
 - 5.3.3.2 ใช้เครื่องมือเครื่องใช้ในการรับประทานอาหารได้
 - 5.3.3.3 ทำความสะอาดร่างกายได้

- 5.3.3.4 เล่นหรือทำงานร่วมกันในกลุ่มย่อยได้
- 5.3.3.5 รู้จักการให้และการรับ
- 5.3.3.6 ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานศึกษา
- 5.3.3.7 ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ
- 5.3.3.8 แสดงความเคารพได้เหมาะสมกับโอกาส
- 5.3.3.9 ทิ้งขยะได้ถูกที่
- 5.3.3.10 ช่วยดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมรอบตัว
- 5.3.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย
 - 5.3.4.1 ฟังแล้วนำมาเล่าถ่ายทอดได้
 - 5.3.4.2 บอกชื่อ นามสกุล อายุ ที่อยู่ของตนเองได้
 - 5.3.4.3 ชอบถาม “ทำไม” “อย่างไร” “ที่ไหน”
 - 5.3.4.4 เขียนชื่อ นามสกุล ของตนเองตามแบบได้
 - 5.3.4.5 บอกและจำแนกสีต่างๆ ได้
 - 5.3.4.6 บอกเวลา “เมื่อวานนี้” “วันนี้” “พรุ่งนี้”
 - 5.3.4.7 จำแนกสิ่งต่างๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้าได้ดี
 - 5.3.4.8 ใช้สิ่งของรอบๆ ตัวเป็นสิ่งสมมุติในการเล่น / เล่นบทบาทสมมุติตาม

จินตนาการ

- 5.3.4.9 วาดภาพตามความคิดสร้างสรรค์ของตนเองได้
 - 5.3.4.10 เล่านิทานเล่าสิ่งที่ตนคิดหรือเรื่องราวตามจินตนาการได้
 - 5.3.4.11 เคลื่อนไหวท่าทางตามความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการได้
- คุณลักษณะตามวัยที่สำคัญๆ ของเด็กปฐมวัยที่ยกมานี้เป็นสิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องตระหนัก เพราะเด็กในแต่ละช่วงอายุมีลักษณะสำคัญที่เด่นแตกต่างกันไป ถ้าครูผู้สอนไม่เข้าใจยอมทำให้การพัฒนาเด็กไม่เกิดผลตามจุดหมายของหลักสูตรได้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2548 : 11-15)

6. โครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตร

แสดงดังตาราง 1

ตาราง 1 โครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

โครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546		
ช่วงอายุ	อายุต่ำกว่า 3 ปี	
	อายุ 3 - 5 ปี	
สาระการเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
	- ด้านร่างกาย	- เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก
	- ด้านอารมณ์ และ จิตใจ	- เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก
	- ด้านสังคม	- ธรรมชาติรอบตัว
	- ด้านสติปัญญา	- สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก
ระยะเวลาเรียน	ขึ้นอยู่กับอายุเด็กที่เริ่มเข้ารับการอบรมเลี้ยงดูและรับการศึกษา	

จากตาราง 1 จะเห็นว่าสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ ทั้งสองส่วนใช้เป็นสื่อกลางในการจัดประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจสังคม และสติปัญญา ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยครูผู้สอนหรือผู้จัดการศึกษาอาจจัดในรูปแบบหน่วยการสอนแบบบูรณาการหรือเลือกใช้รูปแบบที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยและต้องสอดคล้องกับปรัชญาและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ประสบการณ์สำคัญจึงเปรียบเสมือนเครื่องมือสำหรับการสังเกตพัฒนาการเด็ก แปลการกระทำของเด็ก ช่วยตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดสื่อ และช่วยในการวางแผนจัดกิจกรรมในแต่ละวันด้วย ประสบการณ์สำคัญสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี จะครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ซึ่งสามารถแยกอธิบายได้ดังนี้

6.1 ประสบการณ์สำคัญ จะช่วยอธิบายให้ผู้สอนเข้าใจว่าเด็กปฐมวัยต้องทำอะไร เรียนรู้อะไรต่างๆ รอบตัว อย่างไร และทุกประสบการณ์มีความสำคัญต่อพัฒนาการของเด็ก ช่วยแนะผู้สอนในการสังเกต สนับสนุน และวางแผนการจัดกิจกรรมให้เด็ก ประสบการณ์สำคัญที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมีความสำคัญต่อการสร้างองค์ความรู้ของเด็ก ตัวอย่างเช่น เด็กเข้าใจความหมายของพื้นที่ ระยะ ผ่านประสบการณ์สำคัญการบรรจุและเทออก ดังนั้นผู้สอนจึงวางแผนจัดกิจกรรมให้เด็กเล่น บรรจุทราย/น้ำ ลงในภาชนะหรือถ่ายทราย/น้ำ ออกจากภาชนะต่างๆ ขณะเล่นทรายเล่นน้ำ เด็กจะเรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญซ้ำแล้วซ้ำอีก มีการปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ สิ่งของ ผู้ใหญ่และเด็กอื่น ฯลฯ ผู้สอนที่เข้าใจและเห็นความสำคัญจะยึดประสบการณ์สำคัญเป็นเสมือนเครื่องมือสำหรับการสังเกตพัฒนาการเด็ก แปลการกระทำของเด็กช่วยตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดสื่อ และช่วยวางแผนกิจกรรมในแต่ละวัน ประสบการณ์สำคัญสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี จะครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ

6.1.1 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสดูแลสุขภาพและสุขอนามัย รักษาความปลอดภัย พัฒนากล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก

6.1.2 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ เป็นการ สนับสนุนให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกที่เหมาะสมกับวัย มีความสุข ร่าเริงแจ่มใสได้พัฒนาคุณธรรมจริยธรรม สุนทรียภาพ ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและความเชื่อมั่นในตนเอง ขณะปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ

6.1.3 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์ กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบตัวจากการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเรียนรู้ทางสังคม เช่น การเล่น การทำงานกับผู้อื่น การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การแก้ปัญหา ข้อขัดแย้ง ต่างๆ

6.1.4 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้รับรู้ เรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า ผ่านการคิด การใช้ภาษา การสังเกต การจำแนกและเปรียบเทียบ จำนวน มิติสัมพันธ์ (พื้นที่/ระยะ) และเวลา

6.2 สารที่ควรเรียนรู้ สารในส่วนนี้กำหนดเฉพาะหัวข้อไม่มีรายละเอียดทั้งนี้ เพื่อจุดประสงค์จะให้ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการ ความสนใจของเด็ก อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้โดยคำนึงถึงประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก ผู้สอนสามารถนำสาระ ที่ควรเรียนรู้มาบูรณาการ จัดประสบการณ์ต่างๆ ให้ง่ายต่อการเรียนรู้ ทั้งนี้ มิได้ประสงค์ให้เด็กท่องจำเนื้อหา แต่ต้องการให้เด็กเกิดแนวคิดหลังจากนำสาระการเรียนรู้ นั้นๆ มาจัดประสบการณ์ให้เด็กเพื่อให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้สารที่ควรเรียนรู้ ยังใช้เป็น แนวทาง ช่วยผู้สอนกำหนดรายละเอียด และความยาก ง่ายของเนื้อหาให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก สารที่ควรเรียนรู้ประกอบด้วย เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่ แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัว และสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก ดังนี้

6.2.1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรรู้จักชื่อ นามสกุล รูปร่าง หน้าตาของตนเอง รู้จักอวัยวะต่างๆ และวิธีระมัดระวังร่างกายให้สะอาด ปลอดภัย มีสุขอนามัยที่ดี เรียนรู้ที่จะเล่นและ ทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองคนเดียวหรือกับผู้อื่น ตลอดจนเรียนรู้ที่จะแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และ แสดงมารยาทที่ดี ทั้งนี้ เมื่อเด็กมีโอกาสเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับตนเองแล้ว เด็กควรเกิดแนวคิดดังนี้

6.2.1.1 ฉันมีชื่อตั้งแต่เกิด ฉันมีเสียง รูปร่างหน้าตาไม่เหมือนใคร ฉันภูมิใจที่เป็นตัวฉันเอง เป็นคนไทยที่ดี มีมารยาท มีวินัย รู้จักแบ่งปัน ทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง เช่น แต่งตัว แปรงฟัน รับประทานอาหาร ฯลฯ

6.2.1.2 ฉันมีอวัยวะต่างๆ เช่น ตา หู จมูก ปาก ขา มือ ผม นิ้วมือ นิ้วเท้า ฯลฯ และฉันรู้จักวิธีรักษาร่างกายให้สะอาด ปลอดภัย มีสุขภาพดี

6.2.1.3 ฉันต้องรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ออกกำลังกาย และพักผ่อน เพื่อให้ร่างกายเจริญเติบโต

6.2.1.4 ฉันเรียนรู้ข้อตกลงต่างๆ รู้จักระมัดระวังรักษาความปลอดภัยของตนเอง และผู้อื่นเมื่อทำงาน เล่นคนเดียว และเล่นกับผู้อื่น

6.2.1.5 ฉันอาจรู้สึกดีใจ เสียใจ โกรธ เหนื่อย หรืออื่นๆ แต่ฉันเรียนรู้ที่จะแสดงความรู้สึกในทางที่ดี และเมื่อฉันแสดงความคิดเห็น หรือทำสิ่งต่างๆ ด้วยความคิดของตนเอง แสดง ว่าฉันมีความคิดสร้างสรรค์ ความคิดของฉันเป็นสิ่งสำคัญ แต่คนอื่นก็มีความคิดที่ดีเหมือนฉัน เช่นกัน

6.2.2 เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรได้มีโอกาสรู้จัก และรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน รวมทั้งบุคคลต่างๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้องกับหรือ มีโอกาสใกล้ชิด และมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ เมื่อเด็กมีโอกาสเรียนรู้แล้วเด็กควรเกิดแนวคิด ดังนี้

6.2.2.1 ทุกคนในครอบครัวของฉันเป็นบุคคลสำคัญ ต้องการที่อยู่อาศัย อาหาร เสื้อผ้า และยารักษาโรค รวมทั้งต้องการความรัก ความเอื้ออาทร ช่วยดูแลซึ่งกันและกันช่วยกัน ทำงาน และปฏิบัติตามข้อตกลงภายในครอบครัว ฉันต้องเคารพเชื่อฟังพ่อแม่และผู้ใหญ่ในครอบครัว ปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามกาลเทศะ ครอบครัวของฉันมีวันสำคัญต่างๆ เช่น วันเกิดของบุคคลในครอบครัว วันทำบุญบ้าน ฯลฯ ฉันภูมิใจในครอบครัวของฉัน

6.2.2.2 สถานศึกษาของฉันมีชื่อ เป็นสถานที่ที่เด็กๆ มาทำกิจกรรมร่วมกัน และทำให้ได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ มากมาย สถานศึกษาของฉันมีคนอยู่ร่วมกันหลายคน ทุกคนมีหน้าที่ รับผิดชอบ ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ช่วยกันรักษาความสะอาดและทรัพย์สินของสถานศึกษา ส่วนครูรักฉันและเอาใจใส่ดูแลเด็กทุกคน เวลาทำกิจกรรมฉันและเพื่อนจะช่วยกันคิด ช่วยกันทำ รับฟังความคิดเห็น และรับรู้ความรู้สึกซึ่งกันและกัน

6.2.2.3 ท้องถิ่นของฉันมีสถานที่ บุคคล แหล่งวิทยาการ แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่สำคัญ คนในท้องถิ่นที่ฉันอาศัยอยู่มีอาชีพที่หลากหลาย เช่น ครู แพทย์ ทหาร ตำรวจ ช่างนา ช่างสวน พ่อค้าแม่ค้า ฯลฯ ท้องถิ่นของฉันมีวันสำคัญของตนเอง ซึ่งจะมีการปฏิบัติ กิจกรรมที่แตกต่างกันไป

6.2.2.4 ฉันเป็นคนไทยมีวันสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีหลายอย่าง ฉันและเพื่อนนับถือศาสนา หรือมีความเชื่อที่ เหมือนกันหรือแตกต่างกันได้ ศาสนาทุกศาสนาสอนให้ทุกคนเป็นคนดี ฉันภูมิใจที่ฉันเป็นคนไทย

6.2.3 ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรจะได้รู้จักสิ่งมีชีวิตที่เป็นต้นไม้ ดอกไม้ สัตว์ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของโลกที่แวดล้อมเด็กตามธรรมชาติ เช่น ฤดูกาล กลางวัน กลางคืน ฯลฯ แนวคิดที่ควรให้เกิดหลังจากเด็กเรียนรู้ธรรมชาติรอบตัว มีดังนี้

6.2.3.1 ธรรมชาติรอบตัวฉันมีทั้งสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต สิ่งมีชีวิต ต้องการน้ำและอาหารเพื่อเจริญเติบโต สามารถปรับตัวให้เข้ากับลักษณะอากาศ ฤดูกาล และยังต้อง พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน สำหรับสิ่งไม่มีชีวิต เช่น น้ำ หิน ดิน ทราย ฯลฯ มีรูปร่าง สี ประโยชน์และ โทษต่างกัน

6.2.3.2 ลักษณะอากาศรอบตัวแต่ละวันอาจเหมือนหรือแตกต่างกันได้ บางครั้งฉันทายลักษณะอากาศได้จากสิ่งต่างๆ รอบตัว เช่น เมฆ ท้องฟ้า ลม ฯลฯ ในเวลากลางวันเป็น ช่วงเวลาที่ ดวงอาทิตย์ขึ้นจนดวงอาทิตย์ตก คนส่วนใหญ่จะตื่นและทำงาน ส่วนฉันไปโรงเรียนหรือ เล่นเวลากลางคืนเป็น ช่วงเวลาที่ดวงอาทิตย์ตกจนดวงอาทิตย์ขึ้น ฉันและคนส่วนใหญ่จะนอนพักผ่อน ตอนกลางคืน

6.2.3.3 สิ่งแวดล้อมธรรมชาติรอบตัวฉัน เช่น ต้นไม้ สัตว์ น้ำ ดิน หิน ทราย อากาศ ฯลฯ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตต้องได้รับการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นรอบๆ ตัวฉัน เช่น บ้านอยู่อาศัย ถนนหนทาง สวนสาธารณะ สถานที่ต่างๆ ฯลฯ เป็นสิ่งที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน ทุกคน รวมทั้งฉัน ช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและรักษาสาธารณสุขสมบัติโดยไม่ทำลายและบำรุงรักษาให้ดีขึ้นได้

6.2.4 สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรจะได้อรรถสัมผัสของเครื่องใช้ ยานพาหนะ และการสื่อสารต่างๆ ที่อยู่ในชีวิตประจำวันของเด็ก ทั้งนี้เมื่อเด็กมีโอกาสเรียนรู้แล้วเด็กควรเกิดแนวคิด ดังนี้

6.2.4.1 สิ่งต่างๆ รอบตัวนั้นมีชื่อ ลักษณะต่างๆ กัน สามารถแบ่งตาม ประเภท ชนิด ขนาด สี รูปร่าง พื้นผิว วัสดุ รูปเรขาคณิต ฯลฯ

6.2.4.2 สิ่งต่างๆ รอบตัวอันส่วนใหญ่มีสี ยกเว้นกระจกใส พลาสติก น้ำบริสุทธิ์ อากาศบริสุทธิ์ ฉันทึ้นเห็นสีต่างๆ ด้วยตา แสงสว่างช่วยให้ฉันทึ้นมองเห็นสี สีมีอยู่ทุกหน ทุกแห่ง ที่ฉันทึ้นสามารถเห็นตามดอกไม้ เสื้อผ้า อาหาร รถยนต์ และอื่นๆ สีที่ฉันทึ้นเห็นมีชื่อเรียกต่างๆ กัน เช่น แดง เหลือง น้ำเงิน ฯลฯ สีแต่ละสีทำให้เกิดความรู้สึกต่างกัน สีบางสีสามารถใช้เป็นสัญญาณหรือ สัญลักษณ์สื่อสารกันได้

6.2.4.3 การนับสิ่งต่างๆ ทำให้ฉันทึ้นรู้จำนวนสิ่งของ และจำนวนนับนั้นเพิ่ม หรือลดได้ ฉันทึ้นเปรียบเทียบสิ่งของต่างๆ ขนาด จำนวน น้ำหนัก และจัดเรียงลำดับสิ่งของต่างๆ ตามขนาด ตำแหน่ง ลักษณะที่ตั้งได้

6.2.4.4 คนเราใช้ตัวเลขในชีวิตประจำวัน เช่น เงิน โทรศัพท์ บ้านเลขที่ ฯลฯ ฉันทึ้นรวบรวมข้อมูลง่ายๆ นำมาถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจได้โดยนำเสนอด้วยรูปภาพ แผนภูมิ แผนผัง แผนที่ ฯลฯ

6.2.4.5 สิ่งที่ช่วยฉันทึ้นในการชั่ง ตวง วัด มีหลายอย่าง เช่น เครื่องชั่งไม้บรรทัด สายวัด ถ้วยตวง ช้อนตวง เข็มนาฬิกา วัสดุ สิ่งของอื่นๆ บางอย่างฉันทึ้นอาจ คาคคเนหรือกะประมาณ

6.2.4.6 เครื่องมือ เครื่องใช้ที่มีหลายชนิดและหลายประเภท เช่น เครื่องใช้ในการทำสวน การก่อสร้าง เครื่องใช้ภายในบ้าน ฯลฯ คนเราใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ ช่วยอำนวยความสะดวกในการทำงาน แต่ขณะเดียวกันต้องระมัดระวังในเวลาใช้เพราะอาจเกิดอันตราย และเกิดความเสียหายได้ ถ้าใช้ผิดวิธี หรือใช้ผิดประเภท เมื่อใช้แล้วควรทำความสะอาด และเก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย

6.2.4.7 ฉันทึ้นเดินทางจากที่หนึ่งไปยังที่หนึ่งได้ด้วยการเดินหรือใช้ยานพาหนะ ยานพาหนะบางอย่างที่ฉันทึ้นเห็นเคลื่อนที่ได้โดยการใช้เครื่องยนต์ ลม ไฟฟ้า หรือคนเป็นผู้ทำให้เคลื่อนที่ คนเราเดินทางหรือขนส่งได้ทั้งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ พาหนะที่ใช้เดินทาง เช่น รถยนต์ รถเมล์รถไฟ เครื่องบิน เรือ ฯลฯ ผู้ขับขี่จะต้องได้รับใบอนุญาตขับขี่และทำตามกฎจราจรเพื่อความปลอดภัยของทุกคน และฉันทึ้นต้องเดินบนทางเท้า ข้ามถนนตรงทางม้าลาย สะพานลอย หรือตรงที่มีสัญญาณไฟ เพื่อความปลอดภัยและต้องระมัดระวังเวลาข้าม

6.2.4.8 ฉันทึ้นติดต่อสื่อสารกับบุคคลต่างๆ ได้หลายวิธี เช่น โดยการไปมาหาสู่ โทรศัพท์ โทรเลข จดหมาย จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ และฉันทึ้นทราบข่าวความเคลื่อนไหวต่างๆ รอบตัวด้วยการสนทนา ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ และอ่านหนังสือ หนังสือเป็นสื่อในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึกไปยังผู้อ่าน ถ้าฉันทึ้นชอบอ่านหนังสือ ฉันทึ้นก็จะมีความรู้ ความคิดมากขึ้น ฉันทึ้นใช้ภาษาทั้งฟัง พูด อ่าน เขียน เพื่อการสื่อความหมายในชีวิตประจำวัน

7. หลักการจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย มีรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย ทั้งนี้ผู้สอนต้องพิจารณาถึงแนวการจัดประสบการณ์ที่หลักสูตรแกนกลางกำหนด โดยคำนึงถึงพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา รวมทั้งความสนใจ ความสามารถ และสภาพแวดล้อมของเด็กปฐมวัยเป็นหลักในการกำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์และแผนการจัดประสบการณ์ ในการจัดประสบการณ์ ในแต่ละช่วงอายุนั้นจะคำนึงถึงความสอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือ เหมาะกับอายุ วุฒิภาวะ ระดับพัฒนาการ และลักษณะการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งเด็กปฐมวัยจะเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า มีโอกาสลงมือกระทำ เคลื่อนไหว สำรวจ สังเกต ทดลอง เล่น สืบค้น คิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง ครูผู้สอนต้องกำหนดการจัดประสบการณ์ให้เห็นเป็นรูปธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2548 : 45) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ได้กำหนดหลักการจัดประสบการณ์ไว้ ดังนี้

- 7.1 จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง
- 7.2 เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่
- 7.3 จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการคิดและผลผลิต
- 7.4 จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์
- 7.5 ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

8. หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

การจัดกิจกรรมประจำวันคำนึงถึงความเหมาะสมกับวัยของเด็ก และยืดหยุ่นตามความเหมาะสมและความสนใจของเด็ก กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี สามารถจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบ เป็นการช่วยให้ทั้งผู้สอนและเด็กทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใดและอย่างไร การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการจัดและขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

- 8.1 หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน
 - 8.1.1 กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก ในแต่ละวันยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เช่น
 - 8.1.1.1 วัย 3 ขวบ มีความสนใจช่วงสั้นประมาณ 8 นาที
 - 8.1.1.2 วัย 4 ขวบ มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ 12 นาที
 - 8.1.1.3 วัย 5 ขวบ มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ 15 นาที
 - 8.1.2 กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิด ทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที
 - 8.1.3 กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ 40-60 นาที
 - 8.1.4 กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อ กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลัง จัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกาย ควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังกายมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

8.2 ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวัน ต้องให้ครอบคลุมสิ่งต่อไปนี้

8.2.1 การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว และความคล่องแคล่วในการใช้วัยต่างๆ จึงควรจัดกิจกรรม โดยให้เด็กได้อิสรระ กลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

8.2.2 การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของ กล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา จึงควรจัดกิจกรรม โดยให้เด็กได้เล่น เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกม ต่อภาพ ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับช้อนส้อม ใช้อุปกรณ์ ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ

8.2.3 การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็ก มีความรู้สึกที่ดี ต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาท และปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ จึงควรจัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตาม ความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ตลอดเวลาที่โอกาสเอื้ออำนวย

8.2.4 การพัฒนาสังคมนิสัย เพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่าง เหมาะสม และอยู่ ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัย รักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น จึงควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตร ประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงาน ร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือ ทำงานเสร็จ ฯลฯ

8.2.5 การพัฒนาการคิด เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอดสังเกต จำแนก เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหา จึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนาอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก คำนวณจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ทดลอง ศึกษานอก สถานที่ ประกอบอาหาร หรือจัดให้เด็กได้เล่นเกมการศึกษาที่เหมาะสมกับวัยอย่างหลากหลาย ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและในการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม

8.2.6. การพัฒนาภาษา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้ สึก ความนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ จึงควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้มี ความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่าน และบุคลากร ที่แวดล้อม ต้องเป็นแบบอย่างที่ดี มีการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัด กิจกรรมทางภาษา ที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

8.2.7 การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้พัฒนา ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่างๆ รอบตัว โดยใช้กิจกรรมศิลปะและดนตรีเป็นสื่อ ใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ให้ประดิษฐ์ สิ่งต่างๆ อย่างอิสระตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็ก เล่นบทบาทสมมติในมุมเล่นต่างๆ เล่นน้ำเล่นทราย เล่นก่อสร้าง เช่น แต่งไม้รูปทรงต่างๆ

8.3 รูปแบบการจัดกิจกรรมประจำวัน การจัดการกิจกรรมประจำวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสภาพชุมชน ที่สำคัญผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน จึงขอเสนอแนะสัดส่วนเวลาในการพัฒนาเด็กแต่ละวัน ดังแสดงด้วยตาราง 2 และตาราง 3

ตาราง 2 รูปแบบการจัดกิจกรรมประจำวันที่สอดคล้องกับหน่วยงานและสภาพชุมชน

การพัฒนา	อายุ 3 ปี ชั่วโมง/วัน (ประมาณ)	อายุ 4 ปี ชั่วโมง/วัน (ประมาณ)	อายุ 5 ปี ชั่วโมง/วัน (ประมาณ)
1. ทักษะพื้นฐานในชีวิตประจำวัน (รวมทั้งการช่วยตนเองในการแต่งกาย การรับประทานอาหาร สุขอนามัยและการนอนพักผ่อน)	3	2 ½	2 ¼
2. การเล่นเสรี	1	1	1
3. การคิดและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	1	1	1
4. กิจกรรมด้านสังคม(การทำงานร่วมกับผู้อื่น)	½	¾	1
5. กิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่	½	¾	¾
6. กิจกรรมที่มีการวางแผนโดยผู้สอน	¾	1	1
รวม	7	7	7

ตาราง 3 กิจกรรมประจำวัน

ตัวอย่างแบบที่ 1	ตัวอย่างแบบที่ 2
8.00-8.30 รับเด็ก	8.30-9.00 รับเด็ก เคารพธงชาติ สวดมนต์
8.30-8.45 เคารพธงชาติ สวดมนต์	9.00-9.30 กิจกรรมดนตรีและจังหวะ
8.45-9.00 ตรวจสอบสุขภาพ ไปห้องน้ำ	9.30-10.30 กิจกรรมเสรี
9.00-9.20 กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ	10.30-10.40 พัก (รับประทานอาหารว่าง)
9.20-10.20 กิจกรรมสร้างสรรค์/เล่นตามมุม	10.40 –11.20 กิจกรรมกลางแจ้ง
10.20-10.30 พัก (ของว่างเช้า)	11.20-11.30 พัก (ล้างมือ ล้างเท้า)
10.30-10.45 กิจกรรมในวงกลม	11.30-11.50 กิจกรรมเสริมประสบการณ์
10.45-11.30 กิจกรรมกลางแจ้ง	11.50-13.00 พัก (รับประทานอาหาร)
11.30-12.00 พัก (รับประทานอาหาร) กลางวัน	13.00-15.00 นอนพักผ่อน
12.00-14.00 นอนพักผ่อน	15.00-15.10 เก็บที่นอน ล้างหนั

ตาราง 3 (ต่อ)

ตัวอย่างแบบที่ 1	ตัวอย่างแบบที่ 2
14.00 –14.20 เก็บที่นอน ล้างหน้า	15.10-15.30 พัก (รับประทานอาหารว่างบ่าย)
14.20-14.30 พัก (ของว่างบ่าย)	15.30-15.50 เล่นิทาน
14.30-14.50 เกมการศึกษา	15.50-16.00 เตรียมตัวกลับบ้าน
14.50-15.00 เตรียมตัวกลับบ้าน	

ข้อควรคำนึงในการจัดกิจกรรมประจำวัน ตารางกิจกรรมประจำวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมที่สำคัญผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน ในรูปแบบกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

8.3.1 กิจกรรมเสรี / การเล่นตามมุม เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเล่นอิสระตามมุม เล่น หรือมุมประสบการณ์ หรือศูนย์การเรียนรู้ที่จัดไว้ในห้องเรียน เช่น มุมบล็อก มุมหนังสือ มุมวิทยาศาสตร์ หรือมุมธรรมชาติศึกษา มุมบ้าน มุมร้านค้า เป็นต้น มุมต่างๆ เหล่านี้ เด็กมีโอกาสเลือกเล่นได้อย่างเสรีตามความสนใจและความต้องการของเด็กทั้งเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม อนึ่ง กิจกรรมเสรีนอกจากให้เด็กเล่นตามมุมแล้ว อาจให้เด็กเลือกทำกิจกรรมที่ผู้สอนจัดเสริมขึ้น เช่น เกมการศึกษา เครื่องเล่นสัมผัส กิจกรรมสร้างสรรค์ประเภทต่างๆ ส่วนมุมบทบาทสมมุติอาจจัดเป็นมุม ดังนี้

8.3.1.1 มุมบ้าน

- 1) ของเล่นเครื่องใช้ในครัวขนาดเล็ก หรือของจำลอง เช่น เตากระทะ ครก กาน้ำ เขียง มีดพลาสติก หม้อ จาน ช้อน ถ้วยชาม กะละมัง
- 2) เครื่องเล่นตุ๊กตา เสื้อผ้าตุ๊กตา เตียง เปลเด็ก ตุ๊กตา
- 3) เครื่องแต่งบ้านจำลอง เช่น ชุดรับแขก โต๊ะเครื่องแป้ง หมอนอิงกระจก ขนาดเห็นเต็มตัว หวี ตลับแป้ง
- 4) เครื่องแต่งกายบุคคลอาชีพต่างๆ ที่ใช้แล้ว เช่น ชุดเครื่องแบบทหาร ตำรวจ ชุดเสื้อผ้าผู้ใหญ่ชายและหญิง รองเท้า กระเป๋าถือที่ไม่ใช้แล้ว
- 5) โทรศัพท์ เตาไรต์จำลอง ที่รีดผ้าจำลอง
- 6) ภาพถ่ายและรายการอาหาร

8.3.1.2 มุมหมอ

- 1) เครื่องเล่นจำลองเครื่องมือแพทย์ และอุปกรณ์การรักษาผู้ป่วย
- 2) อุปกรณ์สำหรับเลียนแบบการรับบันทึกข้อมูลผู้ป่วย เช่น กระดาน

ดินสอ

8.3.1.3 มุมร้านค้า

- 1) กล้องและขวดผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่ใช้แล้ว
- 2) อุปกรณ์ประกอบการเล่น เช่น เครื่องคิดเลข ลูกคิด ธนบัตรจำลอง ฯลฯ

- 8.3.1.4 มุมบล็อก
- 1) ไม้บล็อกหรือแท่งไม้ที่มีขนาดและรูปทรงต่างๆ กัน จำนวนตั้งแต่ 50
ชิ้นขึ้นไป
- 2) ของเล่นจำลอง เช่น รถยนต์ เครื่องบิน รถไฟ คน สัตว์ ต้นไม้ ฯลฯ
- 3) ภาพถ่ายต่างๆ
- 4) ที่จัดเก็บไม้บล็อกหรือแท่งไม้อาจเป็นชั้น ลังไม้หรือพลาสติกแยกตาม
รูปทรง ขนาด

- 8.3.1.5 มุมหนังสือ
- 1) หนังสือนิทาน สมุดภาพ หนังสือภาพที่มีคำและประโยคสั้นๆ พร้อมภาพ
- 2) ชั้นหรือที่วางหนังสือ
- 3) อุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการสร้างบรรยากาศการอ่าน เช่น เสื่อ พรม หมอน
- 4) สมุดเขียนนิทานหนังสือกลับบ้าน
- 5) อุปกรณ์สำหรับการเขียน
- 6) อุปกรณ์เสริม เช่น เครื่องเล่นเทป ตลับเทปนิทานพร้อมหนังสือนิทาน
หูฟัง

- 8.3.1.6 มุมวิทยาศาสตร์ หรือมุมธรรมชาติ
- 1) วัสดุต่างๆ จากธรรมชาติ เช่น เมล็ดพืชต่างๆ เปลือกหอย ดิน หิน แร่
- 2) เครื่องมือเครื่องใช้ในการสำรวจ สังเกต ทดลอง เช่น แวนขยาย
แม่เหล็ก เข็มทิศ เครื่องชั่ง ฯลฯ

- ข้อเสนอแนะขณะจัดกิจกรรมเสรี/เล่นตามมุม ดังนี้
1. ขณะเด็กเล่น ผู้สอนต้องคอยสังเกตความสนใจในการเล่น หากพบว่า
มุมใดเด็ก ส่วนใหญ่ไม่สนใจที่จะเล่นแล้ว ควรสับเปลี่ยนจัดสื่อมุมเล่นใหม่ อาจตัดแปลงหรือเพิ่มเติมหรือ
เปลี่ยนแปลงเป็น มุมร้านค้า มุมเสริมสวย มุมหมอ ฯลฯ
 2. หากมุมใดมีจำนวนเด็กในมุมมากเกินไป ผู้สอนควรให้เด็กได้คิด
แก้ปัญหา หรือผู้สอนชักชวนให้แก้ปัญหาเลือกเล่นมุมใหม่
 3. การเลือกเล่นมุม การเล่นมุมเดียวเป็นระยะเวลานาน อาจทำให้เด็ก
ขาดประสบการณ์ การเรียนรู้ด้านอื่นๆ ผู้สอนควรชักชวนให้เด็กเลือกเล่นมุมอื่นๆ ด้วย
 4. สื่อ เครื่องเล่นในแต่ละมุม ควรมีการสับเปลี่ยนหรือเพิ่มเติมเป็นระยะ
เพื่อไม่让孩子เกิดความเบื่อหน่าย เช่น เก็บหนังสือนิทานบางเล่มที่เด็กหมดความสนใจและนำหนังสือ
นิทานใหม่มาวางแทน ฯลฯ

8.3.2 กิจกรรมสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์ความรู้
สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการ โดยใช้ศิลปะ เช่น การเขียนภาพ การปั้น การฉีกปะ
การตัดปะ การพิมพ์ภาพ การร้อย การประดิษฐ์ หรือวิธีการอื่นที่เด็กคิดสร้างสรรค์และเหมาะสมกับ
พัฒนาการ เช่น การเล่นพลาสติกสร้างสรรค์ การสร้างรูปจากกระดาษปึกหุ้ม ฯลฯ การจัดกิจกรรม
สร้างสรรค์ควรให้เด็กทำทุกวันโดยอาจจัดวันละ 3 -5 กิจกรรม ให้เด็กเลือกทำอย่างน้อย 1-2 กิจกรรม
ตามความสนใจ กิจกรรมสร้างสรรค์ ควรมีวัสดุอุปกรณ์ ดังนี้

8.3.2.1 กิจกรรมวาดภาพระบายสี

- 1) สีเทียนแท่งใหญ่ สีไม้ สีชอล์ก สีน้ำ
- 2) พู่กันขนาดใหญ่ (ประมาณเบอร์ 12)
- 3) กระดาษ
- 4) เสื้อคลุมหรือผ้ากันเปื้อน

8.3.2.2 กิจกรรมการเล่นกับสี

- 1) การเป่าสี มีกระดาษ หลอดกาแฟ สีน้ำ
- 2) การหยดสี มีกระดาษ หลอดกาแฟ พู่กัน สีน้ำ
- 3) การพับสี มีกระดาษ สีน้ำ พู่กัน
- 4) การเทสี มีกระดาษ สีน้ำ
- 5) การละเลงสี มีกระดาษ สีน้ำ แป้งเปียก

8.3.2.3 กิจกรรมพิมพ์ภาพ

- 1) แม่พิมพ์ต่างๆ จากของจริง เช่น นิ้วมือ ใบไม้ ก้านกล้วย ฯลฯ
- 2) แม่พิมพ์จากวัสดุอื่นๆ เช่น เชือก เส้นด้าย ทรายาง ฯลฯ

8.3.2.4 กิจกรรมการปั้น

- 1) ดินน้ำมัน แป้งโซว์ แผ่นรองปั้น
- 2) แม่พิมพ์รูปต่างๆ ไม้ขนาดแป้ง ฯลฯ

8.3.2.5 กิจกรรมการพับ ฉีก ตัด ปะ

- 1) กระดาษ หรือวัสดุอื่นๆ ที่จะพับ ฉีก ตัด ปะ
- 2) กรรไกรขนาดเล็กปลายมน กาวน้ำ หรือแป้งเปียก ผ้าเช็ดมือ

8.3.2.6 กิจกรรมการประดิษฐ์เศษวัสดุ

- 1) เศษวัสดุต่างๆ มีกล่องกระดาษ แกนกระดาษ เศษผ้า เศษไหม กาว
- 2) กรรไกร สี ผ้าเช็ดมือ

8.3.2.7 กิจกรรมการร้อยลูกปัด หลอดกาแฟ หลอดด้าย

8.3.2.8 กิจกรรมการสานกระดาษ ใบตอง ใบมะพร้าว ฯลฯ

8.3.2.9 กิจกรรมการเล่นพลาสติกสร้างสรรค์พลาสติกชิ้นเล็กๆ รูปทรงต่างๆ

ผู้เรียนสามารถนำมาต่อเป็นรูปต่างๆ ตามต้องการ

8.3.2.10 กิจกรรมการสร้างรูป

- 1) กระดาษปึกหนืด
- 2) แป้นตะปูที่ใช้หนังยาง หรือเชือกผูกตั้งให้เป็นรูปร่างต่างๆ

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ดังนี้

1. การจัดเตรียมอุปกรณ์ การพยายามหาวัสดุท้องถิ่นมาใช้ก่อนเป็นอันดับแรก
2. ก่อนให้เด็กทำกิจกรรม ต้องอธิบายวิธีใช้วัสดุที่ถูกต้องให้เด็กทราบพร้อมทั้งสาธิตให้ดูจนเข้าใจ เช่น การใช้พู่กัน หรือกาว จะต้องปาดพู่กันหรือกาวนั้นกับขอบภาชนะที่ใส่เพื่อไม่ให้กาวหรือสีไหลเลอะเทอะ
3. ให้เด็กทำกิจกรรมสร้างสรรค์ประเภทใดประเภทหนึ่งร่วมกันในกลุ่มย่อยหรือ ฝึกให้เด็กรู้จักวางแผนและการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น

4. แสดงความสนใจในงานของเด็กทุกคน ไม่ควรมองผลงานเด็กด้วยความ
 ขบขัน และควรนำผลงานของเด็กทุกคนหมุนเวียนจัดแสดงที่ป้ายนิเทศ

5. หากพบว่าเด็กคนใดสนใจทำกิจกรรมอย่างเดียวยตลอดเวลาควรกระตุ้น
 ใจและจูงใจให้เด็กเปลี่ยนทำกิจกรรมอื่นบ้าง เพราะกิจกรรมสร้างสรรค์แต่ละประเภทพัฒนาเด็ก
 แต่ ละด้านแตกต่างกัน และเมื่อเด็กทำตามคำแนะนำได้ ควรใช้แรงเสริมทุกครั้ง

6. เก็บผลงานชิ้นที่แสดงความก้าวหน้าของเด็กเป็นรายบุคคล
 เพื่อเป็นข้อมูลสังเกตพัฒนาการของเด็ก

8.3.3 กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นกิจกรรมที่ได้จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหว
 ส่วนต่างๆ ของร่างกายอย่างอิสระตามจังหวะโดยใช้เสียงเพลง คำคล้องจอง ซึ่งจังหวะและดนตรี
 ที่ใช้ประกอบ ได้แก่ เสียงตบมือ เสียงเคาะไม้ เสียงเคาะเหล็ก รำมะนา กลอง ฯลฯ มาประกอบการ
 เคลื่อนไหว เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ เด็กวัยนี้ร่างกายกำลังอยู่ในระหว่าง
 พัฒนาการใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกาย ยังไม่ผสมผสานหรือประสานสัมพันธ์กัน
 อย่างสมบูรณ์ ควรส่งเสริมให้เด็กได้เคลื่อนไหวในลักษณะต่างๆ ดังนี้

8.3.3.1 ลักษณะท่าทางการเคลื่อนไหว

- 1) ช้า ได้แก่ การคืบ คลาน
- 2) เร็ว ได้แก่ การวิ่ง
- 3) นุ่มนวล ได้แก่ การไหว้ การบิน
- 4) ชิ่งชิ่ง ได้แก่ การกระต๊อบเท้าตังๆ ตีกลองตังๆ
- 5) ร่าเริงมีความสุข ได้แก่ การตบมือ หัวเราะ
- 6) เศร้าโศกเสียใจ ได้แก่ สีหน้า ท่าทาง

8.3.3.2 ทิศทางการเคลื่อนไหว

- 1) เคลื่อนไหวไปข้างหน้าและข้างหลัง
- 2) เคลื่อนไหวไปข้างซ้ายและข้างขวา
- 3) เคลื่อนไหวขึ้นลง
- 4) เคลื่อนไหวรอบทิศทาง

8.3.3.3 รูปแบบการเคลื่อนไหว

1) การเคลื่อนไหวพื้นฐาน ได้แก่ การเคลื่อนไหวตามธรรมชาติของเด็กมี 2
 ประเภท ได้แก่ การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ ประกอบด้วย ตบมือ ผงกศีรษะ ขยิบตา ซันเข่า เคาะเท้า
 เคลื่อนไหวมือและแขน มือและนิ้วมือ เท้าและปลายเท้า การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ประกอบด้วย คลาน
 คืบ เดิน วิ่ง กระโดด ควบม้า ก้าวกระโดด

2) การเลียนแบบท่าทาง ได้แก่ การเลียนแบบท่าทางสัตว์
 การเลียนแบบท่าทางคน การเลียนแบบท่าทางเครื่องยนต์กลไกและเครื่องเล่น และ การเลียนแบบ
 ปรากฏการณ์ธรรมชาติ

3) การเคลื่อนไหวตามบทเพลง ได้แก่ การเคลื่อนไหวหรือทำท่าทาง
 ประกอบเพลง เช่น เพลงข้ามถนน เพลงไก่ ฯลฯ

4) การทำท่าทางกายบริหารประกอบเพลง ได้แก่ การทำท่าทางกาย
 บริหารตามจังหวะและทำนองเพลง หรือคำคล้องจอง

5) การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ การเคลื่อนไหวที่ให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ทำทางขึ้นเอง อาจขึ้นด้วยการป้อนคำถามเคลื่อนไหวโดยใช้อุปกรณ์ประกอบ เช่น ห่วงหอย แแถบผ้า ริบบิ้น ถุงทราย ฯลฯ

6) การเคลื่อนไหวและแสดงท่าทางตามคำบรรยายเรื่องราว ได้แก่ การเคลื่อนไหวหรือแสดงท่าทางตามจินตนาการจากรายการหรือคำบรรยายที่ครูเล่า

7) การปฏิบัติตามคำสั่งและข้อตกลง ได้แก่ การเคลื่อนไหวหรือท่าทางตามสัญญาณ หรือคำสั่งตามที่ตกลงไว้ก่อนเริ่มกิจกรรม

8) การทำท่าทางเป็นผู้นำ ผู้ตาม ได้แก่ การเคลื่อนไหวหรือท่าทางจากความคิดสร้างสรรค์ของเด็กเอง แล้วให้เพื่อนปฏิบัติตาม

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ดังนี้

1. ควรเริ่มกิจกรรมจากการเคลื่อนไหวอิสระ และมีวิธีที่ไม่ยุ่งยากมากนัก เช่น ให้เด็กได้กระจายอยู่ภายในห้องหรือในบริเวณที่กำหนด และให้เด็กเคลื่อนไหวไปตามธรรมชาติของเด็ก

2. ควรให้เด็กได้แสดงออกด้วยตนเองอย่างอิสระและเป็นความนึกคิดของเด็กเอง ผู้สอนไม่ควรชี้แนะ

3. เปิดโอกาสให้เด็กคิดหาวิธีเคลื่อนไหวทั้งที่ต้องเคลื่อนที่และไม่ต้องเคลื่อนที่ เป็นรายบุคคล เป็นคู่ เป็นกลุ่ม ตามลำดับแต่ละกลุ่มไม่ควรเกิน 5-6 คน

4. ควรใช้สิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก เศษวัสดุต่างๆ เช่น กระดาษ หนังสือพิมพ์ เศษผ้า ท่อนไม้ เข้ามาช่วยในการเคลื่อนไหวและให้จังหวะ

5. ควรกำหนดจังหวะสัญญาณนัดหมายให้การเคลื่อนไหวต่างๆ หรือเปลี่ยนท่า หรือหยุดให้เด็กทราบเมื่อทำกิจกรรมทุกครั้ง

6. ควรสร้างบรรยากาศอย่างอิสระ ช่วยให้เด็กรู้สึกอบอุ่น เพลิดเพลินและรู้สึกสบาย และสนุกสนาน

7. ควรจัดให้มีเกมการเล่นบ้างนานๆ ครั้ง เพื่อช่วยให้เด็กสนใจมากขึ้น

8. กรณีเด็กไม่ยอมเข้ากิจกรรม ผู้สอนไม่ควรใช้วิธีบังคับ ควรให้เวลาและโน้มน้าวให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสมัครใจ

9. หลังจากเด็กได้ออกกำลังเคลื่อนไหวร่างกายแล้วต้องให้เด็กพักผ่อน โดยอาจให้นอนเล่นบนพื้นห้อง นั่งพักหรือเล่นสมมุติเป็นตุ๊กตา อาจเปิดเพลงจังหวะช้าๆ เบาๆ ที่สร้างความรู้สึกให้เด็กอยากพักผ่อน

10. การจัดกิจกรรมควรจัดตามกำหนดตารางกิจวัตรประจำวัน และควรจัดให้เป็นที่น่าสนใจ เกิดความสนุกสนาน

8.3.4 กิจกรรมเสริมประสบการณ์ / กิจกรรมในวงกลม เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เด็กได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ ฝึกการทำงานและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่จัดมุ่งฝึกให้เด็กได้มีโอกาสฟัง พูด สังเกต คิดแก้ปัญหาใช้เหตุผลและฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน โดยจัดกิจกรรมด้วยวิธีการต่างๆ เช่น สนทนา อภิปราย สาธิต ทดลอง เล่านิทาน เล่นบทบาทสมมุติ ร้องเพลง ท่องคำคล้องจอง ศึกษานอกสถานที่ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ฯลฯ การจัดกิจกรรมสามารถจัดได้หลากหลายวิธี เช่น

8.3.4.1 การสนทนา อภิปราย เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาในการพูด การฟัง รู้จักแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งสื่อที่ใช้อาจเป็นของจริงของจำลอง รูปภาพ สถานการณ์จำลอง ฯลฯ

8.3.4.2 การเล่านิทาน เป็นการเล่าเรื่องต่างๆ ส่วนมากจะเป็นเรื่องต่างๆ ที่เน้นการปลูกฝังให้เด็กเกิดคุณธรรม จริยธรรม วิธีการนี้จะช่วยให้เด็กเข้าใจได้ดีขึ้น ในการเล่านิทานสื่อที่ใช้ อาจเป็นรูปภาพ หนังสือนิทาน หุ่น การแสดงท่าทางประกอบการเล่าเรื่อง

8.3.4.3 การสาธิต เป็นการจัดกิจกรรมที่ต้องการให้เด็กสังเกต และเรียนรู้ตาม ขั้นตอนของกิจกรรมนั้นๆ ในบางครั้งผู้สอนอาจให้เด็กอาสาสมัครเป็นผู้สาธิตร่วมกับผู้สอนเพื่อนำไปสู่ การปฏิบัติจริง เช่น การเพาะเมล็ด การเป่าลูกโป่ง การเล่นเกมการศึกษา ฯลฯ

8.3.4.4 การทดลอง / การปฏิบัติ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เพราะได้ทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ได้สังเกตการณ์เปลี่ยนแปลง ฝึกการสังเกตการคิด แก้ปัญหา และส่งเสริมให้เด็กมีความอยากรู้ อยากรู้เห็นและค้นพบด้วยตนเอง เช่น การประกอบอาหาร การทดลอง วิทยาศาสตร์ง่าย ๆ การเลี้ยงหนอนผีเสื้อ การปลูกพืช ฯลฯ

8.3.4.5 การศึกษานอกสถานที่ เป็นการจัดกิจกรรมที่ทำให้เด็กได้รับ ประสบการณ์ตรงอีกรูปแบบหนึ่ง ด้วยการพาเด็กไปทัศนศึกษาสื่อต่างๆ รอบสถานศึกษาหรือสถาน ที่นอกสถานศึกษา เพื่อ เป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์แก่เด็ก

8.3.4.6 การเล่นเกมทบทวนสมมุติ เป็นการให้เด็กเล่นเกมของตนเองเป็นตัวละคร ต่างๆ ตามเนื้อเรื่องในนิทานหรือเรื่องราวต่างๆ อาจใช้สื่อประกอบการเล่นเกมเพื่อสร้างความสนใจ และก่อให้เกิดความสนุกสนาน เช่น หุ่นสมมติที่ คัดสรรรูปร่างและสัตว์รูปแบบต่างๆ เครื่อง แต่งกายและอุปกรณ์ของจริงชนิดต่างๆ

8.3.4.7 การร้องเพลง เล่นเกม ท่องคำคล้องจอง เป็นการจัดให้เด็กได้ แสดงออกเพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลินและเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาและจังหวะ เกมที่นำมาเล่น ไม่ควรเน้นการแข่งขัน

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์/ในวงกลม ดังนี้

1. ควรยึดหลักการจัดกิจกรรมที่เน้นให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงและมีโอกาสค้นพบด้วยตนเองให้มากที่สุด

2. ผู้สอนควรยอมรับความคิดเห็นที่หลากหลายของเด็กและให้โอกาสเด็ก ฝึกคิด

3. อาจเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แทนผู้สอน เช่น พ่อ แม่ ตำรวจ หมอ ฯลฯ จะช่วยให้เด็กสนใจและสนุกสนานยิ่งขึ้น

4. ในขณะที่เด็กทำกิจกรรม หรือหลังจากทำกิจกรรมเสร็จแล้ว ผู้สอนควรใช้ คำถามปลายเปิดที่ชวนให้เด็กคิด ไม่ควรใช้คำถามที่มีคำตอบ “ใช่” “ไม่ใช่” หรือมีคำตอบให้เด็กเลือก และผู้สอนควรใจเย็นให้เวลาเด็กคิดคำตอบ

5. ช่วงระยะเวลาที่จัดกิจกรรมสามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ให้ คำนึงถึงความสนใจของเด็กและความเหมาะสมของกิจกรรมนั้นๆ เช่น กิจกรรมศึกษานอกสถานที่ การประกอบอาหาร การปลูกพืช อาจใช้เวลานานกว่าที่กำหนดไว้

8.3.5 กิจกรรมกลางแจ้ง เป็นกิจกรรมจัดให้เด็กได้มีโอกาสออกไปนอกห้องเรียน เพื่อออกกำลังกายและแสดงออกอย่างอิสระ โดยยึดความสนใจและความสามารถของเด็กแต่ละคนเป็นหลัก กิจกรรมกลางแจ้งที่ผู้สอนควรจัดให้เด็กได้เล่น เช่น การเล่นเกมเล่นสนาม หมายถึง เกมที่เด็กอาจป็นฝ่าย หมุน โยก ซึ่งทำออกมาในรูปแบบต่างๆ การเล่นเกม ทาย เป็นสิ่งที่เด็กๆ ชอบเล่น ทั้งทายแห่งและทายเป็ยก นำมาก่อนเป็นรูปต่างๆ ได้การเล่นน้ำเด็กทั่วไปชอบเล่นน้ำมาก การเล่นน้ำนอกจากสร้างความพอใจและคลายความเครียดให้เด็กแล้ว ยังทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้อีกด้วย เช่น เรียนรู้ทักษะการสังเกต จำแนกเปรียบเทียบปริมาณ ฯลฯ

8.3.5.1 การเล่นเกมเล่นสนาม เกมเล่นสนาม หมายถึง เกมที่เด็ก ป็นฝ่าย หมุน โยก ซึ่งทำออกมาในรูปแบบต่างๆ เช่น

- 1) เกมสำหรับเด็กป็นฝ่ายหรือตาข่ายสำหรับเด็ก
- 2) เกมสำหรับโยกหรือไกว เช่น ม้าไม้ ชิงช้า ม้านั่งโยก ไม้กระดาน ฯลฯ
- 3) เกมสำหรับเด็ก หมุน ม้าหมุน พวงมาลัยรถสำหรับเด็กเล่น
- 4) ราวโหนขนาดเล็กสำหรับเด็ก
- 5) ต้นไม้สำหรับเด็กเดินทรงตัว หรือไม้กระดานแผ่นเดียว
- 6) เกมประเภทล้อเลื่อน เช่น รถสามล้อ รถลากจูง ฯลฯ

8.3.5.2 การเล่นเกม เป็นสิ่งที่เด็กๆ ชอบเล่น ทั้งทายแห่ง ทายเป็ยกนำมาก่อนเป็นรูปต่างๆ ได้ และสามารถนำวัสดุอื่นมาประกอบการเล่นตกแต่งได้ เช่น กิ่งไม้ ดอกไม้ เปลือกหอย พิมพ์ขนม ที่ตักทราย ซึ่งปกติทรายจะอยู่กลางแจ้ง โดยอาจจัดให้อยู่ใต้ร่มเงาของต้นไม้หรือสร้างหลังคา ทำขอบกัน เพื่อมิให้ทรายกระจัดกระจาย บางโอกาสอาจพรมน้ำให้ชื้น เพื่อเด็กจะได้ก่อเล่น นอกจากนี้ ควรมีวิธีการปิดกั้นมิให้สัตว์เลื้อยลงไปทำความสะอาดปรกในบ่อทรายได้

8.3.5.3 การเล่นน้ำ เด็กโดยทั่วไปชอบเล่นน้ำมาก การเล่นน้ำนอกจากสร้างความพอใจ และคลายความเครียดให้เด็กแล้วยังทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้อีกด้วย เช่น เรียนรู้ทักษะการสังเกต จำแนกเปรียบเทียบปริมาณ อุปกรณ์ใส่น้ำอาจเป็นถังที่สร้างขึ้น โดยเฉพาะ หรืออ่างน้ำวางบนขาตั้งที่มั่นคง ความสูงพอที่เด็กจะยืนได้พอดี และควรมีผ้าพลาสติกกันเสื้อผ้าเป็ยกให้เด็กใช้คลุมระหว่างเล่น

8.3.5.4 การเล่นเกมในบ้านตุ๊กตาหรือบ้านจำลอง โดยจำลองแบบบ้านจริงๆ อาจทำด้วยเศษวัสดุ ประเภทผ้าใบ กระสอบป่านของจริงที่ใช้ไม่ได้แล้ว เช่น หม้อ เต้า ชาม อ่าง เตา ริด เครื่องครัว ตุ๊กตาสมมุติเป็นบุคคลในครอบครัว เสื้อผ้าผู้ใหญ่ที่ไม่ใช่แล้ว สำหรับเล่นผลัดเปลี่ยนมีการตกแต่งบริเวณใกล้เคียงให้เหมือนบ้านจริงๆ บางครั้งอาจจัดเป็นร้านขายของสถานที่ทำการต่างๆ เพื่อให้เด็กเล่นเกมตามจินตนาการของเด็กเอง

8.3.5.5 การเล่นเกมในมุมช่างไม้ เด็กต้องการการออกกำลังกายในการเคาะ ตอก กิจกรรมการเล่นในมุมช่างไม้จะช่วยในการพัฒนากล้ามเนื้อให้แข็งแรง ช่วยฝึกการใช้มือและการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา นอกจากนี้ยังฝึกให้รักงานและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์อีกด้วย

8.3.5.6 การเล่นเกมกับอุปกรณ์กีฬา เป็นการนำอุปกรณ์กีฬามาให้เด็กเล่นอย่างอิสระ หรือใช้ประกอบเกมการเล่นที่ให้อิสระแก่เด็กให้มากที่สุด ไม่ควรเน้นการแข่งขัน เพื่อมุ่งหวังแพ้ชนะ

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมกลางแจ้ง ดังนี้

1. หมั่นตรวจตราเครื่องเล่นสนาม และอุปกรณ์ประกอบให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัย
2. ให้โอกาสเด็กเลือกเล่นกลางแจ้งอย่างอิสระทุกวัน อย่างน้อยวันละ 30 นาที
3. ขณะเด็กเล่นกลางแจ้ง ผู้สอนต้องคอยดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อระมัดระวังความปลอดภัยในการเล่น หากพบว่าเด็กแสดงอาการเหนื่อย อ่อนหล้า ควรให้เด็กหยุดพัก
4. ไม่ควรนำกิจกรรมพลศึกษาสำหรับเด็กประถมศึกษามาใช้สอนกับเด็กระดับปฐมวัย เพราะยังไม่เหมาะสมกับวัย
5. หลังจากเลิกกิจกรรมกลางแจ้ง ควรให้เด็กได้พักผ่อนหรือนั่งพักไม่ควรให้เด็กรับประทานอาหารกลางวันหรือดื่มน้ำทันที เพราะอาจทำให้เด็กอาเจียน เกิดอาการจุกแน่นได้

8.3.6 เกมการศึกษา เกมการศึกษาเป็นเกมที่ช่วยพัฒนาสติปัญญา มีกฎเกณฑ์กติกาต่างๆ เด็กสามารถเล่นคนเดียวหรือเล่นเป็นกลุ่มได้ ช่วยให้เด็กรู้จักสังเกต คิดหาเหตุผลและเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับ สี รูปร่าง จำนวน ประเภท และความสัมพันธ์เกี่ยวกับพื้นที่ ระยะ เกมการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กวัย 3-5 ปี มีดังนี้

8.3.6.1 เกมจับคู่ ได้แก่

- 1) จับคู่รูปร่างที่เหมือนกัน
- 2) จับคู่ภาพกับเงา
- 3) จับคู่ที่ซ้อนอยู่ในภาพหลัก
- 4) จับคู่สิ่งที่มีความสัมพันธ์กัน ใ้คู่กัน
- 5) จับคู่ภาพส่วนเติมกับภาพส่วนย่อย
- 6) จับคู่ภาพกับโครงร่าง
- 7) จับคู่ภาพชิ้นส่วนที่หายไป
- 8) จับคู่ภาพที่เป็นประเภทเดียวกัน
- 9) จับคู่ภาพที่ซ้อนกัน
- 10) จับคู่ภาพสัมพันธ์แบบตรงข้าม
- 11) จับคู่ภาพที่สมมาตรกัน
- 12) จับคู่แบบอุปมาอุปมัย
- 13) จับคู่แบบอนุกรม

8.3.6.2 เกมภาพตัดต่อ ได้แก่ ภาพตัดต่อที่สัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ต่างๆ เช่น ผัก ผลไม้ ฯลฯ

8.3.6.3 เกมจัดหมวดหมู่ ได้แก่

- 1) จัดหมวดหมู่ที่เป็นพวกเดียวกัน
- 2) จัดหมวดหมู่ที่เป็นประเภทของใช้ในชีวิตประจำวัน
- 3) จัดหมวดหมู่ตามรูปร่าง รูปทรงต่างๆ สี ขนาด

8.3.6.4 เกมโดมิโน (วางภาพต่อปลาย) ได้แก่

- 1) เกมโดมิโนรูปทรงเรขาคณิต
- 2) เกมโดมิโนของเล่นของใช้
- 3) เกมโดมิโนภาพที่สัมพันธ์กัน
- 4) เกมโดมิโนภาพกับสัญลักษณ์
- 5) เกมโดมิโนภาพสัตว์ต่างๆ
- 6) เกมโดมิโนภาพ ผัก ผลไม้ ต่างๆ

8.3.6.5 เกมลือตโต (เกมสังเกตรายละเอียดภาพ) ได้แก่

- 1) สังเกตรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน
- 2) สังเกตรายละเอียดเกี่ยวกับป่าไม้ แม่น้ำ ลำธาร
- 3) สังเกตรายละเอียดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมใกล้ตัวเด็ก
- 4) สังเกตรายละเอียดเกี่ยวกับสัตว์บก-สัตว์น้ำ
- 5) สังเกตรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตรอบๆ ตัวเรา
- 6) สังเกตรายละเอียดเกี่ยวกับการจราจรทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา ดังนี้

1. การสอนเกมการศึกษาในระยะแรก ควรเริ่มสอนโดยใช้ของจริง เช่น การจับคู่กระป๋องที่มีลักษณะเหมือนกัน หรือเรียงลำดับกระป๋องตามลำดับความสูงต่ำ หรือการจัดหมวดหมู่ประเภทของฝาน้ำอัดลม กิ่งไม้ใบไม้ แยกตาม สี ขนาด รูปร่างรูปทรง
2. การเล่นเกมในแต่ละวัน อาจจัดให้เด็กทั้งเกมชุดใหม่และเกมชุด เก่าที่เคยเล่นแล้ว
3. ครูผู้สอนควรจัดให้เด็กได้หมุนเวียนเข้าเล่นเกมที่ละกลุ่ม กลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ ตามความเหมาะสมและหมุนเวียนกันให้ครบทุกกลุ่ม
4. ครูผู้สอนควรเปิดโอกาสให้เด็กที่เล่นได้แล้วมาสอนเพื่อน หรือช่วยอธิบายกติกาการเล่นในบางโอกาส
5. ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นเกมในช่วงเวลาการเล่นเสรีด้วย นอกเหนือจากช่วงกิจกรรมเกมการศึกษาตามตารางกิจกรรมประจำวัน
6. ฝึกให้เด็กรู้จักเก็บเกมใส่พานและนำมาเก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย เมื่อเลิกเล่น โดยจัดแยกเกมแต่ละประเภทไว้เป็นชุดๆ

9. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้

การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ เป็นหน้าที่ของผู้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยจะกำหนดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ซึ่งจะช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น เด็ก ครูผู้สอนสามารถเขียนแผนการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้อง และสภาพแวดล้อมภายนอกห้องของสถานศึกษาปฐมวัย พร้อมทั้งเขียนคำอธิบายประกอบ ซึ่งแผนผังสภาพแวดล้อม สามารถจัดทำได้หลายรูปแบบ โดยคำนึงถึงหลักการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาปฐมวัยที่มีทั้งมุมเล่น / ศูนย์เล่นต่างๆ นอกจากนี้การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ทางด้านจิตภาพก็มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพ จึงควรเขียนให้เห็นเป็นรูปธรรม เพื่อใช้เป็นแนวทาง สำหรับครูผู้สอน ถือเป็นหลักปฏิบัติในสถานศึกษาของตน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2548 : 46)

10. สื่อและแหล่งเรียนรู้

การจัดการศึกษาปฐมวัยต้องอาศัยสื่อและแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้เด็กปฐมวัยเกิดการพัฒนาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ครูผู้สอนระดับปฐมวัยควรจัดเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายที่มีอยู่ในท้องถิ่น ชุมชน และแหล่งอื่นๆ เน้นสื่อที่เหมาะสมกับวัย พัฒนาการของเด็กรวมทั้งบริบทของสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ อาจจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเอง หรือนำสื่อต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวเด็กมาใช้ให้เกิดประโยชน์

11. การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยจะต้องให้สอดคล้องกับการประเมินพัฒนาการที่ระบุไว้ในหลักสูตรแกนกลาง ซึ่งให้หลักการไว้ ดังนี้

11.1 ประเมินพัฒนาการเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาเด็ก

11.2 ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี

11.3 สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน

11.4 ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกลงมือและจดบันทึกไว้

เป็นหลักฐาน

11.5 ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะกับเด็ก รวมทั้งใช้แหล่งข้อมูล หลากๆ ด้าน ไม่ควรใช้การทดสอบวิธีการประเมินที่เหมาะสมที่สุดกับเด็ก คือ การสังเกตและบันทึก ข้อมูลเก็บไว้ในรูปแบบต่างๆ เช่น แบบบันทึกสั้นๆ แบบสังเกต แบบมาตรวัดประเมินค่า ฯลฯ ควรเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ อาจทำในรูปแบบแฟ้มผลงานเด็ก ขึ้นอยู่กับข้อกำหนดร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2548 : 46)

ดังนั้น หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย จึงเป็นเสมือนแนวทางในการเตรียมความพร้อม และแนวทางในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้รับการพัฒนาจนบรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการได้ชัดเจนขึ้น

เอกสารเกี่ยวกับการเล่านิทาน

1. ความหมายของนิทาน

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2539 : 139 – 157) ได้ให้ความหมายของคำนิทานว่า นิทานสำหรับเด็ก คือ นิทานที่จะใช้สำหรับเล่าให้เด็กฟังเพื่อให้เกิดความสนุกสนาน ตื่นเต้น ใฝ่ใจ หรือเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่อบุคคลให้ใกล้ชิดกัน นิทานเป็นเรื่องราวที่มีมาช้านาน และเล่าต่อเนื่องกันมาเป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นจากความจริงหรือเป็นเรื่องราวที่เกิดจากจินตนาการของผู้แต่ง เพื่อที่จะให้ผู้ฟังได้สนุกสนานและได้รับความรู้จากเนื้อหาของนิทานเรื่องนั้นๆ นิทานช่วยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างผู้เล่ากับผู้ฟังได้เป็นอย่างดี

ครุรักษ์ ภริมย์รักษ์ (2540 : 45) กล่าวว่านิทานเป็นเรื่องราวทั่ว ๆ ไปที่เล่าสืบต่อกันมาโดยมีจุดประสงค์เพื่อสืบทอดประสบการณ์ ความรู้ ความคิด หรือค่านิยมบางอย่างให้กับผู้ฟัง พร้อมทั้งสอดแทรกความสนุกสนานเพลิดเพลินไปพร้อม ๆ กัน

พรทิพย์ วินโกมินทร์ (2542 : 38) ได้สรุปคำว่า นิทาน คือ เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาโดยใช้วาจาเป็นสื่อการถ่ายทอด ไม่ปรากฏผู้แต่งเรื่องว่าเป็นของใคร

สมศักดิ์ ปรีพुरुณะ (2542 : 48) ได้ให้ความหมายของนิทานว่า

1. เป็นเรื่องที่ผูกขึ้น
2. เป็นเรื่องเล่าที่ใช้วาจาเป็นสื่อในการถ่ายทอดหรือเขียนทำนองการเล่าด้วยปากเปล่า
3. เป็นบทประพันธ์ที่มีลีลาการเล่าแบบเป็นกันเองทำนองการเล่าด้วยวาจา
4. เป็นเรื่องเล่าที่มีจุดประสงค์หลักเพื่อความบันเทิงใจและมีสิ่งสอนใจเป็นจุดประสงค์

รอง

สุภัก ไหวหากิจ (2543 : 29) กล่าวว่า นิทานเป็นเรื่องที่แต่งขึ้น เล่าต่อๆ กันมามีโครงเรื่องเป็นเรื่องที่มีจุดประสงค์เพื่อความสนุกสนานและสอดแทรกคติลงไปด้วย

เกริก ยूनพันธ์ (2548 : 8) ได้ให้ความหมายของนิทาน หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาตั้งแต่สมัยโบราณเป็นการผูกเรื่องขึ้น เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความสนุกสนาน ตลอดจนสอดแทรกแนวคิด เพื่อให้เด็กนำไปเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต

ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่า นิทาน หมายถึง เรื่องที่เล่าต่อ ๆ กันมา หรือเป็นเรื่องที่แต่งขึ้นใหม่ เพื่อจุดประสงค์เบื้องต้นคือ ให้ความสนุกสนาน ให้คติสอนใจ ส่งเสริมคตินิยมในปัจจุบันได้มีการแต่งนิทานขึ้น เพื่อประโยชน์ในด้านการเรียนการสอน โดยใช้เทคนิคและรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการใช้ ให้บรรลุวัตถุประสงค์

2. ความหมายของการเล่านิทาน

วราภรณ์ รักวิชัย (2540 : 83) กล่าวว่า การเล่านิทาน หมายถึง การแสดงให้ความรัก การดูแลเอาใจใส่ต่อเด็กแบบหนึ่ง ด้วยการเล่าเรื่องต่างๆ จึงเป็นการพัฒนาทักษะทางภาษา ความคิด และจินตนาการ

เนื่อน้อง สนับบุญ (2541 : 35) กล่าวว่า การถ่ายทอดเรื่องราวให้เด็กได้เข้าใจ ด้วยการเล่าใช้น้ำเสียง ท่าทาง สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนวิธีการประกอบการเล่า และยังครอบคลุมถึงการส่งเสริมให้เด็กมีโอกาสเป็นผู้เล่าด้วยตนเอง

กรมวิชาการ (ม.ป.ป. : 62) ได้ให้ความหมายว่า การเล่านิทาน หมายถึง การเล่าเรื่อง ให้เด็กฟังและสนทนาโต้ตอบ อภิปรายแสดงความคิดเห็นและแสดงท่าทางประกอบเรื่องราวทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการเล่า

สรุปการเล่านิทาน หมายถึง การเล่าเรื่องราว การถ่ายทอดเรื่องราวหรือการเล่าเรื่องต่างๆ ที่เป็นนิทานให้เด็กฟัง ด้วยการเล่าที่ใช้เทคนิคต่างๆ เช่น น้ำเสียง สื่อ อุปกรณ์ วิธีการต่างๆ ประกอบการเล่า เพื่อให้เด็กเกิดความสนุกสนาน เกิดความเข้าใจและทำให้เกิดทักษะในการเรียนรู้คำ และภาษาใหม่ๆ

3. ประเภทนิทานสำหรับเด็ก

นิทานสำหรับเด็กในปัจจุบันมีอยู่หลายประเภทด้วยกัน การแบ่งประเภทของนิทาน จึงขึ้นอยู่กับว่าใช้หลักเกณฑ์ใดในการแบ่งซึ่งได้มีผู้แบ่งประเภทนิทานต่าง ๆ ไว้ดังนี้

ตำรา ณ เมืองใต้ (2536 : 14) จำแนกนิทานออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. นิทานภาพ ในสมัยก่อนการเรียนรู้เรื่องคุณธรรม จริยธรรม จะผ่านมารูปแบบของการยกนิทานมาเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ผ่านตัวละครต่าง ๆ โดยเฉพาะตัวละครที่เป็นสัตว์ ซึ่งโดยทั่วไปนิทานภาพจะเป็นนิทานที่มีเนื้อหาล้น ๆ และมีตัวละครเป็นสัตว์เป็นสำคัญ เช่น นิทานอีสป เป็นต้น

2. นิทานเทพนิยาย นิทานประเภทนี้จะมีตัวละครแตกต่างไปจากนิทานภาคิ
กล่าวคือ ตัวละครมักจะเป็นมนุษย์ แต่มีศักดิ์สูงเป็นเจ้าของ เจ้าหญิง เจ้าชาย เช่นเรื่อง ซินเดอเรลลา
(Cinderella) เจ้าหญิงนิทรา (Sleeping Beauty) เป็นต้น

3. นิทานชาดก เป็นนิทานที่มีอยู่ในคัมภีร์ ที่เรียกว่า นิบาตชาดกกับปัญญาชาดก
เป็นนิทานที่มีไว้ยกเป็นคำสอนของผู้แสดงธรรม พระภิกษุมักนำมาเทศนาสั่งสอนเป็นข้อคิดเตือนใจ เช่น
พญานกแขกเต้า เป็นต้น

4. นิทานชาวบ้าน เป็นนิทานพื้นบ้าน ที่เล่าขานสืบต่อกันมาแต่โบราณ เนื้อหา
ในนิทานมักอ้างอิงสถานที่ ๆ มีอยู่จริงในท้องถิ่น เช่น ตาม่องล่าย ไกรทอง เป็นต้น

วรรณิ ศิริสุนทร (2539 : 13-19) ได้แบ่งนิทานสำหรับเด็กออกเป็น 5 ประเภท
ได้แก่

1. นิทานพื้นบ้าน (Folk tales) เป็นเรื่องที่เล่าสืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านาน
จนภายหลังมีการเขียนขึ้นตามเค้าเดิมบ้าง จัดจำเรื่องราวมาเขียนขึ้นบ้าง ไม่ปรากฏว่าผู้แต่งดั้งเดิมเป็น
ใคร มักจะกล่าวอ้างว่าเป็นของเก่าแล้วเอามาเล่าใหม่ นิทานพื้นบ้านแบ่งเป็นชนิดใหญ่ ๆ ดังนี้

2. นิทานเกี่ยวกับสัตว์พูดได้ (Talking – Beast tales) มีตัวละครเป็นสัตว์
พูดจาโต้ตอบกัน บางครั้งสัตว์ก็พูดจาโต้ตอบกับคนด้วย เช่น เรื่องแม่ไก่สีแดง ปลาบู่ทอง เป็นต้น

3. นิทานไม่รู้จบ (Cumulative tales) เป็นนิทานเรื่องธรรมดาพื้น ๆ
แต่เนื้อเรื่องมีการกระทำต่อเนื่องกันไปเรื่อย ๆ ซ้ำ ๆ กัน เช่น เรื่องตากบยาย ลูกไก่ตีนตุ้ม

4. นิทานตลกขบขัน(The drolls หรือ Humorous) เนื้อเรื่องส่วนใหญ่
เป็นทำนองไร้สาระหรือโง่เขลา และแปลกประหลาด ขวนให้เห็นเป็นเรื่องตลกขบขัน บางครั้งก็เป็น
การใช้ปฏิภาณไหวพริบ เช่น เรื่องศรีธนไชย

5. นิทานอธิบายเหตุ (Explanatory tale) ส่วนใหญ่ นิทานพื้นบ้านชนิดนี้
มีเนื้อเรื่องอธิบายหรือตอบคำถามของเด็ก ๆ ว่า ทำไม ส่วนอธิบายเกี่ยวกับลักษณะของสัตว์ หรือ
ขนบธรรมเนียมประเพณีของผู้คนในชาติต่าง ๆ บางครั้งเกี่ยวกับธรรมชาติ เช่น เรื่องทำไมกระต่าย
จึงหางสั้น ทำไมเสือจึงมีลาย น้ำทะเลทำไมจึงเค็ม

6. เทพนิยาย (Fairy tales) บางครั้งเรียกนิทาน นิทานเกี่ยวกับเวทมนต์

7. คาถา (Tales of magic) ลักษณะของนิทานชนิดนี้ที่เด่นชัด คือ เรื่องมักยาก
ซับซ้อน ตัวละครมักมีอิทธิฤทธิ์พิรุฬหารยสามารถดลบันดาลสิ่งที่ดีงามหรือสิ่งชั่วร้ายได้ เป็นนิทาน
พื้นบ้านชนิดที่ครองใจเด็กมาเป็นเวลาช้านานมักนิยมขึ้นต้นว่า ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว หรือ
ในกาลครั้งหนึ่ง เช่นเรื่อง สังข์ทอง พระรถเมรี เจ้าหญิงนิทรา

8. นิทานสอนคติธรรม (Fables) มีลักษณะเป็นนิทานสั้น ๆ ตัวละครมีทั้งคน
ทั้งสัตว์ที่มีบทบาทเหมือนคน มีแกนเรื่องแกนเดียว มีโครงเรื่องง่ายและสั้น และต้องให้บทเรียน
ที่สอนใจ เป็นข้อสรุปที่ชัดเจน นิทานคติธรรมของต่างประเทศที่รู้จักกันดี ได้แก่ นิทานอีสป (Aesop,s
Fables) ผู้วิจัย คือ อีสป (Aesop) ซึ่งใจว่าเป็นทาสชาวกรีก มีชีวิตระหว่าง 620 – 560 ปี ก่อน
คริสตกาล เนื่องจากเขาถูกจำกัดเสรีภาพในการพูดและแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จึงพยายาม
หาทางออกด้วยการแสดง

เกริก ยूनพันธ์ (2548 : 20-22) กล่าวถึง การแบ่งประเภทของนิทานตามรูปแบบของนิทานแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ 8 ประเภท คือ

1. เทพนิทานหรือเทพนิยาย หรือเรื่องราวปรัมปรา เป็นนิทาน หรือนิยาย ที่เกินเลยความจริงของมนุษย์เป็นส่วนใหญ่ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอภินิหาร ตัวเอก หรือตัวละครเด่น ๆ จะมีอภินิหารหรือเวทมนต์ ฤทธิ์เดช ฉากหรือสถานที่ในเนื้อเรื่องมักเป็นสถานที่พิเศษหรือถูกกำหนดขึ้นมา เช่น สรวงสวรรค์หรือเมืองบาดาล มีพระเอกเป็นเจ้าชาย มีนางเอกเป็นเจ้าหญิง มีนางฟ้า มีเทวดามียักษ์ เป็นต้น
2. นิทานประจำถิ่น หรือนิทานพื้นบ้านมักเป็นนิทานที่ถูกเล่าขานต่อเนื่องกันมา เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตำนานพื้นบ้าน ประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น ภูเขา ทะเล แม่น้ำ เรื่องราวของโบราณวัตถุที่มาของการสร้าง การเกิด เป็นต้น
3. นิทานคติสอนใจเป็นนิทานที่เลียบเคียงเชิงเปรียบเทียบกับชีวิต และความเป็นอยู่ร่วมกันในสังคมมนุษย์ให้บังคับผลในการดำรงชีวิต และความเป็นอยู่ให้พิถีพิถัน ละเอียดยรอบคอบ และไม่ประมาท ช่วยเหลือและเมตตาต่อผู้อื่น และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
4. นิทานวีรบุรุษ เป็นนิทานที่กล่าวอ้างถึงบุคคลที่มีความสามารถ อดอาจกล้าหาญ นิทานวีรบุรุษมักเป็นเรื่องที่ถ่ายทอดเรื่องจริงของบุคคลสำคัญๆไว้และมักสร้างฉากหรือสถานการณ์น่าตื่นเต้นหรือเกิดความจริง เพื่อให้เรื่องราวสนุกสนาน และทำให้เกิดความรู้สึกคล้อยตามบุคคลผู้เป็นวีรบุรุษนั้นมีความสามารถและน่าสนใจจริง ๆ
5. นิทานอธิบายเหตุ เป็นนิทานที่เป็นเรื่องราวของเหตุที่ของสิ่งหนึ่งสิ่งใด และอธิบายพร้อมตอบคำถามเรื่องราวนั้น ๆ ด้วย เช่น เรื่องกระต่ายในดวงจันทร์ และทำไมน้ำทะเลจึงเค็ม
6. เทพปกรณัม เป็นนิทานที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ โดยเฉพาะเกี่ยวข้องกับตัวบุคคลที่มีอภินิหารเหนือความเป็นจริงลึกลับ ได้แก่ พระอินทร์ พระพรหม ทศกัณฐ์ เป็นต้น
7. นิทานที่มีสัตว์เป็นตัวเอก และเปรียบเทียบเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการอยู่ร่วมกันในสังคม สอนจริยธรรมแฝงแง่คิด และแนวทางแก้ไขเป็นบางครั้ง หรือบางครั้งสอนแบบทางอ้อม ผู้อ่านหรือผู้ฟังจะต้องพิจารณาเอง มักเป็นเรื่องราวบันเทิงคดี
8. นิทานตลกขบขัน เป็นนิทานที่มีเรื่องราวเปรียบเทียบชีวิตความเป็นอยู่ แต่มีมุขที่ตลกขบขัน สนุกสนาน ทำให้เกิดความสุข เนื้อเรื่องจะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับไหวพริบ เรื่องราวแปลก ๆ เรื่องเหลือเชื่อ เรื่องเกินความจริง เป็นต้น

สรุปได้ว่า นิทานมีหลายประเภทแตกต่างกันไป ตามรูปแบบของการเล่า ถิ่นที่กำเนิดและจุดมุ่งหมาย โดยมีจุดประสงค์ที่เหมือนกันคือ เพื่อความบันเทิงจรจโรจใจ แต่แฝงไว้ด้วยแง่คิด คติธรรม กุศโลบาย ให้ผู้ฟังได้คิดและติดตาม

4. คุณค่าของนิทานที่มีต่อการเรียนการสอน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2541 : 137) กล่าวว่า พื้นฐานของการศึกษาตั้งแต่อดีต คนในสมัยโบราณใช้นิทานในการปลูกฝังทุกสิ่งทุกอย่าง ทั้งการอบรม สั่งสอน และปลูกจิตสำนึกในด้านต่างๆ โดยผ่านนิทานทั้งสิ้นนิทานจะมีคุณค่าเมื่อใช้ตามวัตถุประสงค์ คือ เพื่อสนองความต้องการตามธรรมชาติของเด็ก เพราะโดยธรรมชาติเด็กชอบฟังนิทานมากเพื่อผ่อนคลายความคับข้องใจของเด็กหรือคลายอารมณ์เครียดทำให้เด็กมีสมาธิในการฟังทำให้ช่วงความสนใจมีมากขึ้น ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและมีพฤติกรรมคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมรอบตัวที่เหมาะสมกับวัย ส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาและความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ ส่งเสริมความกล้าพูด กล้าแสดงออก เกิดความเชื่อมั่น ในตนเอง ช่วยให้ผู้ใหญ่และเด็กมีความใกล้ชิดกัน เข้าใจซึ่งกันและกัน

เกริก ยूनพันธ์ (2548 : 55) ได้ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการเล่านิทาน ว่าผู้เล่านิทานที่มีความสามารถในการนำเอาเรื่องราวมาใช้ในการเล่า ย่อมจะสะกดผู้ฟัง คือ เด็กๆ ให้ใจจดใจจ่ออยู่กับการเล่า เด็กๆ จะเพลิดเพลินสนุกสนานและมีความรู้สึกเกิดอารมณ์ร่วมกับเรื่องราวที่เขาได้ยิน ได้เห็น ได้ฟัง และบางครั้งบางประเภทของการเล่า อาจจะมีภาพให้เห็นด้วย ผู้เล่านิทานจะมีอิทธิพลต่อเด็กๆ มาก เพราะผู้เล่านิทาน คือ ผู้นำเด็กๆ ให้พวกเขาคล้อยตามได้ในทุกๆ เรื่องที่ผู้เล่าเชิญชวนหรือขอร้องให้เขาประพฤติหรือทำตาม

ดังนั้น ผู้เล่านิทานจึงจำเป็นอย่างมาก ที่จะต้องตระหนกอย่างมากในการเลือก จัดเตรียมนิทาน และจัดเตรียมให้พร้อมในทุกๆ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับนิทานที่จะใช้เล่า นิทานที่เล่าจึงจะมีผลบังเกิดหรือเกิดประโยชน์ได้พอจะสรุปได้ดังนี้

1. เด็กๆ หรือผู้ฟังจะเกิดความรู้สึกอบอุ่น และใกล้ชิดเป็นกันเองกับผู้เล่า
2. เด็กหรือผู้ฟังจะเกิดความรู้สึกร่วมขณะฟังทำให้เขาเกิดความเพลิดเพลินผ่อนคลาย และสดชื่นแจ่มใส
3. เด็กๆ หรือผู้ฟังจะมีสมาธิหรือความตั้งใจที่มีระยะเวลานานขึ้นหรือยาวขึ้น โดยเฉพาะผู้เล่าที่มีความสามารถในการตรงให้ผู้ฟังหรือเด็กๆ ใจจดใจจ่ออยู่กับเรื่องราวที่ผู้เล่าเล่าเรื่องที่มีขนาดยาว
4. เด็กๆ หรือผู้ฟังจะถูกกล่อมเกลียดด้วยนิทานที่มีเนื้อหาส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม ทำให้เด็กๆ และผู้ฟังเข้าใจในความดีและความงามยิ่งขึ้น
5. นิทานจะทำให้เด็กๆ หรือผู้ฟังมีความละเอียดอ่อน รู้จักการรับและการให้และมองโลกในแง่ดี
6. นิทานจะทำให้เด็กๆ หรือผู้ฟังสามารถใช้กระบวนการคิดในการพิจารณาแก้ปัญหาได้
7. นิทานสามารถสร้างความกล้าให้แก่เด็กๆ หรือผู้ฟังได้โดยการแสดงออกที่ผ่านกระบวนการคิดที่มีประสิทธิภาพ
8. เด็กๆ หรือผู้ฟังจะได้ความรู้ที่เป็นประโยชน์และสามารถประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้
9. นิทานช่วยเสริมสร้างจินตนาการที่กว้างไกลไร้ขอบเขตให้กับเด็กหรือผู้ฟัง
10. นิทานสามารถช่วยให้เด็กๆ หรือผู้ฟังได้รู้จักใช้ภาษาที่ถูกต้อง การออกเสียง การกระดกลิ้นตัว ร เรือ และ ล ลิง ได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรมชาติ

พรทิพย์ วินโกมินทร์ (2542 : 5-6) ได้กล่าวถึง คุณค่าของนิทานไว้ ดังนี้

1. ช่วยยั่วยุให้เกิดความสนใจ อยากอ่านหนังสือ ทำให้รักการอ่าน
2. ทำให้เด็กสนุกสนานเพลิดเพลิน
3. ช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต
4. ช่วยเสริมสร้างอุปนิสัยที่ดี
5. ช่วยเสริมสร้างจินตนาการแก่เด็ก

6. ช่วยคลี่คลายปัญหาและซ่อมเสริมสภาพเด็ก
7. ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เล่ากับผู้ฟัง
8. สร้างพื้นฐานในการฟัง
9. ฝึกให้เด็กสามารถถ่ายทอดเรื่อง ฝึกให้เด็กถามเป็น อ่านหนังสือจับใจความได้
10. ฝึกให้เด็กสามารถถ่ายทอดเรื่องได้

อารี สัมหลวี (2543 : 3) ได้กล่าวว่า นิทานจะช่วยสร้างภาพขึ้นในสมองเด็ก เด็กฟังนิทานและเห็นหนังสือจากที่ต่างๆ ทั้งที่บ้านและโรงเรียนตั้งแต่ปฐมวัย เด็กจะประสบผลสำเร็จในการเรียน อ่าน และเขียน ทั้งยังได้พัฒนาทักษะการคิดอย่างกว้างขวางและทำนวยังได้ยกคำกล่าวของอัลไอสไตน์ที่กล่าวว่า “ถ้าต้องการให้เด็กฉลาดก็ต้องเล่านิทานให้เด็กฟัง แต่ถ้าต้องการให้เด็กฉลาดมากยิ่งขึ้นก็ต้องเล่านิทานหลายๆ หลายๆ เรื่อง”

กอบกมล ทบบัณฑิต (2548 : 4-5) ได้กล่าวถึง การเล่านิทานมีประโยชน์ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ดังต่อไปนี้

- 1) ส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ – จิตใจ

ในขณะที่เล่านิทาน เด็กจะอยู่ใกล้ชิดกับครู เป็นการถ่ายทอดความรัก ความอบอุ่น สร้างความคุ้นเคย เด็กจะเกิดความรู้สึกมั่นคง ไว้วางใจครู ช่วยลดความตึงเครียดแก่เด็ก หากครูให้โอกาสเด็กมีส่วนร่วมในการเล่านิทานจะช่วยให้เด็กกล้าแสดงออก

อนึ่ง ความสนุกสนานเพลิดเพลินที่เด็กได้รับจากการฟังนิทานจะสร้างความสุขให้แก่เด็ก ช่วยขจัดความเศร้า ความกังวลใจจากการพลัดพรากจากผู้ปกครองของเด็กได้และยังช่วยให้เด็กนอนหลับอย่างมีความสุขด้วย นอกจากนี้ในยุคที่พ่อแม่มีเวลาให้เด็กน้อย นิทานจึงมีความจำเป็นสำหรับเด็กมากขึ้น ในแง่ของการขจัดความตึงเครียดในส่วนที่เด็กไม่ได้รับจากพ่อแม่ได้บ้าง

- 2) ส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม

เด็กได้เรียนรู้สภาพแวดล้อมรอบตัวจากการเล่านิทาน เช่น บทบาทของตัวละคร การสื่อสารกับผู้อื่น มารยาท วินัย การเคารพกฎเกณฑ์หรือข้อตกลงตลอดจนคุณธรรมต่างๆ ในการอยู่ร่วมกัน เป็นต้น

- 3) ส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา

นิทานมีประโยชน์ต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาและภาษามาก เพราะนิทานช่วยให้เด็กสร้างจินตนาการ ถ่ายทอดจินตนาการออกมาทางกิจกรรมต่างๆ ช่วยให้เด็กสังเกตและจดจำเรื่องราว สละสลวยและความหมายของคำ ทำให้พัฒนาการทางภาษาพัฒนาการอย่างรวดเร็ว ฝึกทักษะการฟัง การพูดและส่งเสริมการอ่าน ทำให้เกิดนิสัยรักการอ่าน เป็นต้น

- 4) ส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา

ในขณะที่เด็กฟังครูเล่านิทาน หากครูสอดแทรกเทคนิคการเล่านิทานให้เด็กมีส่วนร่วม เช่น การเล่นเกม การแสดงท่าทางประกอบนิทาน การเล่นเกมหลังกิจกรรม การเล่านิทานทำให้เด็กได้พัฒนาและควบคุมการทำงานของกล้ามเนื้อส่วนต่างๆ ในร่างกายได้นอกจากนั้น การที่เด็กได้นอนหลับสนิทจากการฟังนิทานจะช่วยให้ร่างกายเด็กพักผ่อนเต็มที่ร่างกายสดชื่นและเจริญเติบโตเป็นอย่างดี

จากเหตุผลดังกล่าวมานี้พอสรุปได้ว่า คุณค่าของนิทาน คือ การเสริมสร้างพัฒนาการทางภาษา ความคิดและจินตนาการอันเป็นรากฐานที่จะนำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์และประสบการณ์ต่างๆ ให้ความรู้ ความสนุกสนานและช่วยปลูกฝังพื้นฐานทางจิตใจ คุณค่าทางสังคม กระตุ้นให้เด็กเกิดความมั่นใจ กล้าพูด กล้าแสดงออก นอกจากนี้ยังช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทางด้านภาษา อารมณ์ สังคม จิตใจ ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังกับผู้เล่า ตลอดจนทำให้ทราบถึงความรู้สึกของเด็กได้อีกด้วย ผู้เล่าสามารถส่งเสริมหรือกระตุ้นพฤติกรรมที่ต้องการให้เด็กปฏิบัติได้

5. การเล่านิทาน

การเล่านิทาน มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินให้แก่ผู้ฟัง ฝึกผู้ฟังให้มีจินตนาการไปตามเรื่องที่ฟัง การสอดแทรกข้อคิด คติธรรม หรือเรื่องราวใด ๆ แฝงเข้าไปในเรื่อง จะทำให้ผู้ฟังซึมซับไปโดยไม่รู้ตัว การเล่านิทานจึงเป็นกิจกรรมที่เด็ก ๆ ชื่นชอบมาก จึงเป็นการกระตุ้นเร้าให้เด็กรักการอ่าน และเป็นการปลูกฝังความรัก ความซาบซึ้งในวรรณกรรมและวรรณคดีต่าง ๆ ในปัจจุบันครู และบรรณารักษ์จึงใช้การเล่านิทานเป็นกิจกรรมประกอบการสอนและกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน แต่การเล่านิทานที่จะสร้างความเพลิดเพลินหรือความประทับใจในเรื่องให้ผู้ฟังติดตามเรื่องไปจนจบอย่างไม่รู้เบื่อ นั้น ผู้เล่าจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการเล่านิทานและเทคนิคในการเล่าอย่างเหมาะสม

5.1 รูปแบบการเล่านิทาน

โดยทั่วไปการเล่านิทานผู้เล่าจะเล่าง่าย ๆ ตรงไปตรงมา โดยไม่ต้องใช้อุปกรณ์ใด ๆ มาประกอบ อย่างไรก็ตามการนำอุปกรณ์มาประกอบการเล่านิทานก็จะช่วยเร้าความสนใจและเพิ่มสีสันให้แก่เรื่อง เพิ่มขึ้น และในบางครั้งยังช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ ไปด้วย เช่น ทักษะการวาดรูป การพับกระดาษ หรือการแสดง เป็นต้น รูปแบบการเล่านิทานอาจสรุปได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

5.1.1 การเล่าแบบปากเปล่า

เป็นการเล่านิทานแบบดั้งเดิมที่ผู้เล่าไม่ใช้สื่อหรืออุปกรณ์ใด ๆ ในการเล่า ผู้เล่าจึงต้อง**จำเรื่อง**ได้อย่างแม่นยำ โดยเลือกเรื่องที่ไม่ยาวนาน หรือเป็นเรื่องที่มีความซ้ำ ๆ กัน จะช่วยให้ผู้ฟังโดยเฉพาะเด็กเล็ก ๆ สามารถติดตามเรื่องได้ การใช้น้ำเสียงที่น่าฟังตามอารมณ์ของเสียงจะช่วยให้ผู้ฟังไม่รู้สึกเบื่อหน่าย การฝึกซ้อมจึงเป็นสิ่งสำคัญ

5.1.2 การเล่าโดยใช้หนังสือภาพ มีเทคนิคดังนี้

- 1) อ่านนิทานให้ขึ้นใจ
- 2) ศึกษาภาพประกอบในหนังสือ ปกหน้า ปกหลัง
- 3) ตำแหน่งของผู้เล่า ควรอยู่ในตำแหน่งที่ผู้ฟังเห็นภาพทั่ว
- 4) การถือหนังสือ ไม่จำเป็นต้องถือหนังสือนี้อยู่ตลอดเวลา อาจโยกหนังสือ ขยับหนังสือได้ ในขณะเดียวกันนิ้วมือจะต้องสอดเตรียมพร้อมที่จะเปิดหน้าถัดไป

5.1.3. การเล่านิทานโดยใช้สื่อหรืออุปกรณ์อื่น ๆ ประกอบการเล่า

- 1) การใช้ภาพ ภาพจะต้องมีขนาดใหญ่พอเหมาะกับกลุ่มผู้ฟัง การเขียนเนื้อเรื่องไว้ข้างหลังภาพ จะช่วยให้จำเรื่องได้
- 2) การเล่าไปวาดไป การใช้เชือก การพับกระดาษหรือกระดาษผ้าสำลี ประกอบการเล่า การเลือกเรื่อง (หรือแต่งเรื่อง) ให้สอดคล้องกับรูปแบบการวาด การใช้เชือก หรือ

การพับกระดาษหรือกระดาษสาเพื่อให้ผู้ฟังเกิดจินตนาการคล้ายตามเรื่องที่เล่า และการ ฝึกซ้อม การเล่าเรื่องให้สัมพันธ์กับวิธีการเล่าจะต้องทำได้อย่างคล่องแคล่ว ไม่เคอะเขินและเตรียมอุปกรณ์ที่จะ ใช้เล่าให้พร้อมก่อนการเล่า

3) การเล่าโดยร้องเพลงประกอบการใช้เพลงประกอบการเล่านิทาน ส่วนมากจะใช้กับเด็กเล็ก เพื่อให้เด็กมีส่วนร่วมในการร้องด้วย อาจใช้ตอนนำเรื่องก่อนเล่า หรือใช้ ประกอบขณะเล่าก็ได้ สิ่งสำคัญคือ การเลือกเพลงที่เหมาะสมกับเรื่องที่จะเล่า เช่น เพลงงูกับเต่า เต่ากับ กระต่าย มด เป็นต้น

4) การเล่าโดยใช้หุ่น ถ้าเป็นการเล่าในกลุ่มเล็ก ผู้เชิดอาจเชิดให้ผู้ฟังเห็นได้ โดยไม่ต้องใช้โรงหุ่น แต่ถ้าเป็นการแสดงหุ่นในโรงหุ่น หรือบนเวทีแสดงต้องอาศัยเทคนิคด้านการแสดง การเขียนบท การกำกับการแสดง แสง เสียง และฉากเป็นสิ่งสำคัญ นอกจากนี้จำนวนผู้เชิดหุ่นจะต้อง สัมพันธ์กับจำนวนตัวละคร ที่ออกมาในแต่ละฉากด้วย ส่วนบทเจรจาจะเป็นการพากย์สดหรืออัดเสียง ลงเทปก็ได้

5.2 เทคนิคการเล่านิทาน

การเล่านิทานไม่ว่า จะเล่าในรูปแบบใด ผู้เล่าจำเป็นจะต้องใช้ศิลป์หรือเทคนิคใน การเล่าเพื่อดึงดูดความสนใจ หรือสร้างความสนุกสนานกับผู้ฟัง ดังนี้

5.2.1 เลือกนิทาน/เลือกเรื่อง

การเลือกนิทานควรเลือกให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟัง ทั้งด้านจำนวน วัย และ เพศ ทั้งนี้เพราะผู้ฟังแต่ละวัย (แต่ละกลุ่ม) จะมีความสนใจในเรื่องที่ฟังต่าง ๆ กัน ระยะเวลา (ช่วงความ สนใจสั้น-ยาว) ต่างกัน การรับรู้เรื่องราวที่มีความซับซ้อน หรือมีการใช้คำศัพท์ ที่ยากง่ายต่างกัน นอกจากนี้ความรู้หรือข้อคิดที่ได้ จะแตกต่างกันไปตามเนื้อเรื่องของนิทานที่จะนำมาเล่าด้วย ด้วยเหตุนี้ การเลือกเรื่อง/เลือกนิทานที่จะนำมาเล่าจึงเป็นสิ่งสำคัญลำดับแรก

ความสนใจของเด็กแต่ละวัยจะแตกต่างกัน ดังนี้

1) เด็กเล็กและ ป. 1-2 จะสนใจเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิ่งใกล้ตัว เช่น สัตว์เลี้ยง และ เรื่องในจินตนาการ เช่น นางฟ้า เทวดา ของวิเศษ เป็นต้น หรือที่มีตัวละครน้อย โครงเรื่องไม่ซับซ้อน ใช้เวลาในการเล่าไม่นานนัก

2) เด็ก ป. 3-4 เด็กผู้หญิงและผู้ชายเริ่มจะแสดงความสนใจในเรื่องราวที่ ต่างกัน โดยเด็กผู้ชายจะชอบเรื่องโลดโผน ผจญภัย วิทยาศาสตร์ และการประดิษฐ์มากกว่า ส่วนเด็ก ผู้หญิงจะยังคงชอบเรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติ จินตนาการ ความรัก และสิ่งสวย ๆ งาม ๆ

3) เด็ก ป. 5-6 ความสนใจจะยังคงเหมือนตอน ป. 3-4 แต่ละมีความสนใจ เรื่องที่เป็นจริง มากขึ้น ชอบเรื่องที่มีโครงเรื่องซับซ้อน หรือขมวดปมให้คิดมากขึ้น การเลือกเรื่องที่สนุก ตื่นเต้น เร้าใจหรือเรื่องฮาขัน จะสร้างความพอใจให้กับผู้ฟัง และผู้เล่าด้วย เรื่องที่ควรหลีกเลี่ยงคือเรื่องที่หวาดเสียว หยาบโลน เข้าใจยาก อึดอาดและไม่สร้างสรรค์

นอกจากนี้การเลือกเรื่องจะต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับวิธีการเล่า ตลอดจน ความพร้อม ความสามารถ หรือความถนัดของผู้เล่าด้วย

5.2.2 ฝึกฝน ความแม่นยำในเรื่องที่จะเล่า

แม้ว่าการเล่านิทานจะไม่จำเป็นต้องท่องจำถ้อยคำต่าง ๆ ทุกถ้อยคำใน นิทานจนขึ้นใจ แต่จำเป็นจะต้องจำเกี่ยวกับการลำดับเรื่อง อารมณ์ของเรื่อง และใจความสำคัญของเรื่อง

เพื่อให้สามารถเล่าเรื่องได้อย่างต่อเนื่อง ในกรณีที่ผู้เล่าไม่มีเวลาท่องจำเรื่องราวสำคัญ อาจใช้บัตรบันทึกคำสำคัญเพื่อเตือนความจำก็ได้

5.2.3 การใช้เสียงและท่าทางประกอบการเล่านิทาน

การเล่านิทานควรใช้เสียงที่เป็นธรรมชาติ มีชีวิตชีวา (ไม่แผ่วเบา แห่ลม แปรัน สั่นเครือ รัวเร็วจนฟังไม่ทัน หรือช้าเนิบนาบจนน่าเบื่อ) เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเต็มใจในการเล่า การเปลี่ยนเสียงตามตัวละครแต่ละตัวไม่ใช่สิ่งจำเป็น แต่ถ้าผู้เล่าคนใดสามารถทำได้โดยไม่ขัดเขินก็จะนำนิทานเรื่องนั้นสนุกสนานมากยิ่งขึ้น

การใช้สีหน้า แววตา ประกอบอารมณ์ตามเหตุการณ์ ควรเป็นไปตามธรรมชาติ ในบางครั้งอาจใช้มือ การเน้นเสียง หรือท่าตลกๆ ประกอบเรื่องที่ตื่นเต้นได้บ้างแต่ไม่ควรให้มากเกินไป

5.2.4 การฝึกซ้อม

เพื่อความแม่นยำในเรื่องที่เล่า การใช้น้ำเสียง ภาษา ท่าทางหรือการใช้อุปกรณ์ประกอบอย่างไม่ขัดเขิน ผู้เล่าควรมีการฝึกซ้อมการเล่าให้คล่องแคล่ว

5.3 การเล่าเรื่องจากหนังสือ

การเล่าเรื่องจากหนังสือ อาจหมายถึง การเล่านิทานโดยใช้หนังสือที่มีภาพประกอบ (นิทานภาพ) ซึ่งได้กล่าวถึงแล้ว หรือการแนะนำหนังสือประเภทต่าง ๆ ที่มีอยู่ในห้องสมุด ที่มีเนื้อเรื่องหรือเนื้อหาที่น่าสนใจ เช่น บทความในหนังสืออ้างอิง หนังสือสารคดีต่าง ๆ เป็นต้น การเล่าเรื่องจากหนังสือมีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. เตรียมหนังสือที่จะแนะนำ
2. อ่านเนื้อเรื่องให้เข้าใจ
3. วิธีการอ่าน ควรออกเสียงให้ถูกต้อง ชัดเจน
4. ยกเล่มหนังสือให้ผู้ฟังดู
5. ผู้เล่าอาจเล่าเรื่องทั้งหมดหรือเล่าเพียงบางส่วน
6. แนะนำหนังสือเล่มที่เล่าเพิ่มเติม

การอ่านหนังสือให้เด็กฟัง

เป็นลักษณะของวิธีการอ่านเนื้อเรื่องของหนังสือทั้งเล่มหรือทั้งเรื่อง การอ่านควรอ่านให้ถูกต้อง ชัดเจน หนังสือ ที่ควรอ่านให้เด็กฟัง น่าจะเป็นหนังสือประเภท ให้ความรู้หรือหนังสือโคลงกลอน ต่าง ๆ เป็นต้น ระดับวัยของเด็กที่ควรอ่านหนังสือให้ฟัง คือ วัยก่อนเข้าเรียน และวัยอนุบาล

1. จุดมุ่งหมายในการเล่านิทาน

นิทานและวิธีเล่านิทานเป็นกิจกรรมการสอนวิธีหนึ่งที่นักการศึกษาให้ความสนใจ ที่ศึกษาค้นคว้า และยอมรับว่านิทานมีความสำคัญต่อเด็ก การเล่านิทานจึงนำไปใช้เพื่อประโยชน์ในเรื่องต่อไปนี้สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนให้เกิดความสนิทสนม ใกล้ชิดเกิดขึ้นในขณะที่เล่านิทาน ซึ่งจะส่งผลไปถึงการปกครองเด็กและเข้าใจเด็ก

2. ช่วยให้เกิดความสุขทางกายและใจเมื่อเด็กรู้สึกเหนื่อยหรือเบื่อใน

การทำกิจกรรมต่างๆ มา ครูอาจเล่านิทานให้เด็กฟัง

3. ช่วยปรับเปลี่ยนทัศนคติไม่ดีบางประการให้แก่เด็ก เช่น ในเรื่องของความเชื่อ ความกลัว ที่เด็กได้รับการปลูกฝังหรือฝึกมาแบบผิด ๆ

4. ใช้ปลูกฝังคุณธรรมต่างๆ ให้แก่เด็ก
5. ใช้ในการพัฒนาทางภาษาทั้งด้านการฟัง การพูด
6. การอ่านและการเขียนเสริมสร้างบุคลิกภาพที่ดีให้แก่เด็กกล่าวคือใช้ในการฝึกฝนให้เด็กรู้จัก แสดงออกมีความกล้า มั่นใจในการแสดงท่าทางประกอบการแสดง
7. ใช้ในการประกอบการสอนทุกกลุ่มวิชา และทุกขั้นตอน

จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า นิทานสามารถเป็นเครื่องมือที่ช่วยสอนให้เด็กได้พัฒนาสติปัญญา ในด้านการคิด และปลูกจิตสำนึกผ่านนิทาน โดยธรรมชาติเด็กชอบฟังนิทาน ให้เด็กมีสมาธิในการฟังมีความสนใจมากขึ้น ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและมีพฤติกรรมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ช่วยให้ผู้ใหญ่และเด็กมีความใกล้ชิดกัน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย

ความหมายของคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย

จากการศึกษาคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย มีผู้ให้ความหมายและแนวคิดพอสรุปได้ดังนี้ เพ็ญจันทร์ เจียบประเสริฐ (2545 : 5) กล่าวว่า ความหมายของคณิตศาสตร์ ดูเหมือนจะ สอดคล้องกับความสำคัญและประโยชน์ของคณิตศาสตร์เองมากที่สุดในปัจจุบัน ได้แก่ คณิตศาสตร์ เป็นภาษา เป็นภาษาของผู้ซึ่งต้องการอธิบายและสื่อความคิดที่เกี่ยวกับ ขนาด รูปร่าง ปริมาณ ลำดับ ความสัมพันธ์ การดำเนินการ กฎและทฤษฎี ดังนั้น เพื่อที่จะให้มีประสิทธิภาพในการสื่อความหมายในโอกาสต่าง ๆ เช่น ในตลาด ในร้านค้า ในห้องเรียน ในที่สาธารณะ ในสื่อต่าง ๆ หรือ แม้ในบ้านจึงจำเป็น อย่างยิ่งที่เราจะต้องมีความรู้และความสามารถในการใช้ภาษาคณิตศาสตร์ ในการสื่อสารได้อย่าง ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ จะเห็นได้ว่า คณิตศาสตร์เป็นได้ตั้งแต่เครื่องมือที่สำคัญของมนุษย์จนถึง ภาษาสากลที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 34) ให้ความหมายว่า “การสอนคณิตศาสตร์ ไม่ใช่การท่องจำตัวเลข การนับเลข หรือการเล่นเกม แต่สิ่งที่จะช่วยให้เด็กเรียนรู้คณิตศาสตร์ ก็คือการจัดประสบการณ์ในชั้นเรียนที่ส่งเสริมให้เด็กตื่นตัว อยากที่จะเรียนรู้ ช่วยเหลือเด็กให้พัฒนาในเรื่องการคิดหาเหตุผล อย่างแจ่มชัด รวมถึงความสนุกสนานในการเรียนด้วย”

กฤษณา สมะวรรณนะ (2548 : 4-5) ได้ให้ความหมายสำหรับเด็กปฐมวัยว่า การพัฒนาเด็กตั้งแต่ ปฏิสนธิจนถึง 6 ปีให้มีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการนับ ตัวเลข เพื่อที่จะสามารถนำประสบการณ์ไปใช้กับชีวิตประจำวันและพัฒนาชีวิตให้มีคุณภาพในทุกด้านคือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา

สรุปได้ว่า คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยคือการจัดประสบการณ์ ให้เด็กมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการนับตัวเลขจากการเล่นหรือทำกิจกรรมที่ครูกำหนดไว้ในชั้นเรียน โดยให้เด็กมีโอกาสได้ใช้ความคิด ค้นคว้า แก้ปัญหา จากประสบการณ์ที่ครูจัดให้เพื่อให้เกิดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ และนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาคณิตศาสตร์ขั้นสูงต่อไป

จุดมุ่งหมายของการสอนคณิตศาสตร์

จุดมุ่งหมายของการสอนคณิตศาสตร์ในระดับปฐมวัย พอสรุปได้ดังนี้

นิตยา ประพฤติกิจ (2541 : 3-4) การให้เด็กได้รับประสบการณ์ทางด้านคณิตศาสตร์ จะช่วยให้เด็กได้รู้จักใช้เหตุผล เพิ่มพูนคำศัพท์ที่ควรรู้จักและควรเข้าใจ โดยเฉพาะได้เข้าใจความหมาย จากการสืบค้นและการถกเถียงเพื่อหาคำตอบที่ถูกต้อง และมีความเข้าใจที่สามารถเชื่อมโยงไปสู่ความเข้าใจเรื่องอื่น ๆ ด้วยตนเอง ในบางครั้งจะเห็นว่าเด็กมีความต้องการที่จะอยู่คนเดียว มีเวลาคิดเงียบ ๆ และในบางครั้ง เด็กก็ต้องการความช่วยเหลือจากครูหรือผู้ใหญ่

ดังนั้นจุดมุ่งหมายของการสอนคณิตศาสตร์ในระดับปฐมวัยศึกษาจึงควรมีดังนี้คือ

1. เพื่อพัฒนาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับคณิตศาสตร์ (Mathematical Concepts) เช่น การบวก หรือการเพิ่ม การลด หรือการลบ
2. เพื่อให้เด็กรู้จักและใช้กระบวนการ (Process) ในการหาคำตอบ เช่น เมื่อเด็กบอกว่า “กิ้ง” นกกว่า “ดาว” แต่บางคนบอกว่า “ดาว” นกกว่า “กิ้ง” เพื่อให้ได้คำตอบที่ถูกต้องจะต้องมีการ ชั่งน้ำหนักและบันทึกน้ำหนัก
3. เพื่อให้เด็กมีความเข้าใจ (Understanding) พื้นฐานเกี่ยวกับคณิตศาสตร์ เช่น การรู้จัก และเข้าใจคำศัพท์ และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ขั้นต้น
4. เพื่อให้เด็กฝึกทักษะ (Skills) คณิตศาสตร์พื้นฐาน เช่น การนับ การวัด การจัดประเภท การเปรียบเทียบ การจัดลำดับ เป็นต้น
5. เพื่อส่งเสริมให้เด็กค้นคว้าหาคำตอบ (Explore) ด้วยตนเอง
6. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ (Knowledge) และอยากค้นคว้าทดลอง (Experiment)

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (2547 : 32-34) ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความพร้อมทางด้านคณิตศาสตร์แก่เด็กปฐมวัย พบว่า สอดแทรกอยู่ใน โครงสร้างหลักสูตรในส่วนของประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา เช่น การสังเกต การจำแนก การเปรียบเทียบ จำนวน มิติสัมพันธ์ และเวลา ดังนั้น ในการจัดประสบการณ์แก่เด็ก จำเป็น

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542 : 9) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการสอนคณิตศาสตร์มี 5 ประการ ดังนี้

1. ส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับแนวความคิดทางคณิตศาสตร์
2. ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา
3. ส่งเสริมเทคนิคและทักษะในการคิดคำนวณ
4. ส่งเสริมบรรยากาศในการคิดอย่างสร้างสรรค์
5. สร้างเสริมประสบการณ์ให้สอดคล้องกับความสามารถส่วนบุคคล

บรรพต สุวรรณประเสริฐ (2544 : 83) คณิตศาสตร์เป็นศาสตร์แห่งการคิดคำนวณที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาศักยภาพทาง การคิดของผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทำให้มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผลเป็นระบบ ระเบียบและมีแบบแผน สามารถช่วยวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์ได้อย่างถ้อยรอบคอบ ช่วยให้ การตัดสินใจและแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ คณิตศาสตร์จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการศึกษา เรื่องราวต่างๆ ที่อยู่รอบตัว รวมถึงศาสตร์อื่นๆ ในหลักสูตรทุกระดับการศึกษา อย่างไรก็ตาม การเรียนรู้เกี่ยวกับคณิตศาสตร์ผู้เรียนมักประสบปัญหา

ทางการเรียน ทั้งนี้เพราะคณิตศาสตร์มีลักษณะ ของเนื้อหาสาระที่เป็นนามธรรมที่ต้องอาศัยหลักของความเป็นเหตุเป็นผลและการเรียนรู้เชิงฝึกทักษะ การปฏิบัติจะช่วยให้การเรียนรู้ยิ่งขึ้น

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551 : 157) ได้กำหนดจุดประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ที่สำคัญสำหรับเด็ก สรุปได้ดังนี้

1. สร้างเสริมประสบการณ์ให้เกิดมโนทัศน์คณิตศาสตร์ ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับตัวเลข และเหตุผล
2. สร้างความคุ้นเคยกับตัวเลข การนับ การเพิ่ม และการลด
3. สร้างเสริมความคิดเชิงตรรกะหรือเหตุผลจากการมีความสามารถในการใช้เหตุผลในการเปรียบเทียบ การจัดประเภท รู้เวลา รู้ตำแหน่ง รู้รูปทรง และขนาด หรือการจำแนก และรับรู้การแก้ปัญหา
4. พัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การเรียนการสอนคณิตศาสตร์ระดับปฐมวัย เป็นการพัฒนาความคิด ส่งเสริมทักษะในการคิดคำนวณ สร้างความคุ้นเคยกับตัวเลข การนับ การเพิ่ม การนับลด ช่วยให้เด็กรู้จักใช้เหตุผล เพื่อให้เด็กฝึกทักษะคณิตศาสตร์พื้นฐาน การนับ การวัด สามารถใช้เหตุผลเปรียบเทียบ การจัดลำดับ เป็นต้น

ความสำคัญของคณิตศาสตร์

จากการศึกษาความสำคัญของคณิตศาสตร์ได้มีผู้ให้ความสำคัญดังนี้

กฤษณา สมะวรรณนะ (2548 : 5-7) กล่าวว่า มนุษย์ควรได้รับการเตรียมทักษะและความพร้อมที่จะเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่เหมาะสมวัยเนื่องจากเด็กปฐมวัยมีความกระตือรือร้น ออยากรู้อยากเห็นและอยากรทดลอง ครูจึงควรจัดประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์ที่เหมาะสมโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ให้ได้รับประสบการณ์จริงในชีวิตประจำวันเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาที่สูงขึ้น และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

สสวท. (2551 : 2) คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิดของมนุษย์ และมนุษย์ได้ใช้คณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และศาสตร์อื่นๆ คณิตศาสตร์ช่วยทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล คิดอย่างเป็นระบบและมีระเบียบแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์ได้อย่างรอบคอบ ถี่ถ้วน สามารถคาดการณ์ วางแผนตัดสินใจและแก้ปัญหา ได้ถูกต้องเหมาะสม เด็กปฐมวัยเป็นวัยเริ่มต้นแห่งการเรียนรู้ มีความอยากรู้อยากเห็น ชอบเล่นและสังเกตสิ่งต่าง ๆ รอบตัว คณิตศาสตร์สามารถพัฒนาเสริมสร้างให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจธรรมชาติและสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เมื่อเด็กมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ พร้อมทั้งมีเจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์จะทำให้เด็กประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์และการเรียนรู้ในศาสตร์อื่น ๆ ดังนั้นคณิตศาสตร์จึงมีความสำคัญทั้งในด้านการเรียนรู้และการดำรงชีวิต

วรรณี โสมประยูร (2551 : 15) กล่าวว่า คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับทุกคน เพราะช่วยพัฒนาความคิดของเด็กให้เป็นคนคิดอย่างมีเหตุผลมีระเบียบมีความละเอียดถี่ถ้วนรอบคอบ รวมทั้งมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถแก้ปัญหาให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีความเจริญก้าวหน้าในวิทยาการด้านต่างๆ ทั้งทางด้านเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์วิศวกรรม การแพทย์ และอื่นๆ ต้องอาศัยคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้ทั้งสิ้นนอกจากนี้

คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการดำรงชีวิตประจำวันของเด็กทั้งหลายอย่างเช่น การซื้อขาย การใช้เวลาเล่น การเดินทาง และอื่นๆสรุปได้ว่าความสำคัญของคณิตศาสตร์ คือ เป็นทักษะพื้นฐานสำหรับทุกคนเพื่อให้เป็นคนมีเหตุผล คิดอย่างเป็นระบบและมีระเบียบแบบแผน และมีความคิดสร้างสรรค์ เพื่อการดำรงชีวิตประจำวัน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า คณิตศาสตร์มีความสำคัญต่อมนุษย์มาก สามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันหลายอย่าง เช่นการซื้อขาย การใช้เวลาเล่น การเดินทาง และอื่นๆ และมนุษย์ได้ใช้คณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และศาสตร์อื่นๆ คณิตศาสตร์ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ มีเหตุผล คิดอย่างเป็นระบบมีระเบียบแบบแผน

ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้คณิตศาสตร์ ของเด็กปฐมวัย มีองค์ประกอบ 3 ส่วนคือ เนื้อหาความรู้ ทักษะ และกระบวนการทางคณิตศาสตร์ และเจตคติในช่วงเริ่มต้น เจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ เป็นสิ่งสำคัญ เพราะการเรียนรู้อะไรด้วยความรักความเข้าใจ เด็กจะมีความสุข รู้สึกอยากเรียน อีกครูควรจัด กิจกรรม การเรียนรู้ ให้ เป็นธรรมชาติ ให้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ลงมือทำจริง และจัดกิจกรรม แบบบูรณาการ โดยต่อยอด จาก 6 กิจกรรมหลักที่กำหนดไว้ในหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

มาตรฐานการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (สสวท.) ได้กำหนด เนื้อหาความรู้ ทักษะ และกระบวนการ ทางคณิตศาสตร์ไว้ ภายใต้อายุ 6 สาระ หลัก ได้แก่

สาระที่ 1 : จำนวนและการดำเนินการ

มาตรฐาน ค.ป.1.1 : เข้าใจถึงความหลากหลายของการแสดงจำนวนและการใช้จำนวนในชีวิตจริง

สาระที่ 2 : การวัด

มาตรฐาน ค.ป.2.1 : เข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการวัด ความยาว น้ำหนัก ปริมาตร เงิน และเวลา

สาระที่ 3 : เรขาคณิต

มาตรฐาน ค.ป.3.1 : รู้จักใช้คำในการบอกตำแหน่ง ทิศทาง และระยะทาง
มาตรฐาน ค.ป.3.2 : รู้จักจำแนกรูปเรขาคณิต และเข้าใจการเปลี่ยนรูปเรขาคณิตที่เกิดจากการจัดกระทำ

สาระที่ 4 : พีชคณิต

มาตรฐาน ค.ป.4.1 : เข้าใจแบบรูปและความสัมพันธ์

สาระที่ 5 : การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น

มาตรฐาน ค.ป.5.1 : รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและสิ่งแวดล้อมและนำเสนอ

สาระที่ 6 : ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์

การจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ ครูควรคอยสอดแทรกทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ตามความเหมาะสมกับระดับอายุ

สรุปได้ว่า การเรียนรู้ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ระดับปฐมวัยเด็กจะต้องเรียนให้ครบทุกสาระหลักเพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย

จากการศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ที่เด็กปฐมวัยเรียนรู้พอสรุปได้ดังนี้

กุหลาบ ต้นติผลาชีวะ (2551 : 156) ได้สรุปว่า คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยเป็นทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ที่นำไปสู่การคิดคำนวณ บวกลบ ซึ่งเด็กได้จากการซึมซับประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์อย่างน้อย 4 ทักษะ ดังนี้

1. การบอกตำแหน่งและการจำแนก มโนทัศน์ตำแหน่ง บน ล่าง ใน นอก เหนือ ใต้ ซ้าย ขวา ยอด ก้น กลาง หน้า หลัง การจัดประเภท สี ขนาด รูปร่าง รูปแบบ เปรียบเทียบ รูปร่าง ลักษณะ ความมากมาย ความยาว และส่วนสูงเพื่อดูว่ามากกว่า น้อยกว่า เท่ากัน เหมือนกันหรือต่างกัน จัดชุด ต่อภาพ จับคู่ จัดกลุ่ม จัดพวก จำแนก

2. การนับ และจำนวน ตัวเลข รู้จักสัญลักษณ์ตัวเลข 1 2 3 และ...การนับ 1 ถึง 3 หรือ 1 ถึง 10 หรือ 1 ถึง 30 ตามอายุเด็กการเรียงลำดับ มากไปน้อย ใหญ่ไปเล็ก ลำดับที่ 1 ลำดับที่ 2 การวัด ใหญ่กว่า เล็กกว่า สูงกว่า เตี้ยกว่า ยาวกว่า สั้นกว่า หรือเท่ากัน เวลา กลางวัน กลางคืน ลำดับช่วงเวลา ปฏิทิน รูปทรงเรขาคณิต กล้อง ลูกบอล สีเหลี่ยม วงกลม สามเหลี่ยม ลูกบาศก์ ภายนอก

3. การอ่านค่า เงิน ค่าเงินบาท เหรียญ ธนบัตร อ่านป้ายราคา การประเมินเงิน การเพิ่ม เป็นการรวมจำนวน รวมกลุ่ม มากขึ้น การลด ได้แก่ การแบ่ง การแยก การนำออก น้อยลง

4. การบอกเหตุผล การบอกความสัมพันธ์ของเหตุกับผล และผลกับเหตุได้ เช่น เด็กบอกได้ ว่าทำไมส้มจึงจัดอยู่ในกลุ่มแตงโม แอปเปิ้ล ไม่อยู่ในกลุ่มมะม่วง กลัว ย สับปะรด เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 15) ได้อธิบายว่า ลักษณะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย มีดังนี้

1. การสังเกต-จำแนก สิ่งต่างๆตามสี รูปร่าง ขนาดและสี
2. การบอกตำแหน่งของสิ่งของ
3. การเปรียบเทียบจำนวนโดยการจับคู่หนึ่งต่อหนึ่ง
4. การเปรียบเทียบขนาด รูปร่าง น้ำหนัก ปริมาณ ความยาวและส่วนสูงของสิ่งของ
5. การจัดอันดับสิ่งต่างๆ
6. การจำแนกรูปทรงเรขาคณิต
7. การจัดลำดับเวลาและเหตุการณ์
8. การนับเลข และการจำแนกค่า ชื่อ และรูปร่างของตัวเลข

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ได้กำหนดสาระทางคณิตศาสตร์ โดยใช้หัวข้อว่า จำนวน มี 4 ประการ คือ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 38)

1. การเปรียบเทียบจำนวนมากกว่า น้อยกว่า เท่ากัน
2. การนับสิ่งต่างๆ
3. การจับคู่หนึ่งต่อหนึ่ง
4. การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของจำนวนหรือปริมาณ

นิตยา ประพศิตกิจ (2539 : 12-13) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของหลักสูตรคณิตศาสตร์ในระดับปฐมวัยควรประกอบด้วยหัวข้อของเนื้อหาหรือทักษะ ดังนี้

1. การนับ เป็นคณิตศาสตร์เกี่ยวกับตัวเลขอันดับแรกที่ได้รู้จัก เป็นการนับอย่างมีความหมาย เช่น การนับตามลำดับตั้งแต่ 1-10 หรือมากกว่านั้น
2. ตัวเลข เป็นการให้เด็กรู้จักตัวเลขที่เห็นหรือใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน ให้เด็กเล่นเกี่ยวกับตัวเลข ให้เด็กได้นับและคิดเอง โดยครูเป็นผู้วางแผนกิจกรรม อาจมีการเปรียบเทียบเข้าไปด้วย เช่น มากกว่า น้อยกว่า ฯลฯ
3. การจับคู่ เป็นการฝึกฝนให้เด็กรู้จักการสังเกตลักษณะต่าง ๆ และจับคู่สิ่งที่เข้าคู่กัน เหมือนกัน หรืออยู่ประเภทเดียวกัน
4. การจัดประเภท เป็นการฝึกฝนให้เด็กรู้จักการสังเกตลักษณะต่างๆ ของสิ่งของว่าแตกต่างกันหรือเหมือนกันในบางเรื่อง และสามารถจัดเป็นประเภทต่าง ๆ ได้
5. การเปรียบเทียบ เด็กจะต้องมีการสืบเสาะและอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างของสองสิ่งหรือมากกว่า รู้จักใช้คำศัพท์ เช่น ยาวกว่า สั้นกว่า หนักกว่า เบากว่า ฯลฯ
6. การจัดลำดับ เป็นเพียงการจัดสิ่งของชุดหนึ่ง ๆ ตามคำสั่งหรือตามกฎ เช่น จัดบล็อก 5 แท่ง ที่มีความยาวไม่เท่ากัน ให้เรียงตามลำดับจากสูงไปต่ำ หรือจากสั้นไปยาว ฯลฯ
7. รูปทรงและเนื้อที่ นอกจากให้เด็กได้เรียนรู้เรื่องรูปทรง และเนื้อที่จากการเล่นตามปกติแล้ว ครูยังต้องจัดประสบการณ์ให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับ วงกลม สามเหลี่ยมสี่เหลี่ยมจัตุรัส สี่เหลี่ยมผืนผ้า ความลึก ตื้น กว้าง และแคบ
8. การวัด มักให้เด็กลงมือวัดด้วยตนเอง ให้รู้จักความยาวและระยะทาง รู้จักการชั่งน้ำหนักและรู้จักการประมาณอย่างคร่าวๆ ก่อนที่เด็กจะรู้จักการวัด ควรให้เด็กได้ฝึกฝนการเปรียบเทียบและการจัดลำดับมาก่อน

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542 : 85) ได้กล่าวว่าประสบการณ์ที่ควรจัดให้กับเด็กปฐมวัยมี 10 ประการ ดังนี้

1. คำศัพท์ทางคณิตศาสตร์ (Vocabulary) สิ่งที่ควรสอนได้แก่
 - 1.1 การใช้คำแสดงจำนวนต่างๆ ซึ่งไม่ได้แสดงถึงสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์
 - 1.2 การใช้คำที่มีความหมายแทนจำนวน
 - 1.3 การใช้คำคุณศัพท์เปรียบเทียบต่างๆ เช่น ใหญ่-เล็ก มาก-น้อย มากกว่า-มากที่สุด หนัก-เบา สูง-ต่ำ กลุ่มเดียวกัน ฯลฯ
2. การนับ (Counting) สิ่งที่ควรสอนได้แก่
 - 2.1 การเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่าง 1 ต่อ 1
 - 2.2 การบอกขนาดของกลุ่มที่มีขนาดเท่าใด โดยไม่ต้องนับ เช่น กลุ่มของ 2-4
 - 2.3 การเข้าใจความหมายของจำนวน 1-2
 - 2.4 การเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของขนาดและรูปร่าง
 - 2.5 การเข้าใจความหมายของการนับ รู้จักใช้คำว่า เท่าไร ต้องการอีกเท่าไร น้อยกว่าเท่าไร มากกว่าเท่าไร
 - 2.6 การนับโดยใช้ลำดับที่ เช่น ที่ 1 ที่ 2 ต่อไป สุดท้าย คู่
 - 2.7 การใช้สัญลักษณ์แทนจำนวน

- 2.8 การเข้าใจรูปทรงต่างๆ และสามารถเขียนรูปทรงออกมาได้
3. การแบ่ง (Fractions) สิ่งที่ควรสอน ได้แก่
- 3.1 การแบ่งอย่างง่าย (ควรทำได้เมื่ออายุ 6 ขวบ)
- 3.2 ความหมายของส่วนเต็มและส่วนย่อย
- 3.3 การใช้คำที่แสดงจำนวนครึ่ง เช่น ครึ่งถ้วย เต็มถ้วย ทั้งสอง แบ่งชิ้นส่วนตรงกลาง ฯลฯ
4. รูปทรง (Shape) สิ่งที่ควรสอนได้แก่
- 4.1 ความสามารถในการบอกรูปทรง และสิ่งของขนาดต่าง ๆ ที่มักพบในสิ่งแวดล้อม เช่น รูป □ □ • เป็นต้น
- 4.2 ความสามารถในการใช้คำศัพท์ที่แสดงถึงขนาดและรูปร่างต่าง ๆ เช่น ใหญ่ เล็ก ขนาดกลาง สูง ต่ำ หนา บาง อ้วน ผอม
- 4.3 ความสามารถในการใช้คำแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปร่างต่าง ๆ เช่น ใหญ่-เล็ก เต็ม-ว่างเปล่า ยาว-สั้น กลม-สี่เหลี่ยม ฯลฯ
- 4.4 ความเข้าใจในการใช้รูปทรงต่าง ๆ ในจุดมุ่งหมายต่าง ๆ กัน และการใช้ภาษาต่าง ๆ เพื่อจุดประสงค์ที่ต่างกัน
- 4.5 ความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของรูปร่างและขนาดที่มีต่อโครงสร้างของสิ่งต่าง ๆ
5. การวัด (Measurement) สิ่งที่ควรสอน ได้แก่
- 5.1 ที่ว่าง (Space)
- 5.1.1 ความเข้าใจในการใช้คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับรูปร่าง ขนาด ความสามารถ และระยะทาง เช่น การวัด ใหญ่ อ้วน ผอม สั้น ยาว ลึก ต่ำ สูง ไม้บรรทัดซ้อนขา ซ้อนโต๊ะ ถ้วย วงกลม สี่เหลี่ยม ลูกบาศก์ รูปกรวย สามเหลี่ยม ฯลฯ
- 5.1.2 ความเข้าใจและเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับรูปร่างต่าง ๆ จากการวัดหรือทำกิจกรรม เช่น กลม-วงกลม กลม-แบน จุดศูนย์กลาง
- 5.1.3 ความสามารถในการใช้คำศัพท์เกี่ยวกับระยะทาง ทิศทางที่ตั้ง เช่น ในห้อง-นอกห้อง ข้างหน้า-ข้างหลัง ข้างบน-ข้างล่าง
- 5.2 อุณหภูมิ (Temperature)
- 5.2.1 การพัฒนาพื้นฐานของความเข้าใจถึงความแตกต่างของอุณหภูมิ และการปรับตัว
- 5.2.2 การใช้คำพูดที่เกี่ยวกับอุณหภูมิ เช่น ร้อน-เย็น อุ่น-แข็ง ฤดูร้อน-ฤดูฝน-ฤดูหนาว เทอร์โมมิเตอร์ ฯลฯ
- 5.3 เวลา (Time)
- 5.3.1 พัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับระยะเวลา และลำดับเวลา
- 5.3.2 สามารถใช้คำศัพท์ที่สัมพันธ์กับเวลา เช่น เดียวนี้ กลางวัน กลางคืน สัปดาห์ วันใน 1 สัปดาห์ ชั่วโมง นาที ฯลฯ
- 5.3.3 พัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้นาฬิกาในการจับเวลา
- 5.3.4 พัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับปฏิทินในการวัดและจดบันทึกเวลา

5.4 น้ำหนัก (Weight)

5.4.1 พัฒนาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับน้ำหนัก เช่น การชั่งของโดยใช้ตาชั่ง

5.4.2 พัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับระดับสูง-ต่ำ

5.4.3 พัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับน้ำหนัก เช่น

หนัก เบา ลอย จม เท่ากัน ไม่เท่ากัน

6. เงินและค่าของเงิน (Money and Money Values)

6.1 เพื่อให้เข้าใจและสามารถใช้คำศัพท์เกี่ยวกับเงินและการวัดค่าของเงิน รวมทั้งวิธีใช้เงิน เช่น การซื้อ ขาย บาท สตางค์ ราคา ฯลฯ

6.2 เพื่อเข้าใจค่าของธนบัตร และสตางค์ รวมทั้งวิธีใช้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เงินนี้จะขึ้นกับวุฒิภาวะของเด็กเป็นสำคัญ

คู่มือ สสวท. (2551 : 3-5) ได้กำหนดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1 มีความคิดเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Thinking) มีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานและมีพัฒนาการด้านความรู้สึกเชิงจำนวนเกี่ยวกับจำนวนนับ 1 ถึง 20 เข้าใจการใช้จำนวนบอกปริมาณที่ได้จากการนับ รู้จักตัวเลขฮินดูอารบิกและตัวเลขไทย รู้ค่าของจำนวน สามารถเปรียบเทียบจำนวน เรียงลำดับจำนวน ตลอดจนเข้าใจเกี่ยวกับการรวมกลุ่มและการแยกกลุ่ม

2 มีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับความยาว น้ำหนัก ปริมาตร เงินและเวลา สามารถเปรียบเทียบ เรียงลำดับ และวัดความยาว น้ำหนัก ปริมาตร โดยใช้เครื่องมือและหน่วยที่ไม่ใช่หน่วยมาตรฐาน รู้จักเงินเหรียญและธนบัตร เข้าใจเกี่ยวกับเวลาและคำที่ใช้บอกช่วงเวลา

3 มีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานทางเรขาคณิต เข้าใจเกี่ยวกับตำแหน่ง ทิศทางและระยะทาง รู้จักและจำแนกรูปเรขาคณิตสามมิติและรูปเรขาคณิตสองมิติ เข้าใจการเปลี่ยนแปลงรูปเรขาคณิตสองมิติ และสามารถใช้อุปรูปเรขาคณิตสามมิติและรูปเรขาคณิตสองมิติสร้างสรรค์งานศิลปะ

4 มีความรู้ความเข้าใจแบบรูปของรูปที่มีรูปร่าง ขนาดหรือสี ที่สัมพันธ์กันอย่างไรอย่างหนึ่ง

5 สามารถร่วมให้ข้อมูลและนำเสนอข้อมูลในรูปแบบภูมิอย่างง่าย

6 มีทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์เบื้องต้น ได้แก่ ความสามารถในการแก้ปัญหา การให้เหตุผล การสื่อสาร การสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์และการนำเสนอ การเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์และเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่น ๆ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

คุณภาพของเด็กอายุ 3 ปี

เมื่อเด็กเรียนจบชั้นอนุบาลอายุ 3 ปี เด็กควรมีความสามารถ ดังนี้

1) มีความรู้ความเข้าใจพื้นฐาน และความรู้สึกเชิงจำนวนเกี่ยวกับจำนวนนับไม่เกินห้า และเข้าใจเกี่ยวกับการรวมกลุ่มและการแยกกลุ่ม

2) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความยาว น้ำหนัก ปริมาตร และเวลา สามารถเปรียบเทียบและใช้คำเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความยาว น้ำหนัก และปริมาตร สามารถบอกกิจกรรมหรือเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลากลางวันและกลางคืน

3) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตำแหน่ง สามารถใช้คำบอกตำแหน่งของสิ่งต่าง ๆ รู้จักทรงกลม ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก โดยแสดงสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันที่เหมือนหรือคล้ายทรงกลม ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก และใช้ทรงกลม ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก สร้างสรรค์งานศิลปะ

คุณภาพของเด็กอายุ 4 ปี

เมื่อเด็กเรียนจบชั้นอนุบาลอายุ 4 ปี เด็กควรมีความสามารถ ดังนี้

1) มีความรู้ความเข้าใจพื้นฐาน และความรู้สึกเชิงจำนวนเกี่ยวกับจำนวนนับไม่เกินสิบ และเข้าใจเกี่ยวกับการรวมกลุ่มและการแยกกลุ่ม สามารถบอกจำนวนทั้งหมดที่เกิดจากการรวมสิ่งต่าง ๆ สองกลุ่ม และบอกจำนวนที่เหลือเมื่อแยกกลุ่มย่อยจากกลุ่มใหญ่

2) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความยาว น้ำหนัก ปริมาตร และเวลา สามารถเรียงลำดับความยาว น้ำหนัก ปริมาตร สามารถบอกกิจกรรมหรือเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาเช้า เที่ยง เย็น และเรียงลำดับกิจกรรมหรือเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันตามช่วงเวลา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตำแหน่ง สามารถใช้คำบอกตำแหน่งของสิ่งต่าง ๆ สามารถจำแนกทรงกลม ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก และใช้ทรงกลม ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก กรวย ทรงกระบอก สร้างสรรค์งานศิลปะ

3) มีความรู้ความเข้าใจแบบรูปของรูปที่มีรูปร่าง ขนาด หรือสี ที่สัมพันธ์กันอย่างไรได้อย่างหนึ่ง

คุณภาพของเด็กอายุ 5 ปี

เมื่อเด็กเรียนจบชั้นอนุบาลอายุ 5 ปี เด็กควรมีความสามารถ ดังนี้

1) ความรู้ความเข้าใจพื้นฐาน และความรู้สึกเชิงจำนวนเกี่ยวกับจำนวนนับไม่เกินยี่สิบ และเข้าใจเกี่ยวกับการรวมกลุ่มและการแยกกลุ่ม สามารถบอกจำนวนทั้งหมดที่เกิดจากการรวมสิ่งต่าง ๆ สองกลุ่ม และบอกจำนวนที่เหลือเมื่อแยกกลุ่มย่อยจากกลุ่มใหญ่

2) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความยาว น้ำหนัก ปริมาตร เวลา และเงิน สามารถวัดและบอกความยาว น้ำหนัก และปริมาตร โดยใช้เครื่องมือที่ไม่ใช่หน่วยมาตรฐาน สามารถเรียงลำดับชื่อวันในหนึ่งสัปดาห์และบอกกิจกรรมหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เมื่อวานนี้ วันนี้ พรุ่งนี้ เข้าใจเกี่ยวกับเงิน สามารถบอกชนิดและค่าของเงินเหรียญและธนบัตร

3) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตำแหน่ง ทิศทาง และระยะทางสามารถใช้คำบอกตำแหน่งทิศทาง และระยะทาง และแสดงตำแหน่งทิศทาง และระยะทางของสิ่งต่าง ๆ สามารถจำแนกทรงกลม ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก กรวยและทรงกระบอก สามารถจำแนกรูปวงกลม รูปสามเหลี่ยม รูปสี่เหลี่ยม สามารถบอกการเปลี่ยนแปลงรูปเรขาคณิตสองมิติที่เกิดจากการตัดต่อเติม พับหรือคลี่ และสร้างสรรค์งานศิลปะจากรูปเรขาคณิตสามมิติและรูปเรขาคณิตสองมิติมีความรู้ความเข้าใจแบบรูปของรูปที่มีรูปร่าง ขนาด หรือสี ที่สัมพันธ์กันอย่างไรได้อย่างหนึ่ง สามารถต่อแบบรูปให้เข้าชุดกับแบบรูปที่กำหนด และสร้างแบบรูปตามความคิดของตนเอง

4) มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบภูมิอย่างง่าย
คุณภาพของเด็กอายุ 5 ปี ต้องมีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ สาระที่ 1: จำนวนและการดำเนินการ มาตรฐาน ค.ป.1.1: เข้าใจถึงความหลากหลายของการแสดงจำนวนและการใช้จำนวนในชีวิตจริง

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ที่ผู้ศึกษาค้นคว้า ได้ศึกษามีหลากหลาย ดังนั้นผู้ศึกษาค้นคว้าจึงมีความสนใจและนำพื้นฐานคณิตศาสตร์ของ สสวท. มาทำการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ซึ่งได้กำหนดไว้ดังนี้ คือมีความรู้ความเข้าใจในพื้นฐาน และมีพัฒนาการด้านความรู้

เชิงจำนวนเกี่ยวกับการนับ 1 ถึง 20 เข้าใจการใช้จำนวน บอกปริมาณที่ได้จากการนับ รู้ค่าจำนวน สามารถเปรียบเทียบจำนวน เรียงลำดับจำนวน ตลอดจนเข้าใจเกี่ยวกับการรวมกลุ่มและแยกกลุ่ม

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย

จากการศึกษาเรื่องการวัดและประเมินผลมีผู้ให้ความหมายดังนี้

อรุณี เอี่ยมพงษ์ไพฑูรย์ (2546) ได้กล่าวถึงวิธีการประเมินด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินพัฒนาการด้านคณิตศาสตร์เด็กปฐมวัย การประเมินพัฒนาการในเด็กปฐมวัยจะต่างจากระดับอื่น ตรงที่เด็กยังเล็กจึงไม่เหมาะสมที่จะกะเกณฑ์ ให้เด็กทำตามที่ครูสั่งเพื่อประเมิน ครูปฐมวัยจึงต้องใช้วิธีการที่ไม่เป็นทางการเหมือน ดังเช่นที่ โรเบิร์ต (Robert. 1992 : 15) ได้พูดถึงเรื่องของการประเมินว่าการสนับสนุนการเรียนรู้ให้กับเด็ก ครูต้องให้เด็กเรียนรู้คณิตศาสตร์อย่างไม่เป็นทางการ ให้เด็กได้โครงสร้างทางด้านการเขียนไปในตัว ครูต้องสังเกตการณ์ทำกิจกรรมของเด็ก ซึ่งวิธีการที่เหมาะสมและนิยมใช้ในการประเมินด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยจะได้กล่าวถึงต่อไป

1. การสังเกต (Observation) เป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลอย่างง่าย ๆ โดยสังเกตและบันทึก พฤติกรรมของเด็กในขณะทำกิจกรรม ผู้บันทึกต้องมีจุดมุ่งหมายว่าจะสังเกตเด็กในเรื่องใด การสังเกต ต้องกระทำโดยไม่ให้เด็กรู้ตัวว่ากำลังถูกสังเกตอยู่ เพื่อให้เด็กแสดงพฤติกรรมตามความเป็นจริงเป็น ธรรมชาติของเด็กออกมา ครูควรสังเกตเด็กอย่างต่อเนื่องและจดบันทึกไว้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง เชื่อถือได้ การสังเกตและการบันทึกพัฒนาการเด็กสามารถบันทึกได้ 2 ลักษณะ คือ

1.1 แบบบันทึกพฤติกรรม ใช้บันทึกพฤติกรรมของเด็กตามจุดมุ่งหมายของครู ระบุวัน เวลา ให้ชัดเจน บันทึกในรูปแบบของการบรรยายที่กระชับรัด

1.2 แบบสำรวจรายการ ใช้บันทึกพฤติกรรมของเด็กตามรายการที่กำหนดไว้ บันทึก ได้รวดเร็ว ง่าย ด้วยการทำเครื่องหมายในช่องพฤติกรรมที่แสดงออกมา

2. แบบประเมินค่า (Rating Scale) ใช้ในการประเมินพฤติกรรมที่เด็กแสดงออก จะมี ส่วน ของมาตราแสดงความมาก - น้อยของพฤติกรรม ผู้ใช้แบบประเมินค่าจะต้องพิจารณาเลือกให้น้ำหนัก เปรียบเทียบให้ดีกว่าก่อนจะเลือกทำเครื่องหมายในช่องใด จะเห็นได้ว่า แบบประเมินค่าจะมีลักษณะคล้าย แบบตรวจสอบรายการ แต่จะบอกคุณภาพระดับพฤติกรรมที่เด็กแสดงออก และระดับนั้น จะมี ความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน อาจใช้คำว่า ดีมาก ดี ปานกลาง ต้องปรับปรุงก็ได้

3. แบบทดสอบ (Test) ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระดับปฐมวัย มุ่งเน้นให้ เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ในการสำรวจ ค้นคว้า หาคำตอบ ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 กับ สื่อที่เป็น ของจริงให้มากที่สุด การวัด และการประเมินการเรียนรู้ที่เข้มมากนอกเหนือจากการสังเกตคือ การใช้ 25

3.1 สร้างบรรยากาศให้สนุกสนาน น่าสนใจ และเป็นกันเอง

3.2 การเตรียมแบบทดสอบไว้ล่วงหน้าว่าจะถามอะไร และถามอย่างไร

แบบทดสอบ อาจจะเป็นรูปภาพหรือของจริง

3.3 ควรใช้วิธีนี้อย่างน้อยภาคเรียนละครั้ง เพื่อทราบผลการพัฒนาการด้านสติปัญญา ของเด็ก

3.4 การบันทึกการวัดผลใช้แบบการจัดอันดับคุณภาพ

ในการประเมินผลการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย นิยมใช้แบบทดสอบ วัดความพร้อมทางด้านคณิตศาสตร์ ครูปฐมวัยสามารถสร้างแบบทดสอบขึ้นใช้เองได้ เพื่อวัดเนื้อหา และพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิด

วาโร เพ็งสวัสดิ์ (2541 : 34-35) ได้ให้ข้อคิดไว้ดังนี้

1. เนื่องจากเด็กปฐมวัยยังไม่สามารถอ่าน – เขียนหนังสือได้ ข้อสอบควรเป็นรูปภาพ และครูต้องอธิบายคำชี้แจง หรือวิธีทำข้อสอบแต่ละข้อให้เด็กฟังอย่างชัดเจน
2. ตัวเลือก สำหรับข้อสอบเด็กอนุบาล ควรมีประมาณ 3-4 ตัวเลือก พร้อมทั้งวาง รูปแบบของตัวเลือกในแต่ละข้อให้เหมือน ๆ กัน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความสับสน
3. การออกข้อสอบควรคำนึงถึงความชัดเจนของรูปภาพ เนื้อหาตรงกับวัตถุประสงค์ ที่สอน
4. เมื่อสร้างข้อสอบเสร็จแล้วควรให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านอนุบาลศึกษา ตรวจสอบ ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข ต่อจากนั้นนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหา คุณภาพของข้อสอบ ทั้งนี้เพื่อให้ข้อสอบมีคุณภาพ
5. ควรใช้แบบทดสอบอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยใช้ควบคู่กับ เครื่องมือ วัดชนิดอื่น ๆ เช่น กาสังเกต การสนทนา การตรวจผลงาน เป็นต้น

4. แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) การประเมินด้วยการใช้แฟ้มสะสมผลงานหรือเรียกว่า พอร์ตโฟลิโอ (Portfolio) เป็นรูปแบบการประเมินที่ใช้กันแพร่หลายในปัจจุบัน เป็นการรวบรวม ข้อมูล และผลงานของเด็กโดยเด็กเป็นผู้คัดเลือกผลงานเอง หรือครูเป็นผู้ให้คำแนะนำอย่างเป็นระบบ และมีจุดมุ่งหมายสามารถสะท้อนการเรียนรู้ของเด็กได้ดีในแต่ละช่วงเวลา ในการประเมินผลการเรียนรู้คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน สามารถทำได้โดยครูวางแผนการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน และให้เด็กร่วมคิดพิจารณาเลือกชิ้นงาน ที่เกี่ยวข้องกับทักษะด้านคณิตศาสตร์ เพื่อรวบรวมจัดเก็บไว้ นอกเหนือจากชิ้นงานต่าง ๆ ที่จัดเก็บไว้แล้ว ควรจะต้องมีแบบบันทึก แบบสำรวจ รายการ หรือแบบประเมินค่า เพื่อใช้ร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้

5. การประเมินสภาพจริง (Authentic Assessment) เด็กปฐมวัยสามารถเกิด การเรียนรู้ได้ ตลอดเวลา ไม่จำกัดเฉพาะเวลาที่อยู่ในห้องเรียนเท่านั้น ครูต้องเป็นผู้จัดการและเปิด โอกาสให้เด็กได้ พัฒนาเต็มตามศักยภาพ เมื่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเปลี่ยนไป การประเมินผล การเรียนรู้ต้อง เปลี่ยนไปด้วย จะประเมินจากการสอบอย่างเดียวคงจะไม่เหมาะสม หากต้องหันมาสนใจ กับคุณภาพ ของงานหรือกิจกรรมที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองให้มากขึ้นหากครูเปลี่ยนบทบาทมาเป็น ผู้อำนวย ความสะดวกมากกว่าการเป็นผู้บอกความรู้แล้ว เด็กจะมีโอกาสในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง จะทำให้ การประเมินตามสภาพจริงได้ผลที่ชัดเจนแน่นอน และเกิดประโยชน์สูงสุดกับตัวเด็ก วิธีการที่ใช้ ใน การประเมินตามสภาพจริง ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การทดสอบ การสัมภาษณ์ การพูดคุย แฟ้มสะสมผลงาน ซึ่งเป็นการประเมินในด้านความรู้ความคิด พฤติกรรม วิธีการปฏิบัติรวมไป จนถึง ผลของการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของเด็ก

กฤษณา สมะวรรณนะ (2548 : 140-142) กล่าวว่า การวัดผลเป็นการเปรียบเทียบ ผลที่ได้จากการเรียนกับมาตรฐานที่ยึดถืออยู่ โดยการกำหนดเป็นตัวเลข การได้มาซึ่งตัวเลขถือเป็นการ วัดผล ส่วนการประเมินผล เป็นการกำหนดค่า หรือการตีราคาตัวเลขที่ได้จากการวัดผลว่า ดี ไม่ดี หรือ

ต้องสอนเพิ่มเติม ผ่านหรือไม่ผ่าน และในการวัดผลประเมินผลทางคณิตศาสตร์ครูและผู้เกี่ยวข้องต้องมีความรู้ความเข้าใจในการเลือกใช้เครื่องมือให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ที่ต้องการจะวัดดังนี้

1. สอดคล้องกับเป้าหมายในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้คณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย
2. เครื่องมือที่ใช้วัดจะต้องมีความเหมาะสมกับเรื่องที่ต้องการวัดและเหมาะสมกับวัยของเด็ก
3. ผลหรือข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะต้องตีความได้ง่ายไม่ลำเอียง ผลหรือข้อมูลที่ได้ จากเครื่องมือประเมินผลชนิดต่าง ๆ ควรรวบรวมจากแหล่งข้อมูลหลาย ๆ แหล่ง และเสนอวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลทางด้านคณิตศาสตร์มีหลายวิธีดังนี้

1. การสังเกตและการบันทึก
2. การสัมภาษณ์
3. การเก็บรวบรวมผลงานที่แสดงออกถึงความก้าวหน้าแต่ละด้านของเด็ก
4. การประเมินจากแฟ้มสะสมงาน
5. การประเมินตามสภาพจริง
6. การตรวจผลงาน
7. การใช้แบบทดสอบ

สสวท.(2551 : 23) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยเป็นไปเพื่อรับรู้ พัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล เป็นข้อมูลเพื่อนำไปพัฒนาเด็กและวางแผนการจัดประสบการณ์ ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ควรยึดหลักดังนี้

1. การวัดและประเมินผลต้องกระทำอย่างต่อเนื่องและควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน
2. การวัดและประเมินผลต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์และตัวชี้วัด ที่กำหนดในแต่ละระดับอายุ ตามกรอบมาตรฐานการเรียนรู้คณิตศาสตร์ปฐมวัย
3. การวัดและประเมินผลทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ มีความสำคัญเท่าเทียมกับการวัดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ
4. การวัดและประเมินผลต้องนำไปสู่ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับตัวเด็กรอบด้าน โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การสนทนา การบันทึกพฤติกรรม เป็นต้น เพื่อตรวจสอบตามจุดประสงค์และตัวชี้วัด
5. การวัดและประเมินผลต้องเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้เด็กมีความกระตือรือร้นในการปรับปรุงและพัฒนาความสามารถทางคณิตศาสตร์ของตน

สมนึก ภัททิยธนี (2553 : 1-3) ได้ให้ความหมายของการวัดผลกล่าวโดยสรุปคือการวัดผล (Measurement) หมายถึง กระบวนการหาปริมาณ หรือจำนวนสิ่งของต่างๆ โดยใช้เครื่องมืออย่างใดอย่างหนึ่งมาวัด การวัดมักจะออกมาเป็นตัวเลข สัญลักษณ์ หรือข้อมูลส่วนค่าว่าการประเมินผล (Evaluation) หมายถึงการตัดสินใจ หรือวินิจฉัยสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากการวัดผล

สรุปได้ว่าการวัดและประเมินผลการเรียนรู้คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นการวัด เพื่อพัฒนาส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ต้องทำการวัดอย่างสม่ำเสมอควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน จากที่กล่าวมาข้างต้น การวัดและการประเมินทักษะคณิตศาสตร์ของเด็ก ปฐมวัยทำได้หลายวิธีคือ การสังเกต การประเมินค่า แบบทดสอบ แฟ้มสะสมผลงาน และการประเมินสภาพจริง เพื่อดู ความสามารถและพัฒนาการด้านคณิตศาสตร์ของเด็กเพื่อส่งเสริมหรือปรับปรุงใน ส่วนที่เด็กยังบกพร่อง ให้มีพัฒนาการอย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

เอกสารเกี่ยวกับทักษะสังคม

ความหมายทักษะทางสังคม

กล่าวถึงทักษะทางสังคมว่าทักษะทางสังคมเป็นทักษะที่ทำให้เรามีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น เป็นทักษะที่มีขอบเขตที่กว้างกว่าทักษะทางวิชาการ จึงยากกว่าในการส่งเสริมทักษะทางสังคม ทำให้เรา เห็นความจริงและมีความรู้สึกรู้ว่าเป็นการยากที่เราจะเรียนทักษะทางสังคมให้ครบถ้วนสมบูรณ์ได้ แต่ทักษะทางสังคมจะเกิดขึ้นตลอดชีวิตของแต่ละบุคคล (ปัทมา บันเทิงจิต. 2548 : 20)

ความหมายทั่วไปของขอบเขตการพัฒนาทางสังคมนั้นจะเน้น 2 เรื่อง คือ

1. ทักษะทางสังคมเป็นวิธีการฝึกฝนและสนับสนุนให้นักเรียนปฏิบัติในสิ่งที่ดี เช่น การพูดจาเหมาะสม การตกลงกันในเรื่องที่ได้แย้งกับผู้อื่น
2. ทักษะทางสังคมช่วยเพิ่มพูนให้เด็กมีพฤติกรรมและความสามารถในการสนองตอบ และแสดงท่าทางที่เหมาะสม การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นใน อนาคต

ศิริบังอร เศรษฐบุปผา (2548 : 9) ทักษะทางสังคม หมายถึง ทักษะที่ใช้เมื่อบุคคลมี การกระทำ ระหว่างกันในระดับของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะทางสังคมมีลักษณะสำคัญ 6 ประการคือ

1. ทักษะทางสังคมเป็นพฤติกรรมที่มีจุดมุ่งหมาย และต้องมีความตั้งใจ
2. ทักษะทางสังคม หมายถึง พฤติกรรมทางสังคมที่ผู้อื่นสามารถสังเกตได้
3. พฤติกรรมที่แสดงออกนั้นจะต้องเหมาะสมกับสถานการณ์
4. ทักษะทางสังคมจะประกอบด้วยพฤติกรรมทางสังคมหลาย ๆ อย่างที่มีความสัมพันธ์กัน เช่น การแสดงความรู้สึกสนใจผู้อื่น อาจประกอบด้วย การยิ้ม การผงกศีรษะ การจ้องมอง และการใช้คำพูด เป็นต้น
5. ทักษะทางสังคม ประกอบด้วยพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้
6. องค์ประกอบสุดท้ายของทักษะทางสังคม ซึ่งมีความสำคัญ ตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (Bandura's Social Learning Theory) ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมของตนเอง และจะต้องรู้ว่าเมื่อไหร่ควรพูด หรือจะทำอะไร ซึ่งมีความหมายสำคัญพอ ๆ กับ ความสามารถในการเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ ด้วย

เทียมใจ พิมพวงค์ (2541 : 20) ได้กล่าวถึง ความหมายของทักษะทางสังคมว่า หมายถึง ความสามารถในการแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับแบบแผนที่สังคมยอมรับเพื่อจะได้สามารถเข้ากับ สังคมได้ และการที่เด็กจะสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดีเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบดังนี้ คือ

ประการแรก ลักษณะพฤติกรรมที่เหมาะสม เด็กจะเข้ากับสังคมได้ดีต้องปฏิบัติตามแนวทางที่สังคมยอมรับ ประการที่สอง บทบาทในสังคมต้องปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับบทบาทที่สังคมยึดถือปฏิบัติ และประการสุดท้าย ทักษะติดต่อสังคม เด็กต้องมีความรู้สึกที่ดีต่อบุคคลและกิจกรรมของสังคม รู้สึกว่าตนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมมีหน้าที่ต้องให้ความร่วมมือต่าง ๆ ในสังคม ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 200) ได้ให้ความหมายของทักษะทางสังคมว่า หมายถึง การพัฒนาพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ พฤติกรรมเหล่านี้รวมทั้งส่วนที่เนื่องมาจากค่านิยมและเจตคติส่วนที่เป็นลักษณะเฉพาะตนรวมทั้งส่วนที่สัมพันธ์หรือร่วมกับบุคคลอื่น

ศรียา นิยมธรรม (2548 : 20) กล่าวว่าทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถที่ช่วยให้เด็กตอบสนองต่อเพื่อนและผู้ใหญ่ ได้อย่างเหมาะสม เด็กควรเรียนรู้เพื่อจะตอบสนองกับความปิติยินดีต่อผู้ใหญ่ นอกเหนือจากพ่อแม่ และญาติๆหรือสมาชิกในครอบครัว เด็กๆ จะต้องเรียนรู้การยอมรับในรูปแบบต่างๆ เมื่อต้องติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่น เขาจะต้องเรียนรู้ตามลำพังแม้จะมีคนอยู่ใกล้ๆ และยังคงเรียนรู้ที่จะอยู่อย่างอิสระ เด็กต้องเรียนรู้ความแตกต่างของความคาดหวังจากทางบ้าน โรงเรียนและที่อื่นๆ เมื่อเด็กเรียนรู้ครั้งหนึ่งแล้วเขาสามารถนำไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านนี้ของเขาให้สอดคล้องกับความหวังอื่นๆ ต่อซึ่งทักษะสังคมเป็นพฤติกรรมที่เรียนรู้ได้ สังเกตได้ มองเห็นได้แม้แต่อารมณ์ การจะบอกว่าเด็กมีความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตนเองอย่างไร เห็นอกเห็นใจ กลียดชัง อิจฉา กลัว ก็ดูจากพฤติกรรมทางสังคมที่เด็กแสดงออกมา

สรุปได้ว่า ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการติดต่อสื่อสารอย่างราบรื่นกับบุคคลอื่น และสามารถปฏิบัติตนให้อยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข การมีปฏิสัมพันธ์อันดีต่อสังคมรอบตัว มีความรับผิดชอบ รู้หน้าที่ ของตนเอง และรู้จักการแสดงออกอย่างเหมาะสมต่อสถานการณ์ต่างๆ

แนวคิดทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย

วารี ธิระจิตร (2530 : 87 – 100) ได้กล่าวถึง ทักษะทางสังคม เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของคน ความคิดที่ถูกต้องที่ตีงามและเป็นที่ยอมรับ หรืออีกนัยหนึ่งอาจหมายถึงการมีชีวิตอยู่ในสังคมและได้มีโอกาสพัฒนาและควบคุมตนเอง

สุขุมล เกษมสุข (2535 : 13 – 14) ได้ให้แนวคิดด้านทักษะทางสังคม ซึ่งประกอบด้วย ทักษะทางด้านคุณธรรม และทักษะทางด้านความสามารถ มีรายละเอียดดังนี้

ทักษะทางด้านคุณธรรม ได้แก่คุณลักษณะดังนี้

1. ไม่เห็นแก่ตัว รู้จักแบ่งปันให้ผู้อื่น มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
2. ไม่เบียดเบียนผู้อื่นทั้งในด้านการกระทำ และการเบียดเบียนเวลา
3. การรู้จักเสียสละเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน
4. มีความสามัคคี มีเหตุผล รู้จักแพ้ รู้จักชนะและรู้จักให้อภัย
5. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กระตือรือร้น ใฝ่รู้อยู่เสมอ
6. มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนและสังคม
7. มีความซื่อสัตย์ รักษาสิ่งของ
8. มีความกล้าหาญ กล้าที่จะทำในสิ่งที่ถูกต้อง

ทักษะทางด้านความสามารถ ได้แก่คุณลักษณะดังนี้

1. รู้จักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
2. รู้จักอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรมต่าง ๆ ที่ดีงามของท้องถิ่นและของชาติ
3. รู้จักแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เป็นพิษต่อสังคม
4. รู้จักติดต่อสื่อความหมายกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. สามารถหาเลี้ยงชีพของตนเองและครอบครัว
6. รู้จักค่าของเวลา รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
7. รู้จักและปฏิบัติตนได้ตามกฎเกณฑ์ของสังคมที่ตนอาศัยอยู่
8. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
9. รู้จักเลือกและตัดสินใจ สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งได้โดยสันติวิธี

รู้จักประเมินประชนอม

10. แสดงมารยาทเหมาะสมกับสภาพของตนและสังคม รู้จักกาลเทศะ

การประเมินทักษะทางสังคม

การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ 3 – 5 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ทั้งนี้ให้มุ่งนำข้อมูลการประเมินมาพิจารณาปรับปรุงวางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตร การประเมินพัฒนาการควรยึดหลัก ดังนี้

1. ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาเด็ก
2. ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
3. สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน
4. ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือและจัดบันทึกไว้เป็น

หลักฐาน

5. ประเมินตามสภาพจริงด้วย วิธีการหลากหลายเหมาะสมกับเด็ก รวมทั้งใช้แหล่งข้อมูลหลาย ๆ ด้าน ไม่ควรใช้การทดสอบ

สำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสมและควรใช้กับเด็กอายุ 3 – 5 ปี ได้แก่การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กที่เก็บอย่างมีระบบ (กรมวิชาการ. 2546 : 43)

การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้านสังคมมีประเด็นสำคัญ คือ

1. ข้อควรตระหนักในการประเมินพัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยด้านสังคม มีดังนี้

1.1 การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้านสังคม เป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เพราะพฤติกรรม การแสดงออกของเด็ก ถือว่าเป็นผลมาจากการอบรมเลี้ยงดู รวมทั้งค่านิยมของพ่อแม่ผู้เลี้ยงดูที่ใกล้ชิด เด็ก นอกจากนี้ การเจริญเติบโตและการเปลี่ยนแปลงของเด็กในช่วงปฐมวัยนี้จะเป็นไปอย่างรวดเร็ว รวมทั้งการแสดงออก และช่วงความสนใจของเด็กยังมีข้อจำกัด ทำให้การประเมินค่อนข้างยาก เกิดข้อผิดพลาดได้

1.2 การประเมินเด็กปฐมวัยต่อค่านึงถึงเวลา สถานที่ แหล่งที่มาข้อมูล และเครื่องมือ ที่ใช้ ดังนี้

1.2.1 เวลา ต้องใช้เวลาเก็บข้อมูลหลาย ๆ ครั้ง อย่างวางใจในการวัดประเมินเพียงครั้งเดียว

1.2.2 สถานที่ ต้องเก็บข้อมูลจากหลายสถานที่ที่เด็กทำกิจกรรม

1.2.3 แหล่งที่มาของข้อมูล ควรมาจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็กหลายคน

1.2.4 เครื่องมือที่ใช้ ต้องเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการประเมิน

1.3 การประเมินเด็กปฐมวัยจะประเมินเพื่อพิจารณาว่า พฤติกรรมของเด็กเป็นไปตามที่คาดหวังในแต่ละวัยและตามวัตถุประสงค์หรือไม่ เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาเด็กด้านสังคมให้ดีขึ้น ทั้งนี้ครูปฐมวัยที่จัดประสบการณ์อย่างเหมาะสมกับพัฒนาการนั้น จะประเมินเด็กเพื่อสิ่งต่อไปนี้

1.3.1 กำกับการเรียนรู้และพัฒนาการเด็ก

1.3.2 ช่วยแนะนำการวางแผนและการตัดสินใจของครู

1.3.3 ช่วยชี้ว่าเด็กคนใดที่ต้องการการสนับสนุนหรือบริการพิเศษ และ

1.3.4 รายงานและสื่อสารกับผู้เกี่ยวข้องกับผู้เด็ก

1.4 การประเมินเด็กปฐมวัยต้องตระหนักถึงวิธีการประเมินให้มีความเหมาะสมในเรื่องต่อไปนี้

1.4.1 วัย ได้แก่ การคาดหมายคุณลักษณะของเด็กในช่วงวัยที่ประเมินซึ่งมีผลต่อความถูกต้องของการประเมิน

1.4.2 ความแตกต่างระหว่างบุคคล ได้แก่ การเลือก และประยุกต์ใช้เครื่องมือการประเมิน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ดีที่สุดของเด็ก

1.4.3 วัฒนธรรม ได้แก่ การพิจารณาพื้นฐานภาษาและวัฒนธรรมของเด็กที่ประเมิน หลีกเลี่ยงการใช้สื่อ วัสดุการประเมินที่ไม่ได้อยู่ในบริบทของสังคม วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ เช่นเดียวกับการแปลความหมายของพฤติกรรมที่เด็กแสดงออก

1.5 เครื่องมือการประเมินพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยนั้นมีจำนวนไม่มาก วิธีที่ใช้ไม่ได้เลยสำหรับเด็กปฐมวัย คือ การรายงานตนเอง (Self Study) เนื่องจากเด็กยังไม่สามารถอ่านเขียนและไม่เข้าใจวิธีการตอบ หากจะใช้วิธีสัมภาษณ์จะต้องมีเทคนิคพิเศษและการคาดหวังผลที่ได้จะแตกต่างจากการสัมภาษณ์เด็กโต เพราะเด็กปฐมวัยยังแสดงออกได้ไม่เต็มที่ รวมทั้งยังไม่สามารถแยกแยะเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ หรือจะใช้การวาดภาพก็เป็นวิธีที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากความสามารถในการวาดภาพของเด็กยังทำได้ไม่ดี กล้ามเนื้อยังไม่ดีพอการประเมินด้านสังคมของเด็กปฐมวัยที่นิยมใช้มาก คือ การประเมินโดยพ่อแม่ และผู้ใกล้ชิด เช่นครู ผู้ดูแล ซึ่งรู้จักเด็กเป็นอย่างดี ด้วยวิธีการสังเกตเป็นหลัก

1.6 วิธีการสังเกตเด็กปฐมวัยควรใช้วิธีการสังเกตอย่างมีระบบ (Systematic Observation) ซึ่งทำได้ 3 วิธี คือ

1.6.1 การสังเกตที่เป็นจริงใช้ในชีวิตประจำวันของเด็ก

1.6.2 การสังเกตโดยผู้ประเมินสร้างสถานการณ์ขึ้น โดยเฉพาะที่คิดว่า จะทำให้เกิดพฤติกรรมที่ต้องการสังเกต

1.6.3 การสังเกตโดยสร้างสถานการณ์ที่คิดว่าจะเป็นตัวอย่างของพฤติกรรมที่ต้องการสังเกตโดยทั่วไป ครูปฐมวัยจะใช้การสังเกตตามสภาพจริงในขณะเด็กทำกิจกรรมประจำวัน เพราะการสังเกตเด็กอย่างใกล้ชิด จะทำให้ครูรู้จักอารมณ์ จิตใจ และความสามารถทางสังคมของเด็กแต่ละคน ทั้งนี้ การประเมินเด็กปฐมวัยนั้น ผู้ประเมินต้องมีความเข้าใจในพัฒนาการของเด็กปฐมวัยอย่างแท้จริง

1.7 การรวบรวมหลักฐานการประเมินจากการสังเกต คือ กุญแจสำคัญของ การประเมิน การสังเกตจะสะท้อนให้เห็นว่า ในแต่ละวันเด็กทำอะไรได้ และเข้าใจอย่างไร ดังนั้นครูจึงต้องสังเกตเด็กในสถานที่ต่าง ๆ ทั้งในห้องเรียน ในสนามเด็กเล่น ระหว่างที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน กับผู้ใหญ่ กับคนแปลกหน้า การประเมินควรทำตลอดหลักสูตร เพราะเด็กจะมีโอกาสแสดงให้เห็นว่ารู้อะไร และทำอะไรได้

2. การสังเกตพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้านสังคม สามารถสังเกตได้ในขณะเด็กปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน หรือเมื่อต้องการสำรวจพฤติกรรมสังคมของเด็ก เพราะเด็กอยู่ในกระบวนการของสังคม ประกิต คือ กระบวนการเรียนรู้ที่จะทำตามความคาดหวังของสังคม และวัฒนธรรมที่เด็กเติบโตขึ้นมา ดังนั้น การสังเกตปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อจะได้เข้าใจว่าเด็กสามารถแสดงออกทางอารมณ์ และใช้พฤติกรรมสังคมอย่างไร หรือมีปัญหาที่ครูจะต้องเข้าไปช่วยเหลือทั้งนี้ เครื่องมือประกอบการสังเกตที่ครูปฐมวัยควรนำมาใช้ คือ แบบบันทึกต่าง ๆ และแบบสังเกตรายการ

2.1 แบบบันทึกต่าง ๆ ได้แก่ แบบบันทึกสั้น (Anecdotal Records) แบบบันทึกยาว (Running Records) และแบบบันทึกเป็นช่วงเวลา (Time Sampling) มีความสำคัญและเรียนรู้ได้ง่าย ทั้งยังสามารถช่วยครูในการแปลผลพฤติกรรมได้เป็นอย่างดี ดังนี้

2.1.1 แบบบันทึกสั้น (Anecdotal Records) เป็นการบันทึกแบบธรรมดาตามากที่สุดของการบันทึกการสังเกต ระหว่างการสังเกตถ้าพบพฤติกรรมที่เด่น หรือเหตุการณ์ที่อธิบายพฤติกรรม การแสดงออกทางสังคมของเด็ก เหตุการณ์จะถูกบันทึกอย่างสั้น ๆ และผู้บันทึกจะมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกระทำและอธิบายความสำคัญของเหตุการณ์ สิ่งบันทึกอาจรวมการเสนอแนะ การช่วยเหลือเด็กเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่ม

2.1.2 แบบบันทึกยาว (Running Records) ถ้ามีเหตุการณ์มากกว่า 1 เหตุการณ์ หรือสิ่งที่เกิดขึ้นมีความสำคัญที่จะทำให้เข้าพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กบันทึกแบบยาวสามารถนำมาใช้ได้ การบันทึกชนิดนี้คล้ายกับบันทึกสั้นต่างกันตรงที่มีเหตุการณ์ต่อเนื่องที่จะต้องถูกบันทึกโดยมีการจดบันทึกและแปลผลที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน การบันทึกนี้มีประโยชน์เฉพาะเมื่อเด็ก 2 คนขึ้นไป กำลังเล่นแสดงพฤติกรรมเป็นรายบุคคล และมีปฏิสัมพันธ์สำคัญที่จะต้องทำความเข้าใจ

2.1.3 แบบบันทึกเป็นช่วงเวลา (Time Sampling) เมื่อครูต้องทราบ ว่า พฤติกรรมที่ต้องการสังเกตปรากฏบ่อยครั้งเพียงใด ครูควรใช้การบันทึกเป็นช่วงเวลา ส่วนใหญ่การสังเกตชนิดนี้ถูกมาใช้เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น พฤติกรรมก้าวร้าว การสังเกตเด็กเพื่อให้ได้ข้อมูลใช้ในการพิจารณาว่าพฤติกรรมนั้นรุนแรงหรือไม่ และอย่างไร โดยจะสังเกตเด็กในเวลาปกติเป็นช่วงเวลา และบันทึกไว้ ถึงแม้พฤติกรรมที่ต้องการสังเกตไม่ปรากฏก็ตาม ครูหรือผู้เกี่ยวข้องอาจสังเกตพฤติกรรมโดยบันทึกเวลาที่พฤติกรรมปรากฏ แล้วพิจารณาจำนวนครั้งที่ปรากฏทั้งหมดโดยเฉลี่ยหลังการสังเกต

2.2 แบบสังเกตรายการ แบบสังเกตรายการมีประโยชน์เมื่อผู้ต้องการประเมินความก้าวหน้าของพัฒนาการด้านสังคมเป็นระยะ ๆ ในระหว่างปี ทั้งนี้ ครูต้องมีความสามารถในการสังเกตเด็กอย่างเป็นระบบตามสภาพจริงในชีวิตประจำวันของเด็ก ขณะเด็กทำกิจวัตรประจำวัน และบันทึกพฤติกรรมตามข้อรายการในแบบสังเกต เป็นรายบุคคล

สรุปได้ว่า การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้านสังคม ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในพัฒนาการเด็ก และสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกทางด้านสังคมของเด็กขณะทำกิจกรรมประจำวันตามปกติทั้งในและนอกห้องเรียน โดยใช้เครื่องมือการประเมินบันทึกพฤติกรรมที่ปรากฏนำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กด้านสังคมต่อไป

จากการศึกษาค้นคว้าความหมายของทักษะทางสังคม และแนวคิดทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย จะเห็นได้ว่าถ้าเราสามารถปฏิบัติตนให้อยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข จะต้องมีการปฏิสัมพันธ์อันดีต่อสังคมรอบตัว มีความรับผิดชอบ รู้หน้าที่ ของตนเอง และรู้จักการแสดงออกอย่างเหมาะสม ดังนั้นผู้ศึกษาค้นคว้าจึงได้สนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมทักษะสังคม ดังต่อไปนี้คือ การมีน้ำใจ ความซื่อสัตย์ การมีความรับผิดชอบ และการมีความสามัคคี

การหาคุณภาพของแผนการจัดประสบการณ์

ประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์

เผชิญ กิจระการ (2544 : 46 -51) กล่าวว่า การหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน มีกระบวนการสำคัญ 2 ขั้นตอน ที่ต้องทำควบคู่กันไป จึงจะมั่นใจได้ว่าสื่อหรือเทคโนโลยีการเรียนการสอนที่ผ่านหาคะบวนการหาประสิทธิภาพจะเป็นที่ยอมรับได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Ration Approach) กระบวนการหาประสิทธิภาพโดยใช้หลักของความรู้และเหตุผลในการตัดสินคุณค่าของสื่อการเรียนการสอน โดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญ (Panel of Experts) เป็นผู้พิจารณาตัดสินคุณค่า ซึ่งเป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมในด้านความถูกต้องของการนำไปใช้ (Usability) ผลจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะนำมาหาประสิทธิภาพโดยใช้สูตร ดังนี้

$$CRV = \frac{2N_e}{N} - 1$$

เมื่อ CRV แทน ประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Ration Approach)

N_e แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ยอมรับ

(Number of Panelists Who had Agreement)

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด (Total number of panelists)

ผู้เชี่ยวชาญจะประเมินสื่อการเรียนการสอนตามแบบประเมินที่สร้างขึ้นในลักษณะของแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (นิยมใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ) นำค่าเฉลี่ยที่ได้จากแบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนไปแทนค่าในสูตรสำหรับค่าเฉลี่ยของผู้เชี่ยวชาญที่ยอมรับ

จะต้องอยู่ในระดับมากขึ้นไป คือ 3.50 – 5.00 ค่าที่คำนวณได้ ต้องสูงกว่าค่าที่ปรากฏในตารางตามจำนวนของผู้เชี่ยวชาญจึงจะยอมรับสื่อมีประสิทธิภาพ ถ้าได้ค่าไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดจะต้องปรับปรุงแก้ไขสื่อและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาใหม่

2) วิธีการหาค่าประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (Empirical Approach) วิธีนี้จะนำสื่อไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนเป้าหมาย การหาประสิทธิภาพของสื่อ เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) บทเรียนโปรแกรม ชุดการสอน แผนการสอน แบบฝึกทักษะ เป็นต้น ส่วนมากใช้วิธีหาประสิทธิภาพด้วยวิธีนี้ ประสิทธิภาพที่วัดส่วนใหญ่จะพิจารณาจากเปอร์เซ็นต์การทำแบบฝึกหัดหรือกระบวนการเรียน หรือแบบทดสอบย่อย โดยแสดงค่าเป็นตัวเลข 2 ตัว เช่น $E_1 / E_2 = 80 / 80$, $E_1 / E_2 = 85 / 85$, $E_1 / E_2 = 90 / 90$ เกณฑ์ประสิทธิภาพ E_1 / E_2 มีความหมายแตกต่างกันหลายลักษณะในที่นี้จะยกตัวอย่าง $E_1 / E_2 = 80 / 80$ เกณฑ์ 80 / 80 ในความหมายที่ 1 ตัวเลข 80 ตัวแรก E_1 คือนักเรียนทั้งหมด ทำแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อยได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง E_2 คือนักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post – test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนการหาค่า E_1 และ E_2 ใช้สูตรดังนี้

$$E_1 = \frac{\sum X}{N} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ
 $\sum X$ แทน คะแนนของแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อยของกลุ่ม
 ทุกหน่วยย่อยรวมกัน
 A แทน คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกหน่วยย่อยรวมกัน
 N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\sum F}{N} \times 100$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
 $\sum F$ แทน คะแนนของแบบทดสอบหลังเรียน
 B แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน
 N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2545 : 25) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์จะกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหวังว่าผู้เรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นที่พึงพอใจ โดยกำหนดให้เป็นเปอร์เซ็นต์ของแผนการจัดประสบการณ์หลังการเรียนของผู้เรียนทั้งหมด นั่นคือ

ถ้าเกณฑ์ 80 / 80 ก็คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการต่อประสิทธิภาพของผลลัพธ์ซึ่งประสิทธิภาพของแผน ใช้สถิติที่เกี่ยวข้องดังนี้

1) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) เป็นผลรวมเฉลี่ยคะแนนของนักเรียนทั้งหมด ถ้าคะแนนเฉลี่ยสูง แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มหรือห้องนั้นๆ สูง ในแผนการจัดการเรียนรู้ คะแนนเฉลี่ยหลังสอนจะต้องมากกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน จึงจะถือว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เป็นค่าที่วัดการกระจายข้อมูล หรือคะแนนของนักเรียนในกลุ่มหรือห้องนั้นๆ ว่านักเรียนมีความรู้ ความสามารถแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด ถ้าค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) น้อย ก็แสดงว่าระดับความรู้ความสามารถของนักเรียนในห้องหรือกลุ่มนั้นๆ แตกต่างกันน้อยในแผนการจัดประสบการณ์ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) หลังเรียนจะต้องน้อยกว่าก่อนเรียนจึงจะถือว่าแผนการจัดประสบการณ์มีประสิทธิภาพ การกำหนดประสิทธิภาพ ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X})

2.1 ถ้า \bar{X} มาก S.D น้อย หมายความว่า ความรู้ความสามารถของกลุ่มห้องนั้นๆ จะสูงใกล้เคียง

2.2 ถ้า \bar{X} มาก S.D มาก หมายความว่า ความรู้ความสามารถของกลุ่มห้องนั้นๆ จะสูงและแตกต่างกัน

2.3 ถ้า \bar{X} น้อย S.D น้อย หมายความว่า ความรู้ความสามารถของกลุ่มห้องนั้นๆ จะต่ำใกล้เคียงกัน

2.4 ถ้า \bar{X} น้อย S.D มาก หมายความว่า ความรู้ความสามารถของกลุ่มห้องนั้นๆ จะต่ำและแตกต่างกัน

การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ

เกณฑ์ประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในระดับที่จะพึงพอใจ งามีประสิทธิภาพในระดับนั้น แล้ว การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ กระทำได้โดย การประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียน 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) และพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์) โดยกำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น E_1 (ประสิทธิภาพของกระบวนการ) E_2 (ประสิทธิภาพของผลลัพธ์)

ประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง (Transitional Behavior) คือ การประเมินต่อเนื่อง ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมย่อยหลายๆ พฤติกรรม เรียกว่า กระบวนการ (Progress) ของผู้เรียนที่สังเกตจากการประกอบกิจกรรมกลุ่ม (รายงานกลุ่ม) และรายงานบุคคล ได้แก่ งานที่มอบหมายและกิจกรรมอื่นใดที่ผู้สอนกำหนดไว้

ประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (Transitional Behavior) คือ การประเมินผลลัพธ์ (Product) ของผู้เรียน โดยพิจารณาจากการสอบหลังการเรียนและการสอบไล่

การที่จะกำหนดเกณฑ์ E_1/ E_2 ให้มีค่าเท่าใดนั้น ให้ผู้สอนเป็นผู้พิจารณาตามความพอใจ โดยปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้ ความจำมักจะตั้งไว้ 80/80 , 85/85 หรือ 90 /90 ส่วนเนื้อหาส่วนที่เป็นทักษะอาจตั้งไว้ต่ำกว่านี้ เช่น 75 /75 เป็นต้น อย่างไรก็ตามไม่ควรตั้งเกณฑ์ไว้ต่ำ เพราะตั้งเกณฑ์ไว้เท่าใดก็ได้ผลเท่านั้น เช่น ในระบบการสอนของไทยในปัจจุบันได้กำหนดเกณฑ์โดยไม่ตั้งใจไว้ 0 /50 นั่นคือ กระบวนการมีค่า 0 เพราะครูไม่มีเกณฑ์เวลาให้งานหรือแบบฝึกหัดแก่นักเรียน ส่วนคะแนนผ่านคือ

50% ผลปรากฏว่า คะแนนภาษาไทยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยเฉลี่ยแต่ละปีเพียง 51% เท่านั้น

ขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพ

1. 1 : 1 (แบบเดี่ยว)

เป็นการทดลองกับผู้เรียน 3 คน โดยใช้เด็กอ่อน ปานกลาง และเด็กเก่ง คำนวณหาประสิทธิภาพเสร็จแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยปกติคะแนนที่ได้จากการทดลองแบบเดี่ยวนี้อาจได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์มาก แต่ไม่ต้องวิตกเมื่อปรับปรุงแล้วจะสูงขึ้นมากก่อนนำไปทดลองแบบกลุ่มในขั้นนี้ E_1/E_2 ที่ได้จะมีค่าประมาณ 60 / 60

2. 1 : 10 (แบบกลุ่ม)

เป็นการทดลองกับผู้เรียน 6-10 คน (ละผู้เรียนที่เก่ง ปานกลาง และอ่อน) คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุง ในคราวนี้คะแนนของผู้เรียนจะเพิ่มขึ้นอีกเกือบเท่าเกณฑ์โดยเฉลี่ยจะห่างจากเกณฑ์ประมาณ 10% นั่นคือ E_1/E_2 ที่ได้จะมีค่าประมาณ 70 / 70

3. 1 : 100 (ภาคสนาม)

เป็นการทดลองกับผู้เรียนทั้งชั้น 40-100 คน คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วทำการปรับปรุง ผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ หากต่ำกว่าเกณฑ์ไม่เกิน 2.5% ก็ให้ยอมรับหากแตกต่างกันมากผู้สอนต้องกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพใหม่ โดยยึดสภาพความจริงเป็นเกณฑ์สมมติว่าเมื่อทดสอบหาประสิทธิภาพแล้วได้ 83.5 / 85.4 ก็แสดงว่าประสิทธิภาพ 83.5 / 83.4 ใกล้เคียงกับเกณฑ์ 85 / 85 ที่ตั้งไว้

4. การยอมรับหรือไม่ยอมรับประสิทธิภาพชุดการสอน เมื่อทดลองภาคสนามแล้วให้เทียบค่า E_1/E_2 ที่หาได้กับ E_1/E_2 เกณฑ์เพื่อดูว่า เราจะยอมรับประสิทธิภาพหรือไม่ การยอมรับประสิทธิภาพให้ถือว่าค่าแปรปรวน 2.5 – 5% นั่นคือประสิทธิภาพไม่ควรต่ำกว่าเกณฑ์เกิน 5% แต่โดยปกติเราจะกำหนดไว้ 2.5% อาทิ เราตั้งเกณฑ์ประสิทธิภาพไว้ 90 / 90 เมื่อทดลองแบบ 1 : 100 แล้ว ชุดการสอนนั้นมีประสิทธิภาพ 87.5 / 87.5 เราก็สามารถยอมรับได้ว่าชุดการสอนนั้นมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ บุญชม ศรีสะอาด (2546 : 156) ได้ให้แง่คิดเกี่ยวกับการกำหนดเกณฑ์ไว้ว่า

1) การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ สามารถกำหนดได้หลากหลายขึ้นกับครูผู้วิจัยจะกำหนด ถ้าต้องการประสิทธิภาพสูง ก็กำหนดค่าไว้สูง เช่น 90/90 แต่การกำหนดเกณฑ์ไว้สูงอาจพบปัญหาว่าไม่สามารถบรรลุเกณฑ์ที่กำหนดไว้ได้ การที่จะทำให้ผู้เรียนส่วนมากทำคะแนนได้ยอดเยี่ยมมีค่าเฉลี่ยจนเต็มคือ ร้อยละ 90 ขึ้นไป ไม่ใช่เรื่องง่าย ดังนั้น จึงไม่ค่อยพบการตั้งเกณฑ์ 90 / 90 ในการวิจัยบางเรื่อง ตั้งเกณฑ์ไว้ต่ำกว่า 80 ทั้งด้านกระบวนการและผล โดยรวม เช่น ตั้งเกณฑ์ 70 / 70 ทั้งนี้เนื่องจากเห็นว่าเรื่องนั้นโดยธรรมชาติแล้วเป็นเรื่องที่ยาก เช่น เรขาคณิต เป็นต้น การตั้งเกณฑ์ไว้สูงอาจจะไม่บรรลุผลได้ อย่างไรก็ตามไม่ควรตั้งเกณฑ์ไว้ต่ำเกินไป เช่น 70 / 70 ทั้งนี้เพราะถ้าสิ่งที่ครูพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพจริงแล้วจะสามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุระดับสูงเป็นส่วนใหญ่ได้ การตั้งเกณฑ์ 50 / 50 หรือ 60 / 60 แสดงว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนได้โดยเฉลี่ยครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็มหรือมากกว่าครึ่งหนึ่งเล็กน้อย (60%) ซึ่งไม่น่าจะเพียงพอควรพัฒนาได้มากกว่านั้น

2) การเขียนเกณฑ์ 80 / 80 ๆ ไม่ได้หมายถึง อัตราส่วนหรือสัดส่วนระหว่าง 2 ส่วนนี้โดยทั่วไป ไม่ได้แปลความหมายโดยนำมาเปรียบเทียบกัน ดังนั้น (วิจัยอาจไม่เขียนในรูป 80 / 80 แต่เขียนในรูปอื่น เช่น 80 , 80 หรือแม้แต่กระทั่งใช้เกณฑ์ 80% ทั้งกระบวนการและผลโดยรวมก็ได้)

การเขียน 80 /80 เป็นเพียงการแยกส่วนของประสิทธิภาพของกระบวนการซึ่งเป็นเลข 80 ตัวหน้ากับประสิทธิภาพของผลโดยรวม ซึ่งเป็นเลข 80 ตัวหลัง

กล่าวโดยสรุปได้ว่า เกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนจะนิยมตั้งเป็นตัวเลข 3 ลักษณะ คือ 80 / 80 85/85 และ 90 / 90 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของวิชาและเนื้อหาที่นำมาสร้างสื่อ นั้น ถ้าเป็นวิชาที่ค่อนข้างยากก็อาจตั้งเกณฑ์ไว้ 80/80 หรือ 85/85 สำหรับวิชาที่มีเนื้อหาง่ายก็อาจตั้งเกณฑ์ไว้ 90/90 เป็นต้น

ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดประสบการณ์

เผชิญ กิจระการ (2542 : 136) กล่าวว่า ดัชนีประสิทธิผล(Effectiveness Index) หมายถึง ค่าความแตกต่างของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียนหรือเป็นผลการทดสอบความแตกต่างเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดัชนีประสิทธิผลเป็นตัวเลขที่แสดงถึง ความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียนโดยเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้น จากคะแนนการทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียนและคะแนนเต็มหรือคะแนนสูงสุดกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน เมื่อมีการประเมินสื่อการสอนที่ผลิตขึ้นมา เรามักจะดูถึงประสิทธิผลทางด้านการสอนและการวัดผลประเมินผลทางสื่อ นั้น ตามปกติแล้วจะเป็นการประเมินความแตกต่างของค่าคะแนนใน 2 ลักษณะคือ ความแตกต่างของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและคะแนนการทดสอบหลังเรียนหรือเป็นการทดสอบเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในการปฏิบัติส่วนมากจะเน้นที่ผลความแตกต่างที่แท้จริงมากกว่าผลของความแตกต่างทางสถิติ แต่ในบางกรณีมีการเปรียบเทียบเพียง 2 ลักษณะก็อาจจะยังไม่เป็นที่เพียงพอ เช่น ในกรณีของการทดลองใช้สื่อการเรียนการสอนครั้งหนึ่งปรากฏว่า กลุ่มที่ 1 การทดสอบก่อนเรียนได้คะแนน 18 เปอร์เซนต์ การทดสอบหลังเรียนได้คะแนน 67 เปอร์เซนต์ กลุ่มที่ 2 การทดสอบก่อนเรียนได้คะแนน 27 เปอร์เซนต์ การทดสอบหลังเรียนได้คะแนน 74 เปอร์เซนต์ ซึ่งเมื่อนำผลการวิเคราะห์ทางสถิติปรากฏว่า คะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 2 กลุ่ม แต่เมื่อเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบหลังเรียนระหว่างกลุ่มทั้งสอง ปรากฏว่าไม่มีความแตกต่าง ซึ่งไม่สามารถระบุได้ว่าเกิดขึ้นเพราะสิ่งทดลอง (Treatment) นั้นหรือไม่ เนื่องจากการทดสอบทั้งสองกรณีมีคะแนนพื้นฐาน (คะแนนสอบก่อนเรียน) แตกต่างกันซึ่งจะส่งผลถึงคะแนนการทดสอบหลังเรียนที่จะเพิ่มขึ้นได้สูงสุดแล้วแต่กรณี (Goodman, Fletcher and Schneider. 1980 : 30 – 34)

ฮอฟแลนด์ (Hovland. 1949 : 46-47) ได้เสนอ “ดัชนีประสิทธิผล” (Effectiveness Index) ซึ่งคำนวณได้จากการหาความแตกต่างของการทดลองและการทดสอบหลังการทดลองด้วยคะแนนสูงสุดที่สามารถทำเพิ่มขึ้นได้ ฮอฟแลนด์ เสนอว่า ค่าความสัมพันธ์ของการทดลองจะสามารถกระทำได้อย่างถูกต้องแน่นอนต้องคำนึงถึงความแตกต่างของคะแนนพื้นฐาน (คะแนนทดสอบก่อนเรียน) และคะแนนที่สามารถทำได้สูงสุด ดัชนีประสิทธิผลจะเป็นตัวชี้ถึงขอบเขตและประสิทธิภาพสูงสุดของสื่อ

เว็บ (Webb. 1963 : 276) ได้เปรียบเทียบ ความแตกต่างของคะแนนโดยใช้วิธีการ 3 แบบซึ่งเพิ่มเติมจาก “ ดัชนีประสิทธิผล” ฮอฟแลนด์ โดยเว็บให้ความสนใจ ค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนน ซึ่งเรียกว่าวิธีการ CONVENTIONAL โดยการคำนวณจากการนำค่าคะแนนร้อยละของกลุ่มควบคุม ผลที่ได้จะแสดงถึงร้อยละที่เพิ่มขึ้น หรือลดลง เปรียบเทียบกับคะแนนของกลุ่มควบคุม ดัชนีประสิทธิผลมีรูปแบบในการหาค่า ดังนี้

ดัชนีประสิทธิผล = $\frac{\text{ผลรวมของคะแนนทดสอบหลังเรียน} - \text{ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}{(\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}$

$$\text{หรือ } \frac{P_1 - P_2}{100.P_1}$$

หมายถึง จำนวนเศษของ E.I. จะเป็นเศษที่ได้จากการวัดระหว่างการทดสอบก่อนเรียน (P_1) และการทดสอบหลังเรียน (P_2) ซึ่งคะแนนทั้งสองชนิด (ประเภท) นี้จะแสดงถึงค่าร้อยละของคะแนนรวมสูงสุดที่ทำให้ (100 เปอร์เซ็นต์) ตัวหารของดัชนี คือความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียน (P_2) และคะแนนสูงสุดที่นักเรียนจะสามารถทำได้

บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 157-159) กล่าวว่า เพื่อต้องการทราบว่าสื่อการเรียน การสอน หรือวิธีสอน หรือนวัตกรรม ที่ครูผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเพียงใด ก็ให้นำสื่อที่พัฒนาขึ้นนั้น ไปทดลองใช้กับผู้เรียนที่อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับที่ได้ออกแบบมา แล้วนำผลจากการทดลองมาวิเคราะห์หาประสิทธิผล การหาดัชนีประสิทธิผล มี 2 วิธี ดังนี้

1. การพิจารณาผลของการพัฒนา วิธีนี้เป็นการเปรียบเทียบระหว่างจุดเริ่มต้น กับจุดท้าย เช่น ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนเพื่อเห็นการพัฒนาการ โดยการสร้างเครื่องมือวัด ในตัวแปรที่สนใจศึกษา เพื่อวัดผลการเรียนรู้ หลังจากเรียนเรื่องนั้น หรือหลังการทดลองเรื่องนั้น ซึ่งจะต้องสร้างให้ครอบคลุมจุดประสงค์ เนื้อหาสาระ หรือคุณลักษณะ ที่ต้องการมุ่งวัดก็จะนำแบบทดสอบหรือเครื่องมือดังกล่าวมาวัดกับผู้เรียน เรียกว่าการทดสอบก่อนเรียนหรือก่อน (Pre – Test) และหลังจากเรียนจบแล้ว นำแบบทดสอบชุดเดิมมาทดสอบกับผู้เรียนกลุ่มเดิม (Post – Test) นำผลการสอบทั้งสองครั้งมาเปรียบเทียบกัน

2. การหาดัชนีประสิทธิผล

การหาดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index) กรณีรายบุคคลตามแนวคิดของ Hovland โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{คะแนนหลังเรียน} - \text{คะแนนก่อนเรียน}}{\text{คะแนนเต็ม} - \text{คะแนนก่อนเรียน}}$$

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{ผลรวมคะแนนหลังเรียน} - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนของทุกคน}}{(\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมคะแนนก่อนเรียนของทุกคน}}$$

โดยทั่วไปการหาค่าดัชนีประสิทธิผลมักหาโดยใช้คะแนนของกลุ่ม ซึ่งทำให้มีสูตรเปลี่ยนไป

เผชิญ กิจระการ และสมนึก ภัททิยธนี (2545 : 157-159) อธิบายถึงดัชนีประสิทธิผลสามารถนำมาประยุกต์ใช้ เพื่อประเมินผลแผนการเรียนรู้และสื่อโดยเริ่มจากการทดสอบก่อนเรียน

ซึ่งเป็นตัววัดว่าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานอยู่ในระดับใด รวมถึงการวัดทางด้านความเชื่อ เจตคติและความตั้งใจของผู้เรียน นำคะแนนที่ได้จากการทดลองมาแปลงให้เป็นร้อยละ หาค่าคะแนนสูงสุดที่เป็นไปได้ จากนั้นนำนักเรียนเข้ารับการทดลอง เสร็จแล้วนำการทดลองหลังเรียน นำคะแนนที่ได้มาหาค่าดัชนีประสิทธิผล โดยนำคะแนนก่อนเรียนไปลบออกจากคะแนนหลังเรียนได้เท่าไรนำมาหารด้วยค่าที่ได้จากค่าทดสอบก่อนเรียนสูงสุดที่ผู้เรียนจะสามารถทำได้ ลบด้วยคะแนนทดสอบก่อนเรียน โดยทำให้อยู่ในรูปร้อยละ

จากการคำนวณพบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลจะมีค่าอยู่ระหว่าง -1.00 ถึง 1.00 หากค่าทดสอบก่อนเรียนเป็น 0 และการทดสอบหลังเรียนปรากฏว่านักเรียนไม่มีการเปลี่ยนแปลง คือได้คะแนน 0 เท่าเดิม

ถ้าคะแนนทดสอบก่อนเรียน = 0 และคะแนนทดสอบหลังเรียนนักเรียนทำได้สูงสุด คือเต็ม 100 ค่า จะเท่ากับ 100

ในทางตรงข้ามถ้าคะแนนทดสอบหลังเรียนน้อยกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนค่าที่ได้จะออกมาจะมีค่าเป็นลบ

จากเหตุผลดังกล่าวสรุปได้ว่า การหาดัชนีประสิทธิผลเป็นการคำนวณได้จากการหาความแตกต่างของการทดสอบก่อนเรียนและการทดสอบหลังเรียนเพื่อศึกษาความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียนโดยเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

พรรณนิภา ฤทธิสุทธิ (2552 : 45-46) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลการจัดกิจกรรมการเล่านิทานที่มีต่อความเข้าใจ เรื่องการเพิ่มและการลดจำนวนของเด็กปฐมวัยโรงเรียนชุมชนทองวิทยากรุงเทพมหานคร ได้จัดกิจกรรมการเล่านิทานเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ด้านการนับ การเพิ่มและการลดจำนวน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนชุมชนทองวิทยากรุงเทพฯ ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานมีความเข้าใจ เรื่องการเพิ่มและการลดของจำนวนดีกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศิริพรรณ สิทธิพูนอนุภาพ (2552 : 66-67) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมเสรีตามแนวคิดไฮ/สโคป (High/Scope) มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.62/85.55 หมายความว่า นักเรียนทั้งหมดได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบย่อยระหว่างเรียน จำนวน 4 ชุด คิดเป็นร้อยละ 81.62 และคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบวัดทักษะทางคณิตศาสตร์หลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 85.55 แสดงว่าแผนการจัดประสบการณ์ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80/80 ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมเสรีตามแนวคิดไฮ/สโคป (High/Scope) มีค่าเท่ากับ 0.7778 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 77.78

สมศรี อภัย (2553 : 80-81) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง การบวกและการลบจำนวน โดยใช้แบบฝึกทักษะ ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 77.16/76.36 หมายความว่า นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบย่อยระหว่างเรียน จำนวน 10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 77.16 และคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 76.36 แสดงว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องการบวกและการลบจำนวนที่มีผลลัพธ์และตัวตั้งไม่เกิน 100 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะ พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ กิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่นักเรียนได้มีส่วนร่วม

นิภาลัย ทองชาติ (2553 : 66-67) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสร้างหนังสือนิทานประกอบภาพในการเตรียมความพร้อมด้านการอ่านสำหรับเด็กปฐมวัยจากผลการทดลองปรากฏว่า หนังสือนิทานประกอบภาพที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 95.83/84.44 หมายความว่า หนังสือนิทานประกอบภาพในการเตรียมความพร้อมด้านการอ่านสำหรับเด็กปฐมวัยทำให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้เฉลี่ยร้อยละ 95.83 และหลังจากที่นักเรียนได้เรียนด้วยหนังสือนิทานประกอบภาพแล้ว ทำให้การเรียนรู้ของนักเรียนเปลี่ยนแปลงไปเฉลี่ยร้อยละ 84.44 แสดงว่าหนังสือนิทานประกอบภาพมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ซึ่งกำหนดไว้ หนังสือนิทานประกอบภาพเป็นหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยที่สร้างขึ้นตามหลัก (Symbolic Thinking) เป็นการใช้สื่อประกอบเรื่องที่ฟังเป็นความคิดที่เป็นสัญลักษณ์ (Gordon and Brown. 1985 : 94) สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของ กานเย (Gagne) กล่าวคือ การเรียนรู้ภาษาเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ซึ่งหนังสือนิทานประกอบภาพจะเป็นสิ่งเร้าให้เด็กเกิดการตอบสนองโดยการดู การสังเกต (Observing response) การตอบสนองนี้ต่อมาก็จะกลายเป็นสิ่งเร้าภายใน

บุญเรือน แวดอุดม (2553 : 82-84) ได้ทำการวิจัยเรื่องความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความพร้อมทางคณิตศาสตร์ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน ซึ่งนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมโดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ หู ตา จมูก ลิ้นและผิวหนัง ด้วยวิธีการที่หลากหลายอันส่งผลต่อพัฒนาการของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ที่ดีขึ้น คือ มีร่างกายที่แข็งแรง ทั้งกล้ามเนื้อเล็กและกล้ามเนื้อใหญ่ สามารถเคลื่อนไหวได้อย่างคล่องแคล่ว นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุขและสนุกสนาน ให้ความตั้งใจทำกิจกรรมเป็นอย่างดี นักเรียนสามารถสังเกต จำแนก เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับ และนับจำนวนของสิ่งของที่ครูกำหนดให้ได้ ความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 15.89 คิดเป็นร้อยละ 52.96 ค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 24.67 คิดเป็นร้อยละ 82.22 ของคะแนนการทดสอบความพร้อมทางคณิตศาสตร์โดยนักเรียนมีคะแนนหลังการจัดประสบการณ์เพิ่มขึ้นจากก่อนการจัดประสบการณ์

เยาวลักษณ์ สมบัตินิมิต (2553 : 52-53) ได้ทำการวิจัย เพื่อศึกษาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดยการ จัดกิจกรรมการเล่านิทานเชิงคณิตและเปรียบเทียบทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ก่อน และหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชายและหญิง อายุระหว่าง 4 ปี ถึง 4 ปี 11 เดือนจำนวน 20 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนปรียัติ รังสรรค์ อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานเชิงคณิตและแบบทดสอบวัดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็ก ปฐมวัยมี 4 ด้าน คือการนับจำนวน การรู้ค่าจำนวน การจำแนก และการเปรียบเทียบ สถิติที่ใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานเชิงคณิตก่อนและหลังการทดลองมี ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์โดยรวมและรายด้านคือ การนับ การรู้ค่าจำนวน การจำแนก และ การเปรียบเทียบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

2. งานวิจัยต่างประเทศ

อมอริจจิ (Amoriggi. 1988 : 1366 - A) ได้ศึกษาความสามารถในการเล่านิทานของเด็กปฐมวัย โดยผู้วิจัยเล่านิทานให้เด็กปฐมวัยฟัง แล้วให้เด็กย้อนกลับและเล่าเรื่องต่อจากผู้วิจัย เป็นเวลา 2 สัปดาห์ เด็กสามารถเล่านิทานได้ถูกต้องการเรียงลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ พัฒนามากขึ้น ในขณะที่ทำการทดลอง เด็กสามารถนำ เาานิทานที่ฟังไปประยุกต์และเล่าเรื่องต่อไปหลังทดลองผ่านไป 3 สัปดาห์

ซิมป์สัน (Simpson. 1989 : 3262 - A) ได้ศึกษาลักษณะภาษาพูดของเด็กปฐมวัยปีที่ 3 ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานแบบเล่าซ้ำ ๆ ผลการวิจัยพบว่า การเล่าเรื่องซ้ำ ช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการสื่อสารมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วยให้เด็กพัฒนาความสามารถในการ ถ่ายทอดภาษาให้ชัดเจน ละเอียดลอบ ครอบคลุมความหมายที่ต้องการสื่อให้ผู้อื่นได้รับรู้และเข้าใจ ซึ่งความสามารถนี้วัดได้เป็นจำนวนคำต่อประโยค (Length of a T-Unit) ไม่ได้วัดปริมาณคำ

Price, Roberts, และ Jackson (2006 : 178-190) ได้วิจัยการพัฒนาความสามารถด้านโครงสร้างของภาษาด้วยการบรรยายเล่าเรื่องนิทานของเด็กก่อนวัยเรียนชาวอเมริกันเชื้อสายแอฟริกัน โดยใช้แบบทดสอบ The Bus Story Language Test เป็นเครื่องมือ พบว่าเด็กก่อนวัยเรียนอายุ 4 ขวบ มีความสามารถในการแก้ปัญหาและใช้หลักไวยากรณ์เบื้องต้นได้เพียงบางส่วน แต่เมื่อเข้าเรียนในระดับอนุบาลพวกเขาก็มีคะแนนสูงขึ้นในการเขียนบรรยายเล่าเรื่องนิทาน รวมถึงความสามารถในการใช้ไวยากรณ์ทางภาษาได้อย่างถูกต้องเกือบทั้งหมด

McGee และ Schickedanz A (2007 : 742-751) ได้ศึกษากระบวนการพัฒนาทักษะการคิด ด้วยการอ่านออกเสียงของเด็กก่อนวัยเรียน และระดับอนุบาล พบว่าเทคนิคการอ่านออกเสียง 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ครูอ่านแก่นเนื้อหาของนิทาน สอดแทรกประเด็นให้นักเรียนคิดต่อและจบลงด้วยคำถามว่า ทำไม ขั้นที่ 2 อ่านเพื่อจับใจความ เนื้อเรื่องและขยายคำศัพท์เพิ่มเติม ขั้นที่ 3 อ่านเพื่อเรียบเรียงเนื้อหา ย่อความ บอกเล่าต่อและแสดงความคิดเห็นต่อนิทานเรื่องที่ได้อ่านเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพมากในการสร้างความเข้าใจ ชาบซึ่งในเนื้อหาและมองเห็นคุณค่าของนิทาน

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย การจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์ และการเล่นนิทานเชิงคณิตศาสตร์ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ในการเตรียมความพร้อม เด็กควรเริ่มการสอนจากพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ง่ายๆ ใกล้ตัวเด็ก เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน และเหมาะสมกับวัยของเด็กเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน โดยซึมซับไปตามธรรมชาติทำให้เด็ก คิดเป็นค้นพบคำตอบด้วยตนเอง นอกจากนี้ครูควรมีการวางแผน จัดกิจกรรม เพื่อกระตุ้นให้เด็กได้ใช้ความคิด หาเหตุผล และมีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ โดยใช้สื่อ และเทคนิคต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกเทคนิคการเล่นนิทานคุณธรรม จริยธรรม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนเทศบาล 1 (บูรพาวิทยากร) สังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลนครนครราชสีมา จำนวน 4 ห้องเรียน รวมทั้งหมด 124 คน ซึ่งแต่ละห้องมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้านใกล้เคียงกัน ความสามารถในทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์จึงไม่แตกต่างกันโดยดูจากแบบบันทึกผลการประเมินพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/3 ของโรงเรียนเทศบาล 1 (บูรพาวิทยากร) สังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลนครนครราชสีมา จำนวน 31 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า มี 3 ชนิด ดังนี้

1. แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่นิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 18 แผน ใช้เวลาสอนแผนละ 40 นาที
2. แบบทดสอบวัดทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ เรื่องจำนวนและการดำเนินการ ได้แก่ทักษะจำนวน การเรียงลำดับจำนวน การรวมกลุ่มและการแยกกลุ่ม ชนิดรูปภาพแบบเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 1 ฉบับ จำนวน 20 ข้อ
3. แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคม 4 ด้าน ได้แก่ การมีน้ำใจ ความซื่อสัตย์ การมีความรับผิดชอบ และความสามัคคี

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. การสร้างแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่นนิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เอกสารเกี่ยวกับพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ และเอกสารเกี่ยวกับนิทานเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแผนการจัดประสบการณ์

1.2 ศึกษาเกี่ยวกับการการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ตำราและเอกสารเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ โดยใช้นิทานเพื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์

1.3 คัดเลือกนิทานที่มีอยู่ทั่วไปตามท้องตลาด โดยใช้หลักเกณฑ์ในการเลือกคือ เนื้อหาของนิทานเป็นนิทาน คุณธรรม จริยธรรม ให้ความสนุกสนานและสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ในด้านจำนวนและการดำเนินการ ได้นิทานมา 6 เรื่อง

1.4 นำนิทานที่เลือกมากำหนดข้อคำถาม ที่มีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องของนิทานและจุดประสงค์ที่ต้องการส่งเสริมทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ของ แต่ละเรื่อง ดังตาราง 4

ตาราง 4 กำหนดการจัดกิจกรรมการเล่นนิทานเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์

สัปดาห์ที่	นิทานเรื่อง	ทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์	ทักษะสังคม
1	ข้าวกล่องของสีเกลอ	ทักษะการนับจำนวน ทักษะการเปรียบเทียบ ทักษะการเรียงลำดับ ทักษะการรวมและการแยกกลุ่ม	การมีน้ำใจ
2	น้องโจซื้อสัตว์	ทักษะการนับจำนวน ทักษะการเปรียบเทียบ ทักษะการเรียงลำดับ ทักษะการรวมและการแยกกลุ่ม	ความซื่อสัตย์
3	ขอบคุณจ๊ะ ขอขอบคุณ	ทักษะการนับจำนวน ทักษะการเปรียบเทียบ ทักษะการเรียงลำดับ ทักษะการรวมและการแยกกลุ่ม	การมีน้ำใจ
4	กุงกิงรักพ่อแม่ ชุดส่งเสริมทักษะสังคม	ทักษะการนับจำนวน ทักษะการเปรียบเทียบ ทักษะการเรียงลำดับ ทักษะการรวมและการแยกกลุ่ม	การมีความรับผิดชอบ

ตาราง 4 (ต่อ)

สัปดาห์ที่	นิทานเรื่อง	ทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์	ทักษะสังคม
5	กุงกิงรักญาติ ชุดส่งเสริมทักษะสังคม	ทักษะการนับจำนวน ทักษะการเปรียบเทียบ ทักษะการเรียงลำดับ ทักษะการรวมและการแยกกลุ่ม	ความสามัคคี
6	กุงกิงรักเพื่อนบ้าน ชุดส่งเสริมทักษะสังคม	ทักษะการนับจำนวน ทักษะการเปรียบเทียบ ทักษะการเรียงลำดับ ทักษะการรวมและการแยกกลุ่ม	การมีน้ำใจ

1.5 เขียนแผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมการเล่านิทานเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ จำนวน 18 แผนๆ ละ 40 นาที โดยแต่ละแผนมีองค์ประกอบดังนี้

1.5.1 สารสำคัญ

1.5.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

1.5.3 สารการเรียนรู้

1.5.4 กิจกรรมการเรียนรู้

1.5.5 สื่อ และแหล่งการเรียนรู้

1.5.6 การวัดและประเมินผล

1.5.7 เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมทางสังคม

โดยขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียม ครูและเด็กสร้างข้อตกลงร่วมกันในการปฏิบัติตัวขณะฟังนิทาน การร้องและทำท่าทางประกอบเพลงดังดอกไม้บาน

2. ขั้นนำ ครูนำเด็กเข้าสู่เรื่องราว เช่น การร้องเพลง การท่องคำคล้องจอง ปริศนาคำทาย การใช้คำถาม การสนทนา

3. ขั้นเล่านิทาน ครูเล่านิทานโดยใช้หนังสือประกอบการเล่า ในระหว่างการเล่ามีการสนทนาซักถามหรือให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการเล่า เช่น ช่วยนับจำนวน ช่วยเปรียบเทียบความเหมือน ความต่าง เป็นต้น เพื่อให้เด็กได้ฝึกทักษะในเรื่อง การนับ การเปรียบเทียบ การเรียงลำดับ การรวมและการแยกกลุ่ม

4. ขั้นสรุป เด็กและครูร่วมกันสนทนาสรุปเนื้อหาของนิทาน หลังจากเล่านิทานจบแล้วเพื่อให้เด็กได้ฝึกทักษะในเรื่อง การนับ การเปรียบเทียบ การเรียงลำดับ การรวมและการแยกกลุ่มตามจุดประสงค์ของการเล่านิทานเรื่องนั้น

1.6 นำแผนการจัดประสบการณ์ กิจกรรมการเล่านิทาน เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระเพื่อพิจารณาตรวจสอบ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.7 สร้างแบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 99-100)

1.8 สร้างแบบประเมินการจัดประสบการณ์กิจกรรมการเล่นิทานเพื่อพัฒนาความพร้อมทางคณิตศาสตร์ สำหรับผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับ สาระสำคัญ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม สาระการเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน การประเมินพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์

1.9 นำแผนการจัดประสบการณ์ที่ได้รับการตรวจแก้ไขปรับปรุงเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1. ผศ.สายพิน อัครปัทมานนท์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี

2. นางสาวโสภิตา โครตโนนกกอก ศษ.ม. ปริญญาตรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี

3. นางพนมพร จิตเงิน ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลท่าช้างเฉลิมพระเกียรติ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่นิทานคุณธรรม จริยธรรมเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ และทักษะสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยใช้แบบประเมินที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และใช้เกณฑ์การประเมิน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 100-103)

ถ้าตอบ	เหมาะสมมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
	เหมาะสมมาก	ให้	4	คะแนน
	เหมาะสมปานกลาง	ให้	3	คะแนน
	เหมาะสมน้อย	ให้	2	คะแนน
	เหมาะสมน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ผู้ศึกษาค้นคว้านำผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาหาค่าเฉลี่ยโดยมีเกณฑ์ระดับค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ถึง 5.00 ถือว่าเหมาะสม ซึ่งผลการประเมินแผนการจัดประสบการณ์ทั้ง 18 แผน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 (ภาคผนวก ข หน้า 116-117) และปรับปรุงแผนการจัดประสบการณ์ในส่วนที่บกพร่องตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

1.10 นำแผนการจัดประสบการณ์ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองสอน (Try Out) โดยทดลองสอนกับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/4 โรงเรียนเทศบาล 1 (บูรพาวิทยากร) อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 30 คน

1.11 นำแผนการจัดประสบการณ์ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/3 โรงเรียนเทศบาล 1 (บูรพาวิทยากร) อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 31 คน

2. แบบทดสอบวัดทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์

การสร้างแบบทดสอบวัดทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาตามขั้นตอน
ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร หลักสูตร คู่มือการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
พุทธศักราช 2546 และการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ (กรมวิชาการ. 2546 : 43)

2.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดทักษะพื้นฐานทาง
คณิตศาสตร์ของ ทศนีย์ นาคุณทรง (2546 : 42-47)

2.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และจำนวนข้อสอบ
รายละเอียดดังตาราง 5

ตาราง 5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และจำนวนข้อสอบ

เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	จำนวนข้อสอบ	
		สร้าง	ต้องการ
ทักษะการนับ	1. นับปากเปล่าจาก 1 ถึง 20 2. นับปากเปล่าถอยหลังจาก 10 ถึง 1 3. บอกจำนวนของสิ่งต่างๆ ไม่เกิน 20 โดยการนับ 4. แสดงสิ่งต่างๆ ตามจำนวนที่กำหนดให้ ตั้งแต่ 1 ถึง 20	8	5
ทักษะการเปรียบเทียบ	1. เปรียบเทียบจำนวนของสิ่งต่างๆ สองกลุ่ม แต่ละกลุ่มมีจำนวนไม่เกิน 20 ว่า มีจำนวนเท่ากัน หรือไม่เท่ากัน กลุ่มใดมีจำนวนมากกว่า หรือน้อยกว่า	7	5
ทักษะการเรียงลำดับ	1. บอกอันดับที่ของสิ่งต่างๆ ไม่เกิน 5 สิ่ง 2. ระบุสิ่งที่อยู่ในอันดับที่กำหนดให้	8	5
ทักษะการรวมและการแยกกลุ่ม	1. บอกจำนวนทั้งหมดที่เกิดจากการรวมสิ่งต่างๆ สองกลุ่มที่มีผลรวมไม่เกิน 10 2. บอกจำนวนของสิ่งต่างๆ สองกลุ่มที่มีผลรวมไม่เกิน 10	7	5
รวม		30	20

2.4 สร้างแบบทดสอบให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบรูปภาพ ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ต้องการใช้จริง 20 ข้อ โดยครูเป็นผู้อธิบายขั้นตอนในการทำแบบทดสอบ แล้วให้นักเรียนกากบาท (X) ทับคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว และโดยมีรูปภาพเป็นคำตอบ และเป็นสัญลักษณ์แทนข้อ

2.5 นำแบบทดสอบวัดทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาเพื่อขอข้อเสนอแนะ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมประเมินความสอดคล้อง ระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (IOC) เกณฑ์การพิจารณาดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าแบบทดสอบนั้นวัดตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบนั้นวัดตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าแบบทดสอบนั้นไม่วัดตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

โดยผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้แก้ไขเกี่ยวกับรูปภาพที่ใช้ ในแบบทดสอบชุดที่ 2 วัดทักษะในการเปรียบเทียบในแต่ละข้อคำถามให้ใช้เป็นภาพเดียวกัน เช่นข้อว่า งามว่าภาพใดหนักสุด ตัวเลือกต้องเป็นแดงโมเหมือนกัน ไม่ใช่เอาแดงโมไปเปรียบเทียบ กับผลไม้อื่น

2.6 นำแบบทดสอบวัดทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยใช้สูตร IOC แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การยอมรับของผู้ประเมิน โดยระบุเกณฑ์การผ่านการประเมินตั้งแต่ 0.50 – 1.00 ผลการประเมินพบว่าแบบทดสอบที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.00 (ภาคผนวก ข หน้า 118)

2.7 นำแบบทดสอบวัดทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ จำนวน 30 ข้อ ที่ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้วไปตรวจสอบหาค่าอำนาจจำแนก และความยากง่ายเป็นรายข้อ โดยนำไปทดสอบกับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 1 (บูรพาวิทยากร) จังหวัดนครราชสีมา แล้วนำกระดาษคำตอบของนักเรียนมาตรวจให้คะแนนโดยตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน

2.8 นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความยากโดยใช้สูตร P (บุญชม ศรีสะอาด. 2541 : 81) และวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบเป็นรายข้อโดยวิธีของ Brennan (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 87) แล้วคัดเลือกเอาข้อสอบที่มีค่าความยากตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.80 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ถึง 1.00 ไว้ใช้ ผลการประเมินพบว่า ข้อสอบที่คัดเลือกไว้ใช้ จำนวน 20 ข้อ มีค่าความยากตั้งแต่ 0.43 ถึง 0.68 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.31 ถึง 0.81 (ภาคผนวก ข หน้า 119)

2.9 นำข้อสอบจำนวน 20 ข้อ ไปหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยวิธีของโลเวท (Lovett) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.90 (ภาคผนวก ข หน้า 119)

2.10 จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วเป็นฉบับจริง เพื่อใช้เป็นแบบทดสอบวัดทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ และนำไปทดลองจริงกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

3. แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคม โดยดำเนินการดังนี้

3.1 ศึกษาจากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช (ฉบับปรับปรุง 2549)

คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 คู่มือประเมินพัฒนาการเด็กระดับก่อนปฐมวัย พุทธศักราช 2521 มาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ของ (สมศ) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษา

ปฐมวัย รอบที่สอง (พ.ศ. 2549 – 2553) ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย การสังเกตพฤติกรรม การบันทึกพัฒนาการของ นิตยา จำปา (2547) และได้สังเกตทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2

3.2 ศึกษาเอกสารการสอนทักษะทางสังคมปฐมวัย จากคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การประเมินให้ครอบคลุมกับ ทักษะทางสังคม ซึ่งใช้แบบสังเกตโดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน การสังเกตทักษะทางสังคม ออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับคะแนน 2 , 1 และ 0

ระดับคะแนน 2 บันทึกเมื่อเด็กมีทักษะทางสังคมด้วยตนเอง

ระดับคะแนน 1 บันทึกเมื่อเด็กแสดงทักษะทางสังคมโดยคนอื่นแนะนำ

ระดับคะแนน 0 บันทึกเมื่อเด็กไม่แสดงทักษะทางสังคมได้เลย

3.3 สร้างจากคู่มือประกอบคำแนะนำในการใช้แบบสังเกตทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย

3.4 นำแบบสังเกตทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความครอบคลุม ปรับปรุง แก้ไข และตรวจสอบความสอดคล้องของพฤติกรรมกับลักษณะที่ต้องการวัด แสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความเหมาะสมของแบบสังเกต โดยกำหนดคะแนนเป็น +1, 0 และ -1

+1 หมายถึง แนใจว่าพฤติกรรมทักษะทางสังคมเป็นไปตามจุดประสงค์ข้อนั้น

0 หมายถึง ไม่แนใจว่าพฤติกรรมทักษะทางสังคมเป็นไปตามจุดประสงค์ข้อนั้นหรือไม่

-1 หมายถึง แนใจว่าพฤติกรรมทักษะทางสังคมไม่วัดตามจุดประสงค์ข้อนั้น

3.5 นำแบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำคะแนนที่ได้จากการลงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความแสดงพฤติกรรมกับจุดประสงค์ โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.00 ถือว่าใช้ได้ (ภาคผนวก ข หน้า 120-121) โดยถือเกณฑ์ความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.50 ถึง 1.00 (สมนึก ภัททิยธนี. 2546 : 220) โดยผู้เชี่ยวชาญชุดเดียวกัน ผลการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อสังเกตลักษณะที่วัดเป็นรายชื่อ

3.6 นำแบบสังเกตทักษะทางสังคม ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญอย่างน้อย 2 ใน 3 ท่าน ซึ่งถือเป็นเกณฑ์ที่เหมาะสมโดยปรับปรุงการใช้ภาษาในแบบการสังเกตทักษะทางสังคม และปรับในแบบสังเกตทักษะทางสังคมในข้อย่อยให้เหมาะสมกับทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่เป็นรูปธรรมมากที่สุด จากผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ

3.7 นำแบบสังเกตที่ได้มาปรับปรุงภาษาให้ชัดเจนเพื่อลดความซ้ำซ้อนของพฤติกรรม การปรับข้อบ่งชี้พฤติกรรมที่ต้องการสังเกต แล้วนำแบบสังเกตทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญคือผู้เชี่ยวชาญให้ปรับข้อคำถามของแบบสังเกตให้มีความชัดเจน และบ่งชี้ถึงพฤติกรรมที่ต้องการสังเกต ให้ชัดเจนยิ่งกว่าเดิม

3.8 จัดพิมพ์ แล้วจึงนำไปใช้จริง

แบบแผนการทดลอง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ใช้แบบแผนการทดลองแบบ One - Group Pretest - Posttest Design (ลิวน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 249) ดังตาราง 6

ตาราง 6 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
ทดลอง	T1	X	T2

เมื่อ	T1	แทน	การทดสอบก่อนการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่นทาน
	X	แทน	การดำเนินการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่นทาน
	T2	แทน	การทดสอบหลังการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่นทาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทดสอบก่อนการจัดประสบการณ์ (Pre-test) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น จำนวน 20 ข้อ ใช้เวลา 40 นาที โดยสอบก่อนที่จะทำการทดลองจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ของนักเรียน แล้วทำการเก็บข้อมูลที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ไว้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป
2. ดำเนินการทดลองโดยจัดประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่นทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น
3. เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองทั้ง 18 แผนแล้ว ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงดำเนินการทดสอบหลังการจัดประสบการณ์ (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกับที่ใช้ในการทดสอบก่อนการจัดประสบการณ์

4. นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบวัดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์เด็กปฐมวัยมาตรวจให้คะแนนและไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคม

1. เก็บข้อมูลพื้นฐานทุกด้านจากกลุ่มตัวอย่าง 31 คน โดยแบบสังเกตทักษะทางสังคมจากการจัดกิจกรรมการเล่นทานคุณธรรม จริยธรรม และ กิจกรรมตลอดวัน
2. ทำการบันทึกแบบสังเกตทักษะทางสังคม จากการจัดกิจกรรมการเล่นทานคุณธรรม จริยธรรมและ กิจกรรมตลอดวัน
3. เมื่อสิ้นสุดในแต่ละสัปดาห์ครูรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตเพื่อวิเคราะห์ต่อไป
4. การบันทึกแบบสังเกตทักษะทางสังคม ถ้าช่วงเวลาที่ทำการสังเกตพฤติกรรมเด็กที่แสดงออกตรงกับทักษะทางสังคม ให้ทำเครื่องหมาย \checkmark ลงในช่องนั้น

การให้คะแนนของแบบสังเกตทักษะทางสังคมเป็น 2, 1, 0

ผู้ศึกษาค้นคว้าใช้เกณฑ์การแปลความหมายของการแสดงออกของพฤติกรรมทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยดังนี้

คะแนน 0.00 – 0.50 หมายถึง นักเรียนไม่สามารถแสดงออกทางทักษะสังคมได้เลย อยู่ในระดับ ปรับปรุง

คะแนน 0.51 – 1.50 หมายถึง นักเรียนสามารถแสดงออกทางทักษะสังคมบ้าง เป็นบางครั้ง อยู่ในระดับ ปานกลาง

คะแนน 1.51 – 2.00 หมายถึง นักเรียนสามารถแสดงออกทางทักษะสังคมได้ด้วยตนเอง อยู่ในระดับ ดี

5. เมื่อสิ้นสุดแต่ละสัปดาห์ นำคะแนน มาหาผลรวมเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่นตามคุณธรรม จริยธรรมเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ และทักษะทางสังคม

1.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (P) ค่าเฉลี่ย \bar{X}

1.2 หาประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่นตามคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้ E_1 / E_2 ตามเกณฑ์ 80/80

2. วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I) ของการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่นตามคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้วิธีของ กูดแมน เฟรทเซอร์ และ ชไนเดอร์ (ชวลิต ชุกก่าแพง. 2553 : 133)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์แต่ละข้อ โดยใช้สูตร IOC ดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี. 2546 : 220)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับเนื้อหาวิชาและแบบทดสอบ

$\sum R$ แทน ผลรวมระหว่างคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

1.2 การหาค่าความยาก (Difficulty index) ของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร ดังนี้

$$p = \frac{R}{N}$$

เมื่อ p คือ ค่าระดับความยาก
R คือ จำนวนผู้ตอบถูกทั้งหมด
N คือ จำนวนคนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

1.3 การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบ โดยใช้สูตรดังนี้
(บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 158)

$$B = \frac{U}{n_1} - \frac{L}{n_2}$$

เมื่อ B แทน ค่าอำนาจจำแนก
U แทน จำนวนผู้รอบรู้หรือผู้สอบผ่านที่ตอบถูก
L แทน จำนวนผู้ไม่รอบรู้หรือผู้สอบไม่ผ่านที่ตอบถูก
 n_1 แทน จำนวนผู้รอบรู้หรือผู้สอบผ่าน
 n_2 แทน จำนวนผู้ไม่รอบรู้หรือผู้สอบไม่ผ่าน

1.4 การหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีของโลเวท (บุญชม ศรีสะอาด. 2546 : 96)
ดังนี้

$$r_{cc} = 1 - \frac{k \sum x_i - \sum x_i^2}{(k-1) \sum (x_i - c)^2}$$

เมื่อ r_{cc} แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
k แทน จำนวนข้อสอบ
 X_i แทน คะแนนของแต่ละคน
C แทน คะแนนเกณฑ์หรือจุดตัดของแบบทดสอบ

หาคุณภาพของแบบประเมินทักษะทางสังคม ของเด็กปฐมวัย

1.4 หาดัชนีความสอดคล้อง โดยหาค่าความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมทาง
ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมการแสดงออกกับพฤติกรรมทักษะทางสังคมที่ต้องการวัด

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ร้อยละ (Percentage) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 104)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ
 f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
 N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 105)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ X แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่มตัวอย่าง
 N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

3. การหาคุณภาพของแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

3.1 การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่นิทาน

คุณธรรม จริยธรรม ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด 80/80 จากสูตร ดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี. 2553 : 113-115)

$$\text{สูตรที่ 1} \quad E_1 = \frac{\sum X}{N} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน สื่อประสิทธิภาพของกระบวนการ
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทุกส่วน
 N แทน จำนวนผู้เรียน
 A แทน คะแนนเต็มของทั้งหมด

สูตรที่ 2

$$E_2 = \frac{\sum Y}{B} \times 100$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมของคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.2 การหาค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I.) ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรม ใช้สูตรดังนี้ (ชวลิต ชูกำแพง. 2553 : 133)

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{คะแนนรวมจากแบบทดสอบหลังเรียน} - \text{คะแนนรวมจากแบบทดสอบก่อนเรียน}}{\text{ผลคูณของคะแนนเต็มกับจำนวนคน} - \text{คะแนนรวมจากแบบทดสอบก่อนเรียน}}$$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเล่นิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเล่นิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ มีลำดับขั้นตอนในการนำเสนอข้อมูลดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
E.I.	แทน	ดัชนีประสิทธิผล
E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการจัดประสบการณ์ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเล่นิทานคุณธรรม จริยธรรม
E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ที่เกิดจากการจัดประสบการณ์ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเล่นิทานคุณธรรม จริยธรรม

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเล่นิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคม ตามเกณฑ์ 80/80

ตอนที่ 2 ผลการหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่นิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 หลังการจัดกิจกรรมการเล่นิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเล่นิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคม ตามเกณฑ์ 80/80 โดยนำของแผนการจัดประสบการณ์ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเล่นิทานคุณธรรม จริยธรรม ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษาค้นคว้า นำคะแนนการทดสอบย่อยหลังเรียนแต่ละสัปดาห์ และคะแนนจากการสังเกตทักษะทางสังคม มาหาค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้การจัดกิจกรรมการเล่นิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ และทักษะสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 7 คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ ของคะแนนจากการทดสอบระหว่างเรียนและคะแนนการสังเกตทักษะสังคม

เลขที่	สัปดาห์ที่												รวม T1 (54)	รวม T2 (60)	รวม T1/T2 (114)	ร้อยละ
	1		2		3		4		5		6					
	T1	T2	T1	T2	T1	T2	T1	T2	T1	T2	T1	T2				
1	9	10	9	10	8	10	8	10	9	10	8	10	51	60	111	97.33
2	8	7	7	9	9	6	9	9	9	9	9	7	51	47	98	85.96
3	9	6	9	9	8	6	9	8	9	9	8	6	52	44	96	84.21
4	9	8	9	10	9	7	9	10	9	10	9	8	54	53	107	93.86
5	9	10	9	10	9	10	9	10	9	10	9	10	54	60	114	100.00
6	7	6	8	10	9	6	9	10	9	9	8	7	50	48	98	85.96
7	9	7	7	10	9	6	9	10	8	9	8	7	50	49	99	86.84
8	8	6	9	9	9	5	7	8	7	8	7	7	47	43	90	78.95
9	8	7	9	10	9	6	9	10	9	10	9	9	53	52	105	92.11
10	9	9	9	10	9	7	9	10	9	10	9	10	54	56	110	96.49
11	9	6	9	9	9	6	9	9	9	9	9	8	54	47	101	88.60
12	9	7	6	10	7	7	9	10	7	10	7	8	45	52	97	85.09
13	9	7	9	10	9	6	9	10	9	10	9	8	54	51	105	92.11
14	9	6	9	10	9	6	8	10	9	8	8	7	52	47	99	86.48
15	8	8	9	10	8	8	9	9	9	10	9	8	52	53	105	92.11
16	9	7	9	10	9	6	9	10	9	8	9	7	54	48	102	89.47
17	9	10	9	10	9	8	9	10	9	10	9	10	54	58	112	98.25
18	9	9	9	10	9	7	9	10	9	10	9	10	54	56	110	96.49

ตาราง 7 (ต่อ)

เลขที่	สัปดาห์ที่												รวม T1 (54)	รวม T2 (60)	รวม T1/T2 (114)	ร้อยละ
	1		2		3		4		5		6					
	T1	T2	T1	T2	T1	T2	T1	T2	T1	T2	T1	T2				
19	9	9	9	10	9	7	9	9	9	10	9	10	54	55	109	95.61
20	8	8	9	10	9	8	9	10	9	10	9	9	53	55	108	94.74
21	9	8	9	10	9	7	9	10	9	10	9	8	54	53	107	93.86
22	9	9	9	10	9	7	9	9	9	10	9	10	54	55	109	95.61
23	9	8	9	10	9	7	9	10	9	9	9	8	54	52	106	92.98
24	9	10	9	10	9	9	9	10	9	10	9	10	54	59	113	98.25
25	9	10	9	10	9	9	9	9	9	10	9	10	54	58	112	98.34
26	9	10	9	10	9	7	9	10	9	10	9	10	54	57	111	97.37
27	9	9	9	10	9	7	9	10	9	10	9	9	54	55	109	95.61
28	9	8	9	10	8	7	9	10	8	9	9	7	52	51	103	90.35
29	9	9	9	10	9	8	9	10	9	10	9	10	54	57	111	97.37
30	9	9	9	10	9	8	9	10	9	10	9	10	54	57	111	97.37
31	9	6	9	10	9	5	9	10	8	9	9	5	53	45	98	85.96
รวม	272	249	271	306	273	219	275	300	272	296	270	263	1633	1633	3266	2864.91
เฉลี่ย	8.77	8.032	8.74	9.871	8.81	7.065	8.87	9.677	8.77	9.548	8.71	8.484	52.68	52.68	105.35	92.42
ร้อยละ	97.49	80.32	97.13	98.71	97.85	70.65	98.57	96.77	97.49	95.48	96.77	84.84	97.55	87.80	92.42	

หมายเหตุ T1 คือ คะแนนทดสอบระหว่างเรียน T2 คือ คะแนนทักษะทางสังคม

จากตาราง 7 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบย่อยระหว่างเรียน และคะแนนของทักษะทางสังคม เท่ากับ 92.42 นั่นคือประสิทธิภาพกระบวนการ หรือ E_1 มีค่าเท่ากับ 92.42 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ตาราง 8 คะแนนเฉลี่ยและร้อยละของคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบ

คะแนนการทดสอบวัดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)	จำนวนนักเรียน	คะแนนรวม
20	5	100
19	8	152
18	9	162
17	8	136
16	1	16
รวม	31	566
ค่าเฉลี่ย		18.26
คิดเป็นร้อยละ		91.29
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 91.29		

จากตาราง 8 พบว่า คะแนนจากการทำแบบทดสอบทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.26 คิดเป็นร้อยละ 91.29 แสดงว่า ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 91.29

ตาราง 9 ประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/3 ปีการศึกษา 2555

จำนวนนักเรียน	คะแนนระหว่างเรียนและคะแนนสังเกตทักษะทางสังคม (E_1)	คะแนนการทดสอบหลังเรียน (E_2)	E_1/E_2
31 คน	92.42	91.29	92.42/91.29

จากตาราง 9 ผลการนำแผนการจัดประสบการณ์ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/3 ปีการศึกษา 2555 ไปทดลองใช้จริง ปรากฏว่ามีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 92.42/91.29 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้

ตอนที่ 2 ผลการหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรม
การเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคม ของ
นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์โดยใช้
กิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรม ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 10 ผลการหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน
คุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคม
ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2

คะแนนทดสอบ	จำนวน นักเรียน	คะแนนเต็ม	ผลรวมของ คะแนนทดสอบ	ดัชนีประสิทธิผล (E.I)
การทดสอบก่อนเรียน	31	20	464	0.6538
การทดสอบหลังเรียน	31	20	566	

จากตาราง 10 ดัชนีประสิทธิผลของของแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่า
นิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้น
อนุบาลปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 0.65 หมายความว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 65

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ทางสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเล่นิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ ผู้ศึกษาได้สังเกตทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/3 จำนวน 31 คน ระหว่างและหลังการจัดประสบการณ์ จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความมีน้ำใจ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความรับผิดชอบและด้านความสามัคคี ดังมีผลการสังเกตปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 11 ผลการสังเกตทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/3 ปีการศึกษา 2555

ทักษะทางสังคมที่สังเกต	จำนวนนักเรียน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	คิดเป็นร้อยละ
1. ด้านความมีน้ำใจ	31 คน	7.86	78.60
2. ด้านความซื่อสัตย์	31 คน	9.87	98.71
3. ด้านความรับผิดชอบ	31 คน	9.67	96.77
4. ด้านความสามัคคี	31 คน	9.54	95.48

จากตาราง 11 ผลการสังเกตทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/3 จำนวน 31 คน ในปีการศึกษา 2555 ปรากฏว่านักเรียนมีทักษะทางสังคมด้านความซื่อสัตย์สูงที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย 9.87 คิดเป็นร้อยละ 98.71 และด้านความมีน้ำใจน้อยที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย 7.86 คิดเป็นร้อยละ 78.60

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์ โดยใช้การจัดกิจกรรม การเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคม ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรมเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาล 2
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ทางสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์

สรุปผล

1. แผนการจัดประสบการณ์ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคม ที่มีประสิทธิภาพ 82.42/91.29 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้
2. ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรมเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาล 2 มีค่าเท่ากับ 0.6538 หมายความว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 65
3. พฤติกรรมการเรียนรู้ทางสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรม การเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ ด้านความซื่อสัตย์มีค่าเฉลี่ย สูงที่สุด คือ มีคะแนนเฉลี่ย 9.87 คิดเป็นร้อยละ 98.71 และด้านความมีน้ำใจน้อยที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย 7.86 คิดเป็นร้อยละ 78.60

อภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการจัดกิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ และทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จากการศึกษาพบว่า นักเรียนมีพัฒนาการโดยรวม อยู่ในเกณฑ์ดี การศึกษาครั้งนี้นำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. แผนการจัดประสบการณ์ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคม ที่มีประสิทธิภาพ 82.42/91.29 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ เนื่องจากในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ตลอดจนได้นำแผนการจัดประสบการณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ตรวจสอบความถูกต้อง และผู้ศึกษาได้แก้ไขปรับปรุง ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ศึกษาได้แก้ไขปรับปรุงแผนการจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมกับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 และในขณะการจัดประสบการณ์โดยการใช้กิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรมนั้น เด็กมีความสุข สนุกสนาน มีความกระตือรือร้นสนใจตั้งใจ ในการฟังเนื้อหา และตอบคำถาม จึงทำให้มีผลการหาประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภาลัย ทองชาติ (2553 : 66-67) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสร้างหนังสือนิทานประกอบภาพในการเตรียมความพร้อมด้านการอ่านสำหรับเด็กปฐมวัยจากผลการทดลองปรากฏว่า หนังสือนิทานประกอบภาพที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 95.83/84.44 ดังนั้นผู้เล่านิทานจึงจำเป็นต้องอย่างมากในการเลือกคัดสรรนิทาน นิทานที่จะเล่าจึงจะมีผลบังเกิดหรือเกิดประโยชน์ เกริก ยूनพันธ์ (2548 : 55) ได้ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการเล่านิทาน นิทานจะทำให้เด็กๆ สามารถใช้กระบวนการคิดในการพิจารณาแก้ปัญหาได้ และเด็กๆจะถูกล้อมเลาะด้วยนิทานที่มีเนื้อหาส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมทำให้เด็กเข้าใจในความดีและความงามยิ่งขึ้น

ดังนั้น แผนการจัดประสบการณ์ การจัดกิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ และทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่พัฒนาขึ้น ส่งเสริมให้เด็กเป็นคนชอบสังเกต รู้จักตั้งคำถาม และรู้จักวิธีหาคำตอบด้วยตัวเอง การจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเล่านิทาน ทำให้มีความเข้าใจในเนื้อหา เกิดความมั่นใจ ภูมิใจ และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้ซึ่งเป็นไปตามความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

2. ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาล 2 ทำให้นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียน มีค่าเท่ากับ 0.6538 หมายความว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 65 แสดงว่าเด็กได้รับการพัฒนาโดยกิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรมมีทักษะ และความก้าวหน้าเพิ่มขึ้นดังที่กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 34) ให้ความหมายว่าการสอนคณิตศาสตร์ ไม่ใช่การท่องจำตัวเลข แต่สิ่งที่จะช่วยให้เด็กเรียนรู้ ก็คือการจัดประสบการณ์ในชั้นเรียนที่ส่งเสริมให้เด็กตื่นตัว อยากที่จะเรียนรู้ รวมถึงความสนุกสนานในการเรียนด้วย สาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียน ร้อยละ 65 อาจมีสาเหตุดังนี้ แบบแผนการทดลองในครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ใช้แบบแผนการทดลองแบบ One - Group Pretest - Posttest Design ซึ่งมีการทดสอบก่อนเรียนเพื่อวัดพื้นฐานความรู้เดิมของนักเรียน และระหว่างการจัดประสบการณ์ ผู้ศึกษาได้ใช้สื่อประกอบการจัดประสบการณ์ เป็นหนังสือนิทานส่งเสริมคุณธรรม ทำให้นักเรียนมี

ความสนใจ สนุกสนาน ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องราวในนิทานได้เป็นอย่างดี เมื่อผู้ศึกษาทดสอบหลังเรียน ปรากฏว่านักเรียนมีคะแนนหลังการจัดประสบการณ์สูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 65 แสดงให้เห็นว่าประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรมเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาล 2 สามารถนำไปใช้จัดประสบการณ์ได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ สสวท. (2551 : 2) ที่ว่าเมื่อเด็กมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ พร้อมทั้งมีเจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์จะทำให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนรู้คณิตศาสตร์และการเรียนรู้ในศาสตร์อื่นๆ

3. ทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ ด้านความซื่อสัตย์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีคะแนนเฉลี่ย 9.87 คิดเป็นร้อยละ 98.71 เนื่องจากวัยของเด็กระดับอนุบาล ซึ่งมีอายุระหว่าง 5-6 ปี มีลักษณะนิสัย ไม่พูดปด ไม่มีนิสัยลักขโมย ชอบพูดความจริง และด้านความมีน้ำใจน้อยที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย 7.86 คิดเป็นร้อยละ 78.60 เนื่องจากเด็กส่วนใหญ่มีลักษณะนิสัยตามธรรมชาติของวัย จะหวังสิ่งที่เป็นของตนเอง ยังไม่รู้จักการแบ่งปันหรือการให้ ยังขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ก่อนนำแผนการจัดประสบการณ์ไปใช้ ครูผู้สอนควรศึกษาแผนการจัดประสบการณ์โดยละเอียด และจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ในการสอนให้พร้อม

1.2 การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ควรคำนึงวัยและธรรมชาติความต้องการให้เด็กนักเรียนในชั้นที่ต้องการศึกษา

1.3 ครูควรยืดหยุ่นเวลาในการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์ตามความเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

2.1 ควรใช้สื่อ นวัตกรรมที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียน

2.2 ควรมีการเปรียบเทียบผลการจัดประสบการณ์ระหว่างก่อนและหลังการจัดประสบการณ์

2.3 ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทักษะทางสังคมด้านความมีน้ำใจในเด็กได้คะแนนน้อยที่สุด ควรจะส่งเสริมในด้านนี้ให้แก่เด็กเพิ่มขึ้นอีก

2.4 ควรมีการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ระหว่างการจัดกิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ และทักษะทางสังคมของนักเรียน กับนักเรียนที่เรียนโดยการสอนวิธีอื่น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2539
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.
- กรมวิชาการ. คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, 2546 ก.
- _____. วิธีการเสริมสร้างทักษะทางอารมณ์และสังคมของเด็ก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, 2546 ข.
- _____. การจัดกิจกรรมที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ระดับก่อนประถมศึกษา.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ม.ป.ป.
- กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, 2546.
- _____. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, 2548.
- กฤษณา สมะวรรณนะ. ทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์สำหรับปฐมวัย. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2548.
- กอบกมล ทบบัณฑิต. การเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์, 2548.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : เบรน-เบส บุ๊คส์,
2551.
- เกริก ยूनพันธ์. การเล่านิทาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก, 2548.
- ครุรักษ์ ภิมรัมย์รักษ์. "นักเล่านิทานสร้างนักอ่าน," สารพัฒนาหลักสูตร. 16(1) : 44-47 ;
กรกฎาคม - กันยายน, 2540.
- จรรยา อางหาญ. หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้. มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์, 2549.
- ชวลิต ชูกำแพง. การวิจัยหลักสูตรและการสอน. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
2553.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. ชุดสื่อการสอนระดับประถมศึกษา หน้าที่ 8 - 15. พิมพ์ครั้งที่ 15.
นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2545.
- ณททัย ทิวไผ่งาม. นิทานเครื่องมือหลักเพื่อพัฒนา ไอคิว อีคิว. ม.ป.ท. : ม.ป.พ., 2547.
- นภเนตร ธรรมบวร. การพัฒนาการกระบวนการคิดในเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- นิตยา จำปา. แบบประเมินพัฒนาการของนักเรียน หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย. ศรีสะเกษ :
ศรีสะเกษการพิมพ์, 2547.
- นิตยา ประพศุทธิกิจ. คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย. ม.ป.ท. : ม.ป.พ., 2539.
- น้อมศรี เคท. อิทธิพลของเกมคณิตศาสตร์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับอนุบาล.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2539.

- เนื่อน้อง สันบุญ. ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่นิทาน.
 ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2541.
- ทีศนา แชนมณีนี และคณะ. หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2.
 กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- เทียมใจ พิมพ์วงศ์. การศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมเรียนร่วมกับเด็ก
 ปกติระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีการเรียนแบบสหรั่วมใจ.
 ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2544.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2545.
- _____. การวิจัยสำหรับครู. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2546.
- ปัทมา บันเทิงจิต. การศึกษาทักษะทางสังคมด้านการเล่นกับเพื่อนของเด็กออทิสติกโดยการจัด
 กิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านของไทยประกอบกับการสื่อด้วยภาพ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.
 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2548.
- เผชญิ กิจระการ. ดัชนีประสิทธิผล. มหาสารคาม : ภาควิชาเทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษา
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2542.
- _____. การวิเคราะห์ประสิทธิภาพสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (E_1/E_2). มหาสารคาม
 : ภาควิชาเทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
 2544.
- เผชญิ กิจระการ และสมนึก ภัททิยธนี. “ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index: E.I.),”
การวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 8(46) : 30-36 ; กรกฎาคม, 2545.
- พรทิพย์ วินโกมินทร์. นิทาน ละครและหุ่นสำหรับเด็ก. ปทุมธานี : วิทยาลัยครูเพชรบุรี
 วิทยาลัยลงกรณ์, 2542.
- เยาวภา เตชะคุปต์. กิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : แม็ค, 2542.
- วรรณิ โสมประยูร และประภาพรรณ เอี่ยมสุภาชิต. คู่มือครู - แนวการสอนชุดเตรียมความพร้อม
 แบบบูรณาการ ชั้นอนุบาลปีที่ 1. กรุงเทพฯ : ประสานมิตร, 2538.
- วรรณิ ศิริสุนทร. การเล่นิทาน. กรุงเทพฯ : ดันอ้อแกรมมี, 2539.
- วารภรณ์ รักวิจัย. การอบรมเลี้ยงเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : แสงศิลป์การพิมพ์, 2540.
- สมนึก ภัททิยธนี. การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กานสินธุ์ : ประสานมิตรการพิมพ์,
 2546.
- สมศักดิ์ ปริบูรณ์. นิทานความสำคัญและประโยชน์. ราชบุรี : สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง,
 2542.
- สุขุมล เกษมสุข. การสอนทักษะทางสังคมในชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาคหลักสูตรและ
 การสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.
- สุภัค ไหวหากิจ. การศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้วัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด
 กิจกรรมการเล่นิทานคดิธรรมและการเล่นเกมแบบร่วรมมือ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.
 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2543.

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. คู่มือการจัดกิจกรรมที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง การเรียนรู้ระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541.
- ศิริบงอร เศรษฐบุปผา. ผลการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกโดยใช้การเสริมแรงเทคนิค หลักฟรีแมคและเทคนิคการเสริมแรงทางสังคม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548.
- อารี สันหนวี. พหุปัญญาและการเรียนแบบร่วมมือ. กรุงเทพฯ : แวนแก้ว, 2543.
- Amoriggi, Helen Delores. “The Effect of Storytelling on Young Children’s Sequencing Ability,” Dissertation Abstracts International. 49(6) : 1366-A ; December, 1988.
- Goodman R.I., K.A. Fletcher and E.W. Schneider. “The Effectiveness Index as Comparative Measure in Media Product Evaluation,” Educational Technology. 20(9) : 30-34 ; September, 1980.
- Hovland, Carl I., J.L. Janis. Communication and Persuasion. New Haven, Conn : Yale University Press, 1949.
- McGee, Lee M. Judith A. Schickedanz. “Repeated Interactive Read-Alouds in Preschool and Kindergarten,” The Reading Teacher. 60(8) : 742-751, 2007.
- Price, Johanna R., Joanne E. Roberts and Sandra C. Jackson. “Structural Development of the Fictional Narratives of African American Preschoolers,” Language, Speech, and Hearing Services in Schools. 37(3) : 178-190 ; July, 2006.
- Webb, D.L. and others. Personnel Administration in Education. Columbus : Merrill Publishing Company, 1963.
- Simpson, T. “Characteristic of Oral Language Used by Selected Four-years Old in Story Retellings,” Dissertation Abstracts International. 49(11) : 3262-A ; May, 1989.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

**แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรม
เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคม**

สาระการเรียนรู้ สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก

หน่วย อาหาร

กิจกรรมเสริมประสบการณ์

นิทานเรื่อง ข้าวกล่องของสี่เกลอ

สัปดาห์ที่.....ใช้สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา 40 นาที

1. สาระสำคัญ

การฟังนิทานคุณธรรม จริยธรรมช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์
ในด้านจำนวนและการเรียงลำดับ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 เด็กสามารถคิดคาดคะเนเหตุการณ์ที่จะเกิดในช่วงต่อไปได้
- 2.2 เด็กสามารถนับจำนวนสิ่งของในนิทานได้
- 2.3 เด็กร่วมกิจกรรมอย่างมีความสุขและรู้จักการมีน้ำใจ

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระที่ควรเรียนรู้

- การนับจำนวน
- การมีน้ำใจ

3.2 ประสบการณ์สำคัญ

- การฟังเรื่องราวนิทาน
- การนับจำนวนสิ่งต่าง ๆ
- การมีน้ำใจ

4. กิจกรรมการเรียนรู้

4.1 ขั้นเตรียม

ครูและเด็กร่วมกันสร้างข้อตกลงในการปฏิบัติตนขณะฟังครูเล่านิทาน ร้องเพลงพร้อมทำ
ท่าทางประกอบเพลง “ดั่งดอกไม้บาน”

4.2 ขั้นนำ

1. ครูและเด็กร่วมกันเล่นเกม “จับกลุ่ม” โดยครูบอกจำนวนตัวเลข แล้วให้เด็ก ๆ
จับกลุ่มตามจำนวนที่ครูบอกให้ถูกต้อง
2. แนะนำหนังสือนิทานส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเด็ก เรื่อง ข้าวกล่องของสี่เกลอโดยให้เด็กดู
ส่วนประกอบของหนังสือ ชี้ชื่อเรื่อง ชี้ชื่อผู้แต่งและผู้เขียนภาพประกอบในหนังสือ
บนหน้าปก ค่อยกันว่ามีภาพเกี่ยวกับอะไร ชวนให้เด็กคาดเดาว่าเรื่องในเล่มเกี่ยวกับอะไร

3. ครูแนะนำการปิด - เปิดหนังสือที่ถูกต้อง

4. ครูและเด็กร่วมกันกำหนดข้อตกลงในการฟังและการพูด โดยครูเน้นมารยาทในการฟัง
และพูด ขณะที่ครูอ่านหนังสือ

4.3 ชั้นเล่านิทาน

1. ครูอ่านเนื้อเรื่องในหนังสือนิทานสำหรับเด็ก เรื่อง **ข้าวกล่องของสี่เกลอ** จนจบเรื่อง
2. ใช้น้ำเสียงให้น่าตื่นเต้นเข้ากับเนื้อเรื่อง ใช้มือชี้ที่ภาพในขณะที่อ่าน (อ่านวันแรก) สร้างสมาธิและความสนใจไปที่หนังสือ
3. ชวนให้เด็กเดาว่าจะเกิดอะไรขึ้นในหน้าถัดไป
4. ครูและเด็กร่วมกันสนทนา ซักถามเกี่ยวกับจำนวนสิ่งของต่าง ๆ ที่ปรากฏในเนื้อเรื่องนิทาน โดยใช้แนวคำถามดังนี้
 - ในนิทานมีสัตว์กี่ตัว อะไรบ้าง
 - มีข้าวทั้งหมดกี่กล่อง
 - ลิงแบ่งอาหารเป็นกี่ส่วน, ช้างแบ่งอาหารเป็นกี่ส่วน, หมูแบ่งอาหารเป็นกี่ส่วน, กระต่ายมีไข่ต้มกี่ฟอง
5. ครูนำบัตรภาพข้าวกล่องของสัตว์แต่ละชนิดมาให้เด็กนับจำนวน จากนั้นให้เด็กทำแบบทดสอบการนับจำนวน

4.4 ชั้นสรุป

1. ครูและเด็กร่วมกันสนทนาสรุปเกี่ยวกับเนื้อหาของนิทาน และข้อคิดที่ได้จากนิทาน
2. ให้เด็กนำหนังสือนิทานส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเด็ก เรื่อง **ข้าวกล่องของสี่เกลอ** ไปจัดเก็บไว้ที่มุมหนังสือ เพื่อให้เด็กที่สนใจได้เปิดอ่านในเวลาว่าง

5. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- 5.1 หนังสือนิทานส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเด็ก เรื่อง **ข้าวกล่องของสี่เกลอ**
- 5.2 บัตรภาพข้าวกล่อง
- 5.3 เพลง “ดั่งดอกไม้บาน”
- 5.4 แบบทดสอบ

6. การวัดและประเมินผล

- 6.1 สังเกตการตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในนิทาน
- 6.2 สังเกตความสามารถในการนับ
- 6.3 สังเกตพฤติกรรมทางสังคมขณะเด็กทำกิจกรรม
- 6.4 แบบทดสอบระหว่างเรียน

7. เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมทางสังคม

- ระดับ 2 ดี หมายถึง เมื่อเด็กแสดงการมีน้ำใจด้วยตนเอง
- ระดับ 1 พอใช้ หมายถึง เมื่อเด็กแสดงการมีน้ำใจโดยคนอื่นแนะนำ
- ระดับ 0 ปรับปรุง หมายถึง เมื่อเด็กไม่แสดงการมีน้ำใจได้เลย

แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรม
เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคม

สาระการเรียนรู้ สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก

หน่วย อาหาร

กิจกรรมเสริมประสบการณ์

นิทานเรื่อง ข้าวกล่องของสี่เกลอ

สัปดาห์ที่.....ใช้สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา 40 นาที

1. สาระสำคัญ

การฟังนิทานคุณธรรม จริยธรรมช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์
ในด้านจำนวนและการเรียงลำดับ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 เด็กสามารถฟังและสนทนาโต้ตอบเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในนิทานได้

2.2 เด็กสามารถเปรียบเทียบความเหมือนความแตกต่างของสัตว์ในนิทานและ

เรียงลำดับได้ถูกต้อง

2.3 เด็กร่วมกิจกรรมอย่างมีความสุขและรู้จักการมีน้ำใจ

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระที่ควรเรียนรู้

- การเปรียบเทียบและเรียงลำดับ

- การมีน้ำใจ

3.2 ประสบการณ์สำคัญ

- การฟังเรื่องราวนิทาน

- การเปรียบเทียบขนาด รูปร่าง และการเรียงลำดับสิ่งของตามขนาด ใหญ่-เล็ก

- การมีน้ำใจ

4. กิจกรรมการเรียนรู้

4.1 ขั้นเตรียม

ครูและเด็กร่วมกันสร้างข้อตกลงในการปฏิบัติตนขณะฟังครูเล่านิทาน ร้องเพลงพร้อมทำ
ท่าทางประกอบเพลง “ดั่งดอกไม้บาน”

4.2 ขั้นนำ

1. ครูและเด็กร่วมกันร้องเพลง “กำและแบ” แล้วให้เด็ก ๆ สังเกตดูว่ากำและแบ
แตกต่างกันอย่างไร เป็นการฝึกทักษะการเปรียบเทียบ

2. ครูให้เด็กไปหยิบหนังสือนิทานส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเด็ก เรื่อง ข้าวกล่องของ
สี่เกลอ จากมุมหนังสือในห้องเรียน

3. เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับสัตว์ที่อยู่ในหน้าปกหนังสือว่ามีสัตว์อะไรบ้าง และ
มีลักษณะอย่างไร กินอะไรเป็นอาหาร ให้เด็ก ๆ ฝึกอ่านชื่อเรื่องตามครู

4.3 ชั้นเล่านิทาน

1. ครูอ่านนิทานเรื่อง ข้าวกล่องของสี่เกลอ โดยใช้มือชี้ที่ตัวหนังสือในขณะที่อ่าน (อ่านวันที่สอง)
2. เด็กอ่านออกเสียงตามครูทีละวรรค ตามลีลาเสียงหนัก เบาที่ครูอ่านให้ฟัง
3. ในระหว่างการอ่าน ครูสามารถหยุดได้เป็นครั้งคราวเพื่ออภิปรายเรื่องและภาพ เพื่อช่วยให้เด็กเข้าใจมากยิ่งขึ้น
4. ครูและเด็กร่วมกันสนทนา ซักถามเกี่ยวกับรายละเอียดของสัตว์ที่ปรากฏในเนื้อเรื่องนิทาน โดยใช้แนวคำถามดังนี้
 - ในภาพเด็ก ๆ เห็นสัตว์อะไรบ้าง
 - ลูกช้างมีลักษณะอย่างไร
 - ลูกหมีมีลักษณะอย่างไร
 - ลูกลิงมีลักษณะอย่างไร
 - ลูกกระต่ายมีลักษณะอย่างไร
5. ครูนำบัตรภาพของสัตว์แต่ละชนิดมาให้เด็กสังเกตและเปรียบเทียบขนาด รูปร่าง มีอะไรที่เหมือนกันและมีอะไรที่แตกต่างกันบ้าง และเรียงลำดับขนาด รูปร่าง ตามลำดับ ตัวใหญ่-ตัวเล็ก หรือ ตัวเล็ก-ตัวใหญ่ จากนั้นให้เด็กทำแบบทดสอบ

4.4 ชั้นสรุป

1. ให้เด็ก ๆ ช่วยกันสรุปเกี่ยวกับเนื้อหาของนิทาน และข้อคิดที่ได้จากนิทาน
2. ให้เด็กนำหนังสือนิทานส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเด็ก เรื่อง ข้าวกล่องของสี่เกลอ ไปจัดเก็บไว้ที่มุมหนังสือ เพื่อให้เด็กที่สนใจได้เปิดอ่านในเวลาว่าง

5. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- 5.1 หนังสือนิทานส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเด็ก เรื่อง ข้าวกล่องของสี่เกลอ
- 5.2 บัตรภาพช้าง , หมี , ลิง , กระต่าย
- 5.3 เพลง “ดั่งดอกไม้บาน”
- 5.4 เพลง “กำและแบ”
- 5.5 แบบทดสอบ

6. การวัดและประเมินผล

- 6.1 สังเกตการตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในนิทาน
- 6.2 สังเกตความสามารถในการเปรียบเทียบและเรียงลำดับ
- 6.3 สังเกตพฤติกรรมทางสังคมขณะเด็กทำกิจกรรม
- 6.4 แบบทดสอบระหว่างเรียน

7. เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมทางสังคม

- ระดับ 2 ดี หมายถึง เมื่อเด็กแสดงการมีน้ำใจด้วยตนเอง
- ระดับ 1 พอใช้ หมายถึง เมื่อเด็กแสดงการมีน้ำใจโดยคนอื่นแนะนำ
- ระดับ 0 ปรับปรุง หมายถึง เมื่อเด็กไม่แสดงการมีน้ำใจได้เลย

แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรม
เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคม

สาระการเรียนรู้ สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก

หน่วย อาหาร

กิจกรรมเสริมประสบการณ์

นิทานเรื่อง ข้าวกล่องของสี่เกลอ

สัปดาห์ที่.....ใช้สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา 40 นาที

1. สาระสำคัญ

การฟังนิทานคุณธรรม จริยธรรมช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ในด้านจำนวนและการเรียงลำดับ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 เด็กสามารถฟังและสนทนาโต้ตอบเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในนิทานได้
- 2.2 เด็กสามารถรวมและแยกกลุ่มสิ่งๆ ที่เหมือนหรือแตกต่างกันได้
- 2.3 เด็กร่วมกิจกรรมอย่างมีความสุขและรู้จักการมีน้ำใจ

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระที่ควรเรียนรู้

- การรวมและการแยกกลุ่ม
- การมีน้ำใจ

3.2 ประสบการณ์สำคัญ

- การฟังเรื่องราวนิทาน
- การรวมและการแยกกลุ่ม
- การมีน้ำใจ

4. กิจกรรมการเรียนรู้

4.1 ขั้นเตรียม

ครูและเด็กร่วมกันสร้างข้อตกลงในการปฏิบัติตนขณะฟังครูเล่านิทาน ร้องเพลงพร้อมทำท่าทางประกอบเพลง “ดั่งดอกไม้บาน”

4.2 ขั้นนำ

1. เด็กร่วมกันเล่นเกมปริศนาคำทาย อะไรเอ๋ย ดังนี้ (โดยครูเป็นผู้ถาม)
เช่น อะไรเอ๋ย สองหูยาวตั้ง ขนปุยเป็นมัน ทางสั้นสีขาว ดวงตาแจ้วแจ้ว (กระต่าย)
อะไรเอ๋ย ตัวใหญ่มีหิมา แต่มีนัยน์ตานิดเดียว (ช้าง) อะไรเอ๋ย อะไรเอ๋ยเรือนสองเสา หน้าคา
สองตบ นอนไม่หลับลุกขึ้นร้องเพลง (ไก่)

2. ครูให้เด็กไปหยิบหนังสือนิทานส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเด็ก เรื่อง ข้าวกล่องของสี่เกลอ จากมุมหนังสือในห้องเรียน

3. เด็กและครูร่วมกันสนทนาทบทวนเกี่ยวกับสัตว์ที่อยู่ในนิทาน

4.3 ชั้นเล่านิทาน

1. ครูอ่านนิทานเรื่อง ข้าวกล่องของสี่เกลอ โดยใช้มือชี้ที่ตัวหนังสือในขณะที่อ่าน (อ่านวันที่สาม)
2. เด็กอ่านออกเสียงตามครูทีละวรรค ตามลีลาเสียงหนัก เบาที่ครูอ่านให้ฟัง
3. ในระหว่างการอ่าน ครูสามารถหยุดได้เป็นครั้งคราวเพื่ออภิปรายเรื่องและภาพเพื่อช่วยให้เด็กเข้าใจมากยิ่งขึ้น
4. ครูและเด็กร่วมกันสนทนา ซักถามเกี่ยวกับรายละเอียดของสัตว์แต่ละชนิดที่ปรากฏในเรื่องนิทาน โดยใช้แนวคำถามดังนี้
 - มีสัตว์ชนิดบ้างที่มีลักษณะเหมือนกับสัตว์ในนิทาน
 - สัตว์ในนิทานตัวใดที่มีข้าวกล่องแตกต่างจากเพื่อน ๆ
 - ให้นักเรียนช่วยกันชื่อสัตว์ที่อาศัยอยู่ในป่า และสัตว์ที่มนุษย์เลี้ยงไว้ในบ้าน

4.4 ชั้นสรุป

1. ครูขออาสาสมัครเด็ก 2-3 คน ออกมาเล่านิทานประกอบภาพ
2. ให้เด็กวาดภาพเกี่ยวกับสัตว์ในนิทานที่ตนเองประทับใจตามความคิดจินตนาการของตนเอง (ให้เด็กทำเป็นการบ้าน) เมื่อวาดเสร็จแล้วให้ส่งผลงานเล่าให้ครูฟังครูบันทึกคำพูดเด็ก
3. ให้เด็กนำหนังสือนิทานส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเด็ก เรื่อง ข้าวกล่องของสี่เกลอ ไปจัดเก็บไว้ที่มุมหนังสือ เพื่อให้เด็กที่สนใจได้เปิดอ่านในเวลาว่าง

5. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- 5.1 หนังสือนิทานส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเด็ก เรื่อง ข้าวกล่องของสี่เกลอ
- 5.2 บัตรภาพช้าง , หมู , ลิง , กระจ่าง
- 5.3 เกมปริศนาคำทาย
- 5.4 เพลง “ตั้งดอกไม้บาน”
- 5.5 แบบทดสอบ

6. การวัดและประเมินผล

- 6.1 สังเกตการตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในนิทาน
- 6.2 สังเกตความสามารถในการรวมและการแยกกลุ่ม
- 6.3 สังเกตพฤติกรรมทางสังคมขณะเด็กทำกิจกรรม
- 6.4 แบบทดสอบระหว่างเรียน

7. เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมทางสังคม

- ระดับ 2 ดี หมายถึง เมื่อเด็กแสดงการมีน้ำใจด้วยตนเอง
- ระดับ 1 พอใช้ หมายถึง เมื่อเด็กแสดงการมีน้ำใจโดยคนอื่นแนะนำ
- ระดับ 0 ปรับปรุง หมายถึง เมื่อเด็กไม่แสดงการมีน้ำใจได้เลย

บันทึกผลหลังกิจกรรม.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....
(.....)
ผู้ประเมิน

แบบทดสอบวัดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์
(จำนวน 4 ชุด ชุดละ 5 ข้อ ข้อละ 3 ตัวเลือก)

- ชุดที่ 1 วัดความสามารถในทักษะการนับ
ชุดที่ 2 วัดความสามารถในทักษะการเปรียบเทียบ
ชุดที่ 3 วัดความสามารถในทักษะการเรียงลำดับ
ชุดที่ 4 วัดความสามารถในทักษะการรวมการแยกกลุ่ม

ชื่อ ด.ช./ด.ญ. ชั้นอนุบาลปีที่

โรงเรียนเทศบาล 1 (บูรพาวิทยากร) สำนักการศึกษาเทศบาลนคร นครราชสีมา

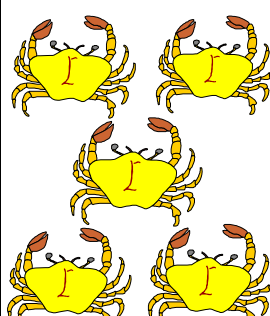
วันที่ประเมิน.....

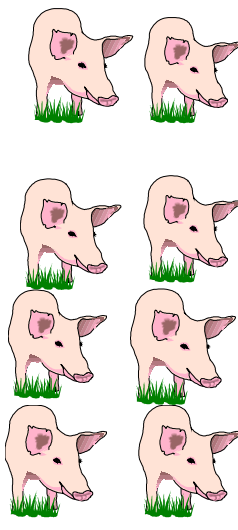
แบบทดสอบวัดทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์
ชุดที่ 1 วัดทักษะในการนับ

คำสั่ง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวเลขที่มีจำนวนเท่ากับภาพในช่องแรก

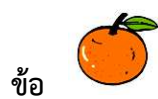

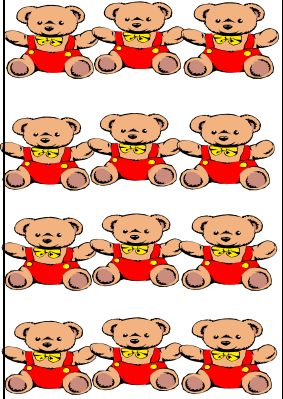
	5	6	7
--	---	---	---

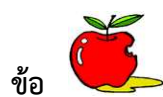

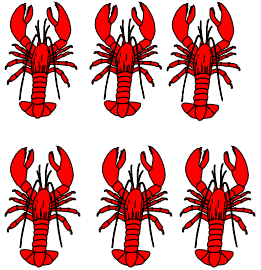
	7	8	9
---	---	---	---

	10	11	12
---	----	----	----

	6	5	4
---	---	---	---

	1	4	7
---	---	---	---

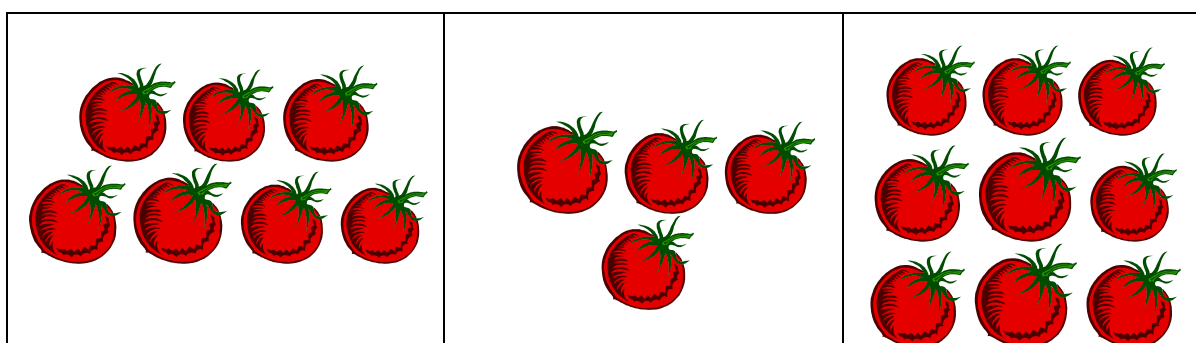
แบบทดสอบวัดทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์
ชุดที่ 2 วัดทักษะในการเปรียบเทียบ

คำสั่ง ให้นักเรียนฟังคำถามจากครูแล้วเลือกตอบโดยทำเครื่องหมาย (X) ทับภาพทางซ้ายมือ

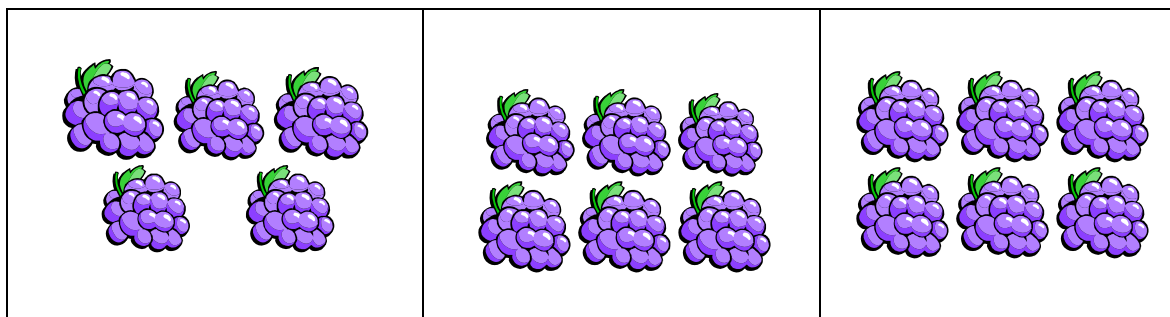
ข้อ

มะเขือเทศในภาพใดมีจำนวนมากที่สุด

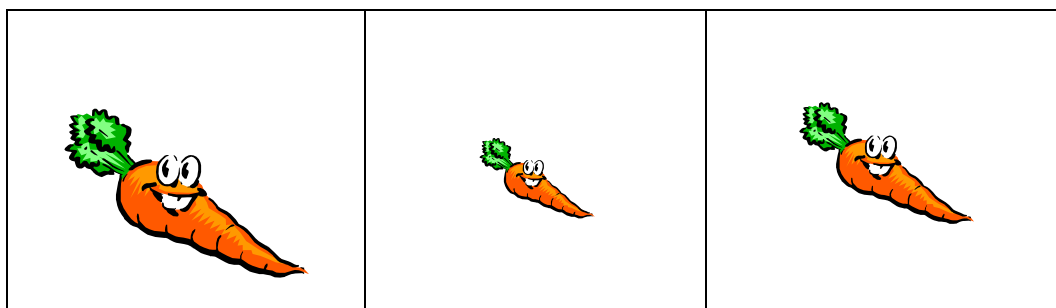

ข้อ

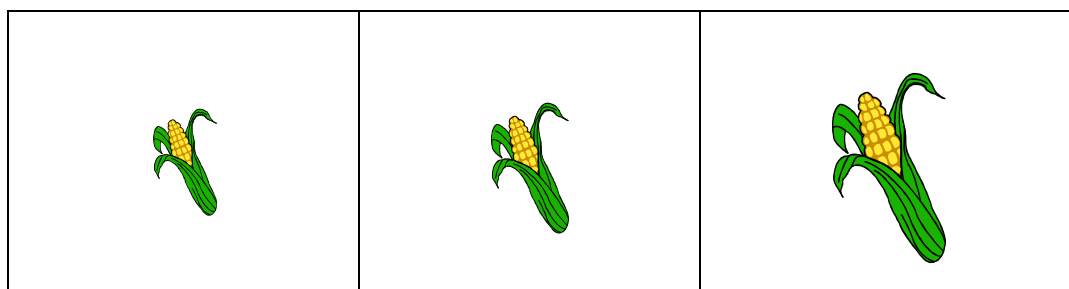
องุ่นในภาพใดมีจำนวนแตกต่างไปจากพวก

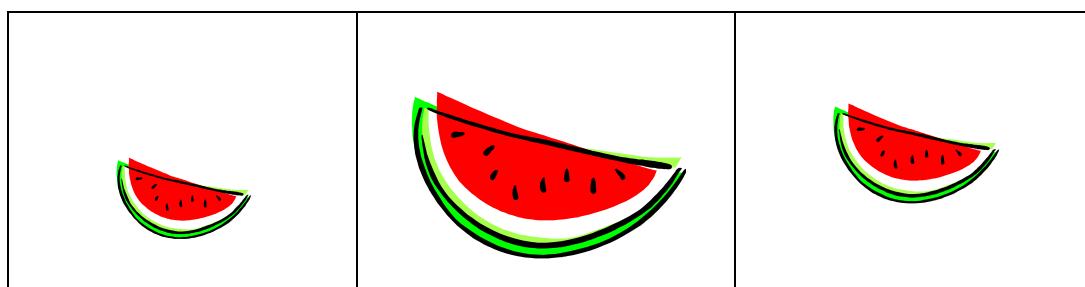

 ข้อ แครอทในภาพใดมีขนาดเล็กที่สุด

 ข้อ ข้าวโพดในภาพใดมีขนาดใหญ่ที่สุด

 ข้อ แตงโมในภาพใดมีน้ำหนักมากที่สุด

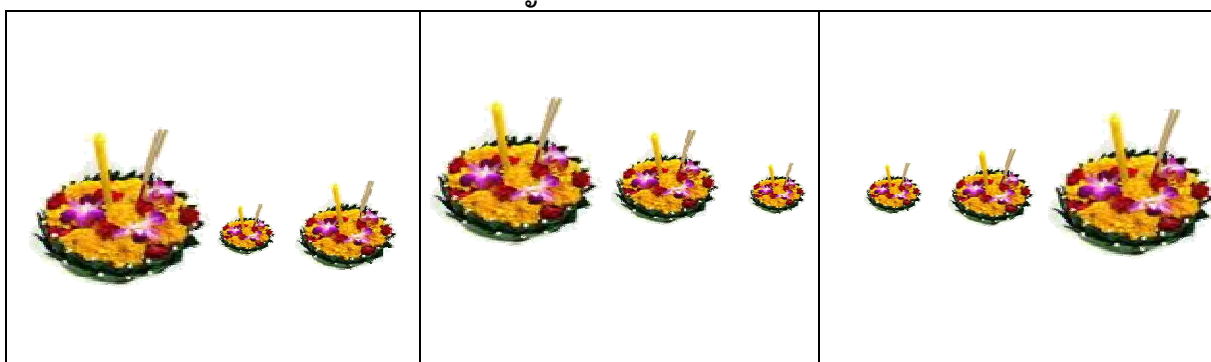

แบบทดสอบวัดทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์
ชุดที่ 3 วัดทักษะในการเรียงลำดับ

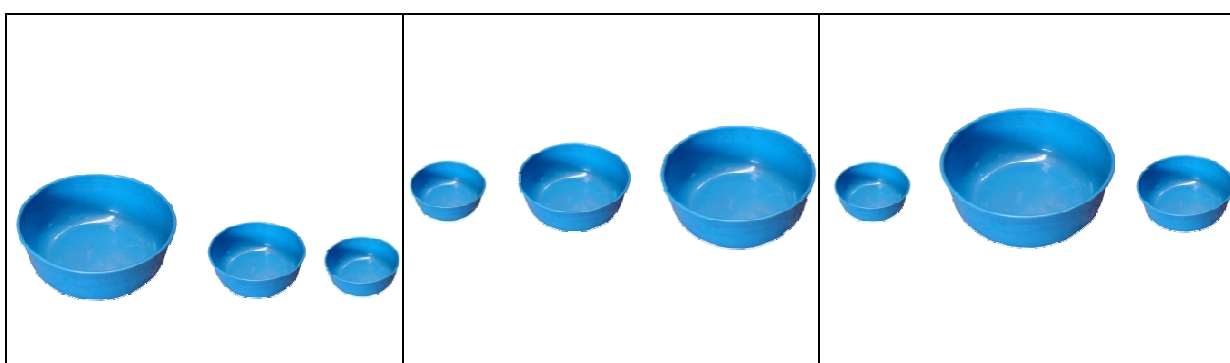
คำสั่ง ให้นักเรียนฟังคำถามจากครูแล้วเลือกตอบโดยทำเครื่องหมาย (X) ทับภาพทางซ้ายมือ

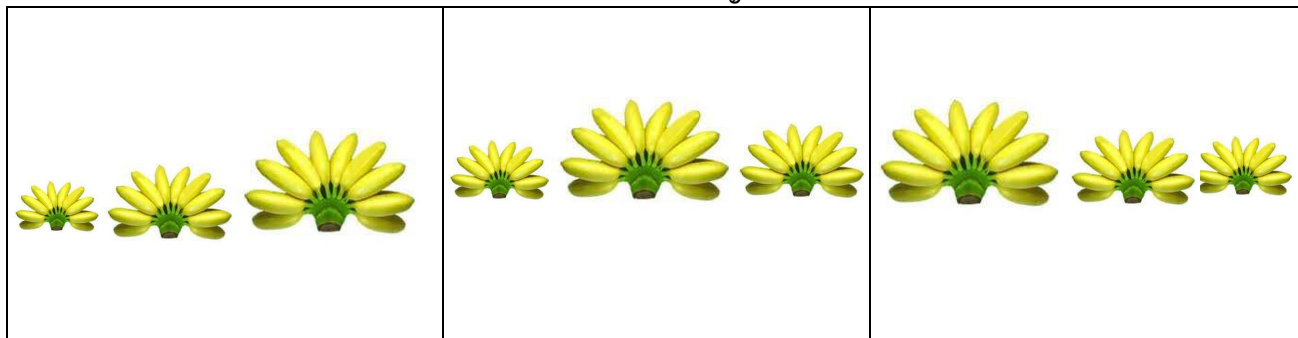
ข้อ ภาพในข้อใดเรียงลำดับจากใหญ่ไปหาเล็ก

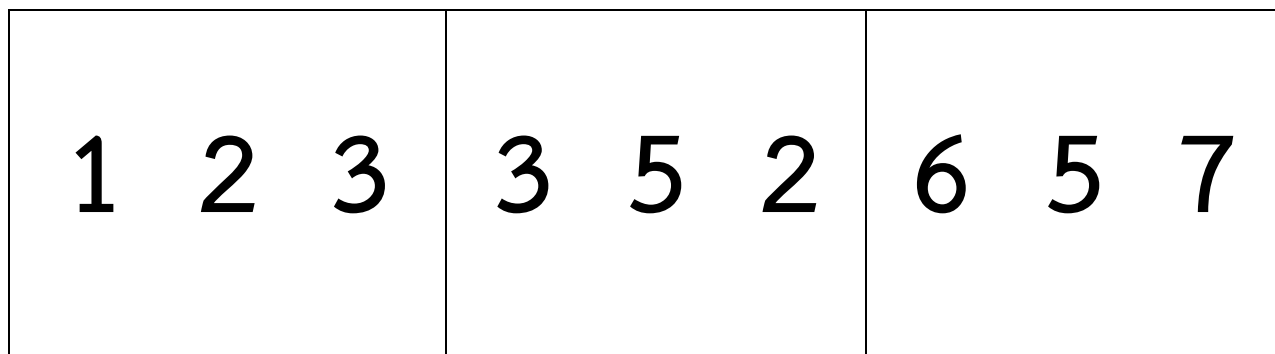
ข้อ ภาพในข้อใดเรียงลำดับจากเล็กไปหาใหญ่

ข้อ ภาพในข้อใดเรียงลำดับจากเล็กไปหาใหญ่

ข้อ ภาพในข้อใดเรียงลำดับตัวเลขจากน้อยไปหามาก

ข้อ ภาพในข้อใดเป็นต้นไม้ที่ยังเล็กอยู่

แบบทดสอบวัดทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์
ชุดที่ 4 วัดทักษะในการรวมและการแยกกลุ่ม

คำสั่ง ให้นักเรียนฟังคำถามจากครูแล้วเลือกตอบโดยทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวเลขทางซ้ายมือให้ถูกต้อง

ข้อ มีแตงโมทั้งหมดกี่ลูก

	<p>4</p> <p>5</p> <p>6</p>

ข้อ มีวัวทั้งหมดกี่ตัว

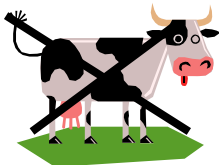

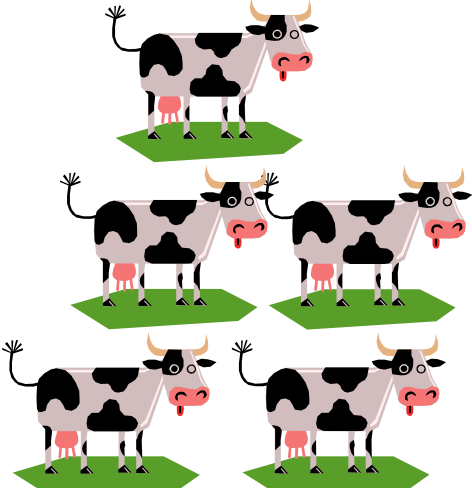
	<p>4</p> <p>5</p> <p>6</p>

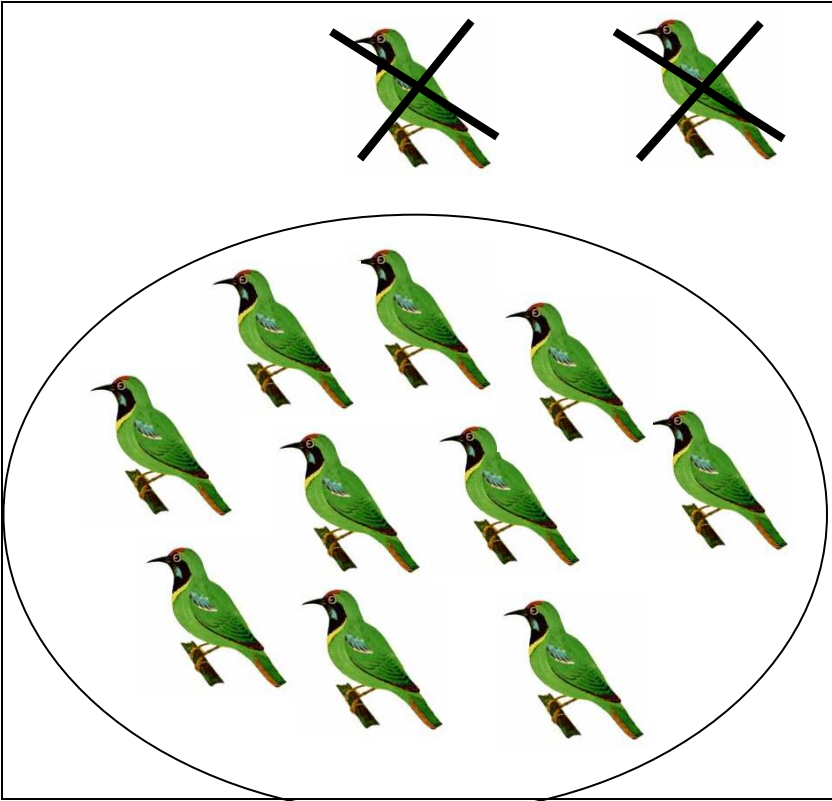
ข้อ ตุ๊กตามีสีชมพูและสีน้ำตาลรวมกันเป็นทั้งหมดกี่ตัว

ข้อ วัวเดินหนีออกไปจากคอก 1 ตัว จะเหลือวัวกี่ตัว

ข้อ นกบินหนีออกไปจากกรง จะเหลือนกทั้งหมดกี่ตัว

	<p>2</p> <p>10</p> <p>12</p>
---	------------------------------

แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคม (ด้านความมีน้ำใจ) ของเด็กปฐมวัยปีที่ 2
โรงเรียนเทศบาล 1 (บูรพาวิทยากร) สังกัดสำนักการศึกษาเทศบาลนครนครราชสีมา
คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องการสังเกตพฤติกรรมที่กำหนด

เลขที่	ชื่อ - สกุล	ช่วยเหลือเพื่อนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ			มีความเอื้อเฟื้อต่อแต่ผู้อื่น			แบ่งปันสิ่งของให้เพื่อนในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมอยู่			มีน้ำใจในตนเอง กล่าวพูด กล่าว แสดงออกต่อหน้าผู้อื่น			แสดงความคิดเห็นและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาขณะที่กิจกรรม		
		2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0
1																
2																
3																
4																
5																
6																
7																
8																
9																
10																
11																
12																
13																
14																
15																
16																
17																
18																
19																
20																
21																
22																
23																
24																
25																
26																
27																
28																
29																
30																
31																

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมทางสังคม

- ระดับ 2 ดี หมายถึง เมื่อเด็กแสดงการมีน้ำใจด้วยตนเอง
ระดับ 1 พอใช้ หมายถึง เมื่อเด็กแสดงการมีน้ำใจโดยคนอื่นแนะนำ
ระดับ 0 ปรับปรุง หมายถึง เมื่อเด็กไม่แสดงการมีน้ำใจได้เลย

แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคม (ด้านความซื่อสัตย์) ของเด็กปฐมวัยปีที่ 2
โรงเรียนเทศบาล 1 (บูรพาวิทยากร) สังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครนครราชสีมา
คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องการสังเกตพฤติกรรมที่กำหนด

เลขที่	ชื่อ - สกุล	พูดหรือพูดไม่จริง			ไม่ทำการบ้านเมื่อถึงเวลาที่กำหนดไว้			มักทำเป็นไม่รู้เรื่องเมื่อทำของเสียหาย			แอบนำของที่โรงเรียนไปบ้านโดยไม่บอก			ใช้ของหรือเล่นของเล่นก่อนได้รับอนุญาต		
		2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0
1																
2																
3																
4																
5																
6																
7																
8																
9																
10																
11																
12																
13																
14																
15																
16																
17																
18																
19																
20																
21																
22																
23																
24																
25																
26																
27																
28																
29																
30																
31																

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมทางสังคม

ระดับ 2 ดี หมายถึง เมื่อเด็กแสดงการมีความซื่อสัตย์ด้วยตนเอง

ระดับ 1 พอใช้ หมายถึง เมื่อเด็กแสดงการมีความซื่อสัตย์โดยคนอื่นแนะนำ

ระดับ 0 ปรับปรุง หมายถึง เมื่อเด็กไม่แสดงการมีความซื่อสัตย์ได้เลย

แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคม (ด้านการมีความรับผิดชอบ) ของเด็กปฐมวัยปีที่ 2
โรงเรียนเทศบาล 1 (บูรพาวิทยากร) สังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครนครราชสีมา
คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย √ ลงในช่องการสังเกตพฤติกรรมที่กำหนด

เลขที่	ชื่อ - สกุล	ยอมรับและปฏิบัติตามข้อตกลง ของกลุ่มหรือห้อง			ไม่บังคับเพื่อนในการทำตามคำสั่ง ของตนเอง			รู้จักการรอคอยตามลำดับก่อน- หลัง			ตรงต่อเวลา			ปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมาย ด้วยความเต็มใจ		
		2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0
1																
2																
3																
4																
5																
6																
7																
8																
9																
10																
11																
12																
13																
14																
15																
16																
17																
18																
19																
20																
21																
22																
23																
24																
25																
26																
27																
28																
29																
30																
31																

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมทางสังคม

ระดับ 2 ดี หมายถึง เมื่อเด็กแสดงการมีความรับผิดชอบด้วยตนเอง

ระดับ 1 พอใช้ หมายถึง เมื่อเด็กแสดงการมีความรับผิดชอบโดยคนอื่นแนะนำ

ระดับ 0 ปรับปรุง หมายถึง เมื่อเด็กไม่แสดงการมีความรับผิดชอบได้เลย

แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคม (ด้านความสามัคคี) ของเด็กปฐมวัยปีที่ 2
โรงเรียนเทศบาล 1 (บูรพาวิทยากร) สังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครนครราชสีมา
คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย √ ลงในช่องการสังเกตพฤติกรรมที่กำหนด

เลขที่	ชื่อ - สกุล	สามารถเป็นผู้นำหรือผู้ตามที่ดี ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ			ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติ กิจกรรมด้วยความเต็มใจ			แสดงออกถึงความสนใจที่จะเข้าใจ ผู้อื่นและกิจกรรมที่ทำร่วมกัน			ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ได้ทุกคน			พูดสุภาพ นำเสียงอ่อนโยน ไม่ตะโกนเสียงดัง		
		2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0
1																
2																
3																
4																
5																
6																
7																
8																
9																
10																
11																
12																
13																
14																
15																
16																
17																
18																
19																
20																
21																
22																
23																
24																
25																
26																
27																
28																
29																
30																
31																

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมทางสังคม

ระดับ 2 ดี หมายถึง เมื่อเด็กแสดงการมีความสามัคคีตนเอง

ระดับ 1 พอใช้ หมายถึง เมื่อเด็กแสดงการมีความสามัคคีโดยคนอื่นแนะนำ

ระดับ 0 ปรับปรุง หมายถึง เมื่อเด็กไม่แสดงการมีความสามัคคีได้เลย

ภาคผนวก ข
การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ตาราง 12 ผลการประเมินแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่นิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และทักษะสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2

รายการประเมิน	คะแนนการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่าเฉลี่ย	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1. จุดประสงค์การเรียนรู้						
1.1 สอดคล้องกับเนื้อหา	4	5	4	13	4.33	เหมาะสม
1.2 ข้อความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	5	5	15	5.00	เหมาะสม
1.3 เหมาะสมกับวัยของเด็ก	4	5	4	13	4.33	เหมาะสม
2. เนื้อหา						
2.1 มีความชัดเจนเข้าใจง่ายและน่าสนใจ	4	4	4	12	4.00	เหมาะสม
2.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	4	14	4.67	เหมาะสม
2.3 เหมาะสมกับวัย	5	5	5	15	5.00	เหมาะสม
2.4 กำหนดเนื้อหาเหมาะสมกับเวลา	4	4	5	13	4.33	เหมาะสม
3. ด้านทักษะกระบวนการ						
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	15	5.00	เหมาะสม
3.2 มีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน	5	4	5	14	4.67	เหมาะสม
3.3 เหมาะสมกับวัย	5	5	5	15	5.00	เหมาะสม
3.4 มีความชัดเจน	4	5	4	13	4.33	เหมาะสม
4. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้						
4.1 ได้รับความสนใจ	5	5	5	15	5.00	เหมาะสม
4.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	4	5	5	14	4.67	เหมาะสม
4.3 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	15	5.00	เหมาะสม
4.4 เหมาะสมกับเวลาที่สอน	4	4	5	13	4.33	เหมาะสม
4.5 เหมาะสมกับวัย	4	4	4	12	4.00	เหมาะสม
4.6 เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรม	4	4	4	12	4.00	เหมาะสม

ตาราง 12 (ต่อ)

รายการประเมิน	คะแนนการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่าเฉลี่ย	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
5. ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้						
5.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	15	5.00	เหมาะสม
5.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	4	4	4	12	4.00	เหมาะสม
5.3 ได้รับความสนใจของเด็ก	4	5	4	13	4.33	เหมาะสม
5.4 เด็กมีส่วนร่วมในการใช้	4	4	4	12	4.00	เหมาะสม
6. ด้านการวัดและประเมินผล						
6.1 สอดคล้องกับเนื้อหา	5	4	5	14	4.67	เหมาะสม
6.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	15	5.00	เหมาะสม
6.3 ส่งเสริมการวัดพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย	5	4	5	14	4.67	เหมาะสม
6.4 สามารถประเมินได้ตาม ที่กำหนด	4	4	4	12	4.00	เหมาะสม
6.5 ใช้เครื่องมือวัดผลได้ เหมาะสม	4	4	4	12	4.00	เหมาะสม
รวม	4.46	4.54	4.54	13.54	4.51	เหมาะสม

ตาราง 13 ผลการประเมินความสอดคล้องแบบทดสอบวัดทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์
กับจุดประสงค์การเรียนรู้

แบบทดสอบ ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม	ค่าความสอดคล้อง IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	1	1	1	3	1
2	1	0	1	2	0.67
3	1	1	1	3	1
4	1	1	1	3	1
5	1	1	1	3	1
6	1	1	1	3	1
7	1	1	1	3	1
8	1	1	1	3	1
9	1	1	1	3	1
10	1	1	1	3	1
11	1	1	1	3	1
12	1	1	1	3	1
13	1	1	0	2	0.67
14	1	1	1	3	1
15	1	1	1	3	1
16	1	1	1	3	1
17	1	1	1	3	1
18	0	1	1	2	0.67
19	1	1	1	3	1
20	1	1	1	3	1

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ความยากง่าย และอำนาจจำแนกแบบทดสอบวัดทักษะพื้นฐาน
คณิตศาสตร์

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (B)
1	.68	.63
2	.67	.75
3	.57	.38
4	.55	.75
5	.50	.75
6	.48	.44
7	.48	.75
8	.58	.56
9	.50	.38
10	.58	.81
11	.48	.31
12	.43	.50
13	.62	.75
14	.47	.75
15	.52	.81
16	.50	.75
17	.50	.56
18	.48	.75
19	.52	.69
20	.47	.81

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบที่ฉบับ (r_{cc} เท่ากับ 0.90)

ตาราง 15 การประเมินแบบสังเกตทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2

รายการประเมิน	คะแนนการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่าเฉลี่ย	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ด้านความมีน้ำใจ						
1.1 ช่วยเหลือเพื่อนในการทำ กิจกรรมต่าง ๆ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
1.2 มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น	1	1	1	3	1	ใช้ได้
1.3 แบ่งปันสิ่งของให้เพื่อนในขณะที่ ปฏิบัติกิจกรรมอยู่	1	1	1	3	1	ใช้ได้
1.4 มั่นใจในตนเอง กล้าพูด กล้าแสดงออกต่อหน้าผู้อื่น	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
1.5 แสดงความคิดเห็นและช่วยแก้ไข ปัญหาขณะทำกิจกรรม	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
ด้านความซื่อสัตย์						
1.1 พูดปดหรือพูดไม่จริง	1	1	1	3	1	ใช้ได้
1.2 ไม่ทำการบ้านเมื่อถึงเวลา ที่กำหนดไว้	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
1.3 มักทำเป็นไม่รู้เรื่องเมื่อทำของ เสียหาย	1	1	1	3	1	ใช้ได้
1.4 แอบนำของที่โรงเรียนไปบ้าน โดยไม่บอก	1	1	1	3	1	ใช้ได้
1.5 ใช้ของหรือเล่นของเล่นก่อน ได้รับอนุญาต	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ด้านความรับผิดชอบ						
1.1 ยอมรับและปฏิบัติตามข้อตกลง ของกลุ่มหรือห้อง	1	1	1	3	1	ใช้ได้
1.2 ไม่บังคับเพื่อนในการทำตามคำสั่ง ของตนเอง	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
1.3 รู้จักการรอคอยตามลำดับ ก่อน-หลัง	1	1	1	3	1	ใช้ได้
1.4 ตรงต่อเวลา	1	1	1	3	1	ใช้ได้
1.5 ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย ด้วยความเต็มใจ	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ตาราง 12 (ต่อ)

รายการประเมิน	คะแนนการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่าเฉลี่ย	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ด้านความสามัคคี						
1.1 สามารถเป็นผู้นำหรือผู้ตามที่ดี ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
1.2 ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติ กิจกรรมด้วยความเต็มใจ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
1.3 แสดงออกถึงความสนใจที่จะ เข้าใจผู้อื่นและกิจกรรมที่ทำ ร่วมกัน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
1.4 ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ได้ทุกคน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
1.5 พุดจาสุภาพ น้ำเสียงอ่อนโยน ไม่ตะโกนเสียงดัง	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

แบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่นิทานคุณธรรม จริยธรรมเพื่อพัฒนา
ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ และทักษะสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2

**แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการสร้างแผนการจัดประสบการณ์
การใช้กิจกรรมการเล่นิทานคุณธรรม จริยธรรมเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ และ
ทักษะสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2**

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

เหมาะสมมากที่สุด ให้ 5 คะแนน
เหมาะสมมาก ให้ 4 คะแนน
เหมาะสมปานกลางให้ 3 คะแนน
เหมาะสมน้อย ให้ 2 คะแนน
เหมาะสมน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					- X	ระดับ บ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1	จุดประสงค์การเรียนรู้							
	1.1 สอดคล้องกับเนื้อหา							
	1.2 ข้อความชัดเจนเข้าใจง่าย							
	1.3 เหมาะสมกับวัยของเด็ก							
รวมเฉลี่ย								
2	เนื้อหา							
	2.1 มีความชัดเจนเข้าใจง่ายและน่าสนใจ							
	2.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้							
	2.3 เหมาะสมกับวัย							
	2.4 กำหนดเนื้อหาเหมาะสมกับเวลา							
รวมเฉลี่ย								
3	ด้านทักษะกระบวนการ							
	3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้							
	3.2 มีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน							
	3.3 เหมาะสมกับวัย							
	3.4 มีความชัดเจน							
รวมเฉลี่ย								
4	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้							
	4.1 ได้รับความสนใจ							
	4.2 สอดคล้องกับเนื้อหา							
	4.3 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้							
	4.4 เหมาะสมกับเวลาที่สอน							
	4.5 เหมาะสมกับวัย							
	4.6 เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรม							
รวมเฉลี่ย								

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					X	ระดับ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
5	ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้							
	5.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้							
	5.2 สอดคล้องกับเนื้อหา							
	5.3 ได้รับความสนใจของเด็ก							
	5.4 เด็กมีส่วนร่วมในการใช้							
รวมเฉลี่ย								
6	ด้านการวัดและประเมินผล							
	6.1 สอดคล้องกับเนื้อหา							
	6.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้							
	6.3 ส่งเสริมการวัดพุทธิพิสัย จิตพิสัย และ ทักษะพิสัย							
	6.4 สามารถประเมินได้ตามที่กำหนด							
	6.5 ใช้เครื่องมือวัดผลได้เหมาะสม							
รวมเฉลี่ย								
รวมเฉลี่ยทุกด้าน								

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ประเมิน

ภาคผนวก ง
ผลการทดสอบวัดทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และการสังเกตทักษะทางสังคม

ตาราง 16 คะแนนการทดสอบก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/3
โรงเรียนเทศบาล 1 (บูรพาวิทยากร) สำนักการศึกษาเทศบาลนครนครราชสีมา

เลขที่	คะแนนการทดสอบ		คะแนนการทดสอบ		คะแนน ความก้าวหน้า	ร้อยละ
	ก่อนเรียน		หลังเรียน			
	รวม	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ		
	20	100	20	100		
1	17	85.00	17	85.00	0	0.00
2	12	60.00	17	85.00	5	25.00
3	15	75.00	18	90.00	3	15.00
4	15	75.00	19	95.00	4	20.00
5	20	100.00	20	100.00	0	0.00
6	11	55.00	18	90.00	7	35.00
7	13	65.00	16	80.00	3	15.00
8	10	50.00	17	85.00	7	35.00
9	11	55.00	18	90.00	7	35.00
10	15	75.00	17	85.00	2	10.00
11	16	80.00	18	90.00	2	10.00
12	10	50.00	17	85.00	7	35.00
13	17	85.00	18	90.00	1	5.00
14	16	80.00	18	90.00	2	10.00
15	13	65.00	17	85.00	4	20.00
16	10	50.00	17	85.00	7	35.00
17	18	90.00	18	90.00	0	0.00
18	15	75.00	19	95.00	4	20.00
19	15	75.00	19	95.00	4	20.00
20	14	70.00	17	85.00	3	15.00
21	16	80.00	19	95.00	3	15.00
22	15	75.00	19	95.00	4	20.00
23	16	80.00	20	100.00	4	20.00
24	18	90.00	19	95.00	1	5.00

ตาราง 16 (ต่อ)

เลขที่	คะแนนการทดสอบ		คะแนนการทดสอบ		คะแนน ความก้าวหน้า	ร้อยละ
	ก่อนเรียน		หลังเรียน			
	รวม	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ		
	20	100	20	100		
25	19	95.00	20	100.00	1	5.00
26	15	75.00	20	100.00	5	25.00
27	16	80.00	18	90.00	2	10.00
28	17	85.00	19	95.00	2	10.00
29	18	90.00	18	90.00	0	0.00
30	16	80.00	19	95.00	3	15.00
31	15	75.00	20	100.00	5	25.00
รวม	464	2320	566	2830	102	510
เฉลี่ย	14.97	74.84	18.26	91.29	3.29	16.45
คิดเป็นร้อยละ	74.84	-	91.29	-	16.45	-
คะแนนประสิทธิภาพของผลลัพธ์มาจากคะแนนการทดสอบหลังเรียน						
คะแนน $E_2 = 91.29$						

ตาราง 17 ผลการสังเกตทักษะทางสังคมหลังการจัดประสบการณ์

เลขที่	คะแนนทักษะทางสังคม					เฉลี่ย	ร้อยละ
	ด้านการมี น้ำใจ	ด้านความ ซื่อสัตย์	ด้านความ รับผิดชอบ	ด้านความ สามัคคี	รวม		
	30	10	10	10	60		
1	30	10	10	10	60	10.00	100.00
2	20	9	9	9	47	7.83	78.33
3	18	9	8	9	44	7.33	73.33
4	23	10	10	10	53	8.83	88.33
5	30	10	10	10	60	10.00	100.00
6	19	10	10	9	48	8.00	80.00
7	20	10	10	9	49	8.17	81.67
8	18	9	8	8	43	7.17	71.67
9	22	10	10	10	52	8.67	86.67
10	26	10	10	10	56	9.33	93.33
11	20	9	9	9	47	7.83	78.33
12	22	10	10	10	52	8.67	86.67
13	21	10	10	10	51	8.50	85.00
14	19	10	10	8	47	7.83	78.33
15	24	10	9	10	53	8.83	88.33
16	20	10	10	8	48	8.00	80.00
17	28	10	10	10	58	9.67	96.67
18	26	10	10	10	56	9.33	93.33
19	26	10	9	10	55	9.17	91.67
20	25	10	10	10	55	9.17	91.67
21	23	10	10	10	53	8.83	88.33
22	26	10	9	10	55	9.17	91.67
23	23	10	10	9	52	8.67	86.67
24	29	10	10	10	59	9.83	98.33
25	29	10	9	10	58	9.67	96.67
26	27	10	10	10	57	9.50	95.00
27	25	10	10	10	55	9.17	91.67

ตาราง 17 (ต่อ)

เลขที่	คะแนนทักษะทางสังคม					เฉลี่ย	ร้อยละ
	ด้านการ มีน้ำใจ	ด้านความ ซื่อสัตย์	ด้านความ รับผิดชอบ	ด้านความ สามัคคี	รวม		
	30	10	10	10	60		
28	22	10	10	9	51	8.50	85.00
29	27	10	10	10	57	9.50	95.00
30	27	10	10	10	57	9.50	95.00
31	16	10	10	9	45	7.50	75.00
รวม	731	306	300	296	1633	272.17	2721.67
ค่าเฉลี่ย	23.58	9.871	9.677	9.548	52.68	8.78	87.80
ร้อยละ	78.60	98.71	96.77	95.48	87.80	-	-

ภาคผนวก จ
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ศธ 0503.5(2)/ 3244

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

27 กันยายน 2555

เรื่อง ขอบขออนุญาตระงับการใช้เครื่องมือเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 1 (บุรพาวิทยากร)

ด้วย นางนิตยา จันทร์ส่องแสง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง "การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม หลักสูตรการศึกษา มหาคณบดี (กศ.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา สมะวรรณนะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา การศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

เพื่อให้การทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดอนุญาตให้ นางนิตยา จันทร์ส่องแสง ทดลองใช้เครื่องมือจากนักเรียนในสังกัดของท่าน ทั้งนี้จะทดลองใช้ เครื่องมือดังกล่าว ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2555 เป็นต้นไป เพื่อที่นิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำแหง)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง คณะศึกษาศาสตร์
โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6076

ที่ ศธ 0503.5(2)/ 3245

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

27 กันยายน 2555

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 1 (บูรพาวิทยากร)

ด้วย นางนิตยา จันทร์ส่องแสง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง "การจัดกิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม หลักสูตรการศึกษา มหาลัยศิต (กศ.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา สมะวรรณนะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา การศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

เพื่อให้การทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดอนุญาตให้ นางนิตยา จันทร์ส่องแสง เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนในสังกัดของท่าน ทั้งนี้จะเก็บรวบรวมข้อมูล ดังกล่าว ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2555 เป็นต้นไป เพื่อที่นิตยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชุก้าแพง)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง คณะศึกษาศาสตร์
โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6076

ที่ ศธ 0503.5(2)/ว 3235

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

27 กันยายน 2555

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์สายพิน อัครปัทมานนท์

ด้วย นางนิตยา จันทร์ส่องแสง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง "การจัดกิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม หลักสูตรการศึกษา มหาคณบดี (กศ.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา สมะวรรณนะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา การศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อนิสิตจะได้ดำเนินการ ในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำเนิด)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง คณะศึกษาศาสตร์
โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6076

ที่ ศธ 0503.5(2)/ว 3235

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

27 กันยายน 2555

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน อาจารย์พนมพร จิตเงิน

ด้วย นางนิตยา จันทร์ส่องแสง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง "การจัดกิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม หลักสูตรการศึกษา มหาคบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา สมะวรรณนะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา การศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อผลิตจะได้ดำเนินการ ในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำแหง)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง คณะศึกษาศาสตร์
โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6076

ที่ ศธ 0503.5(2)ว 3235

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

27 กันยายน 2555

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน อาจารย์โสภิตา โคตรโนนกกอก

ด้วย นางนิตยา จันทร์ส่องแสง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง "การจัดกิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม หลักสูตรการศึกษา มหاسبัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา สมะวรรณนะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา การศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อนิสิตจะได้ดำเนินการ ในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำแหง)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง คณะศึกษาศาสตร์
โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6076

ภาคผนวก ฉ
ตัวอย่างภาพกิจกรรมการเล่านิทาน

ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า

ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ	นางนิตยา จันทร์ส่องแสง
วันเกิด	วันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2519
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 1056 ถนนเดชอุดม ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 30000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนเทศบาล 1 (บูรพาวิทยากร) สำนักงานการศึกษา เทศบาลนครนครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2545	ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ) สาขาการจัดการ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
พ.ศ. 2553	ประกาศนียบัตรบัณฑิต (ป.บัณฑิต) สาขาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
พ.ศ. 2556	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

